

การพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เรื่องเมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก

นางสาวจิตรา ทองคำ



การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

The Development of a Chula Plan Instructional Package in the
Social Studies, Religion and Culture Learning Area on the Topic
of the City of Four Great Kings for Prathom Suksa III Students at
Tessaban 3 (Wat Chaichana Songkhram) School in Tak Province

Miss Chittra Thongkham



An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม
จังหวัดตาก

ชื่อและนามสกุล นางสาวจิตรา ทองคำ
แขนงวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ



ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์)



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถนพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องเมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก

ผู้ศึกษา นางสาวจิตรา ทองคำ **รหัสนักศึกษา** 2542700881 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อ้นนัต **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องเมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (2) ศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่องเมืองสี่มหาราช และ (3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 40 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย (1) ชุดการสอนแผนจุฬา เรื่องเมืองสี่มหาราช (2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบคู่ขนาน และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่องเมืองสี่มหาราช สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องเมืองสี่มหาราช มีประสิทธิภาพ 81.29/82.25 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (2) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่องเมืองสี่มหาราช มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่องเมืองสี่มหาราช มีความคิดเห็นว่าชุดการสอนแผนจุฬามีความเหมาะสมในระดับมาก

คำสำคัญ ชุดการสอนแผนจุฬา เมืองสี่มหาราช ชั้นประถมศึกษา

Independent Study title: The Development of a Chula Plan Instructional Package in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area on the Topic of the City of Four Great Kings for Prathom Suksa III Students at Tessaban 3 (Wat Chaichana Songkhram) School in Tak Province

Author: Miss Chittra Thongkham; **ID:** 2542700881;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent Study advisor: Dr. Sunsanee Sungsunanan, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The objectives of this research were (1) to develop a Chula Plan instructional package in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area on the topic of the City of Four Great Kings for Prathom Suksa III students at Tessaban 3 (Wat Chaichana Songkhram) School in Tak province based on the set efficiency criterion; (2) to study the learning progress of students who learned from the Chula Plan instructional package on the topic of the City of Four Great Kings; and (3) to study opinions of the students who learned from the Chula Plan instructional package.

The research sample consisted of 40 Prathom Suksa III students studying during the second semester of the 2013 academic year at Tessaban 3 (Wat Chaichana Songkhram) School under Tak Municipality in Tak province, obtained by cluster sampling. The employed research instruments comprised (1) a Chula Plan instructional package on the topic of the City of Four Great Kings; (2) two parallel forms of an achievement test for pre-testing and post-testing; and (3) a questionnaire on student's opinions toward the Chula Plan instructional package. Statistics employed for data analysis were the E_1/E_2 efficiency index, mean, standard deviation, and t-test.

Research findings showed that (1) the developed Chula Plan instructional package in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area on the topic of the City of Four Great Kings was efficient at 81.29/82.25, thus meeting the set 80/80 efficiency criterion; (2) the students learning from the Chula Plan instructional package on the topic of the City of Four Great Kings achieved learning progress significantly at the .05 level; and (3) the students had opinions that the Chula Plan instructional package on the topic of the City of Four Great Kings was appropriate at the high level.

Keywords: Chula Plan instructional package, City of Four Great Kings, Prathom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ และเสียสละเวลาตรวจสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนเรียบร้อยเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือ แก้ไข อีกทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย อาจารย์สมสวรรค์ เหล่าทรัพย์ อาจารย์กิติภา โสทะ อาจารย์ภคพร ศรีเดช อาจารย์ศิวพร สุภาพพูล และอาจารย์กฤษณา วิภามณีโรจน์

ขอบพระคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกๆ คนที่ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และขอบพระคุณเพื่อนร่วมงาน คณะครูในโรงเรียนทุ่งทรายวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร อาจารย์เรือนแก้ว ธรรมสอน และคณะครูโรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก ตลอดจนญาติพี่น้องในครอบครัวทุกคน ซึ่งช่วยให้กำลังใจเป็นอย่างดี ดูแล เป็นห่วง คอยช่วยเหลือ และสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน ทำให้ทุกอย่างดำเนินไปด้วยดีมาโดยตลอด และผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าของเอกสารและเจ้าของผลงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้อ้างอิงในงานวิจัยฉบับนี้

ประโยชน์ที่เกิดจากการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอน้อมระลึกถึงพระคุณของบุพการี บิดา มารดา ครูอาจารย์ที่ให้ความรู้ ส่งเสริม และให้การสนับสนุน ช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมาจนทำให้สำเร็จการศึกษาได้

จิตรา ทองคำ

กรกฎาคม 2557

สารบัญ

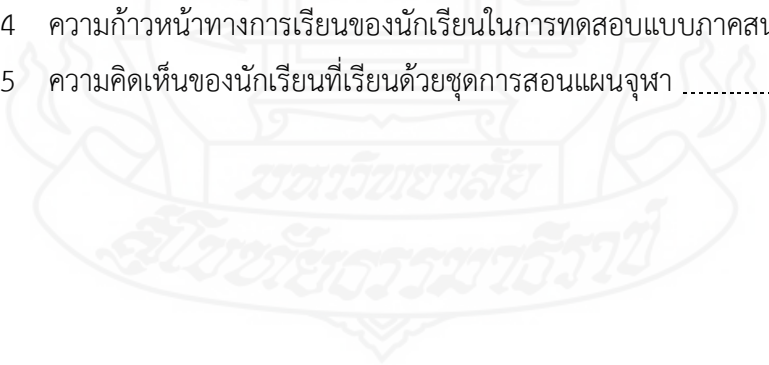
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
ชุดการสอน	8
ชุดการสอนแผนจุฬา	21
สื่อที่ใช้ในชุดการสอนแผนจุฬา	34
การทดสอบประสิทธิภาพ	37
การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	40
โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม และ (7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช.....	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน	67
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน	68
บทที่ 5 รายละเอียดของต้นแบบชิ้นงาน	71
ภาคที่ 1 คู่มือการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา	73
ภาคที่ 2 รายละเอียดของชุดการสอนแผนจุฬา	80
ภาคที่ 3 คู่มือการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแผนจุฬา	105
ภาคที่ 4 แบบฝึกปฏิบัติ	123
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	141
สรุปผลการวิจัย	141
อภิปรายผล	143
ข้อเสนอแนะ	147
บรรณานุกรม	149
ภาคผนวก	156
ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	157
ข แบบประเมินคุณภาพชุดการสอนแผนจุฬา	159
ค ตารางวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (สร้างแบบทดสอบ)	173
ง ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และ ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	176
จ ตารางคะแนนทดสอบประสิทธิภาพ แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม	183
ฉ ตารางคะแนนความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วย ชุดการสอน แผนจุฬา	189
ช ตารางแสดงค่าความถี่คะแนนความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณภาพของ ชุดการสอนแผนจุฬา	192
ซ แบบสัมภาษณ์แบบเดี่ยว และแบบกลุ่ม แบบสอบถามความคิดเห็น	194
ประวัติผู้ศึกษา	198

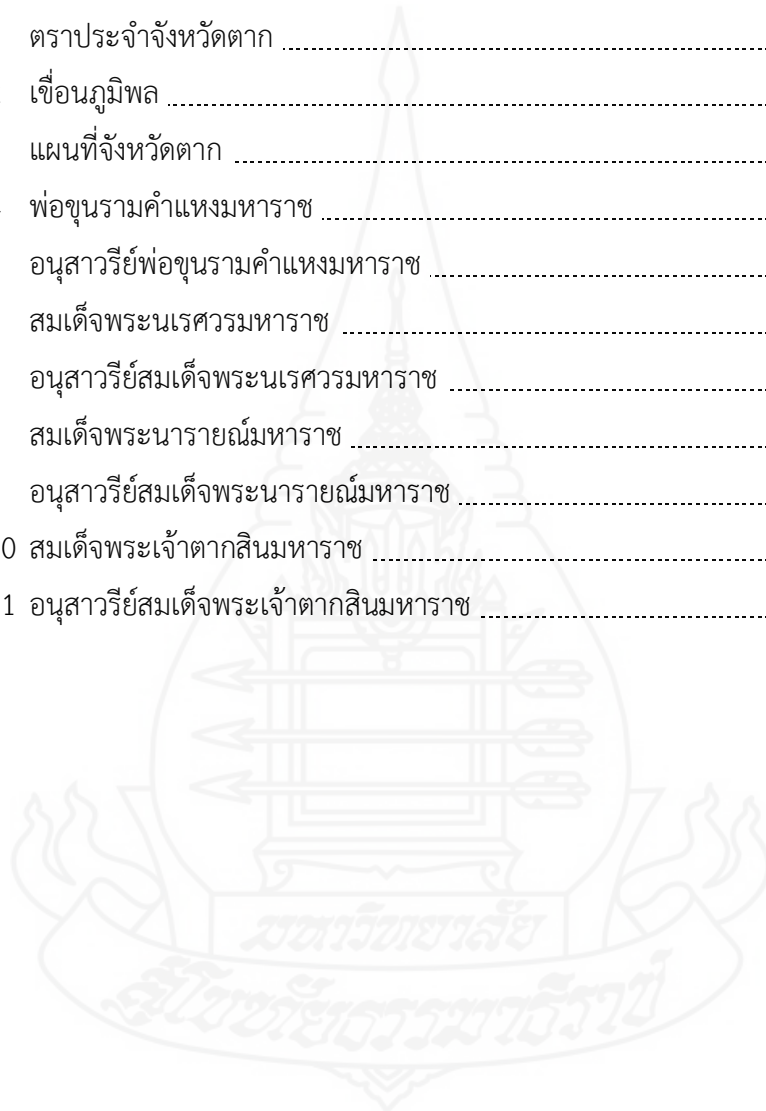
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ระดับและผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1	49
ตารางที่ 3.2 ระดับและผลการเรียนของนักเรียนแบบเดี่ยว	49
ตารางที่ 3.3 ระดับและผลการเรียนของนักเรียนแบบกลุ่ม	49
ตารางที่ 3.4 ระดับและผลการเรียนของนักเรียนแบบภาคสนาม	50
ตารางที่ 3.5 ตารางกำหนดหน่วยเนื้อหาและประเภทเนื้อหาเรื่อง เมืองสี่มหาราช	52
ตารางที่ 3.6 ตารางกำหนดหัวเรื่อง หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสี่มหาราช	52
ตารางที่ 3.7 ตารางวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช	56
ตารางที่ 3.8 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ที่นำมาใช้ในแบบทดสอบ	57
ตารางที่ 3.9 ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ	57
ตารางที่ 3.10 กำหนดวันและเวลาในการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม	60
ตารางที่ 3.11 ขั้นตอนการเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬาและการเก็บรวบรวมข้อมูล	61
ตารางที่ 4.1 ค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนแผนจุฬาในการทดสอบแบบเดี่ยว	65
ตารางที่ 4.2 ค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนแผนจุฬาในการทดสอบแบบกลุ่ม	66
ตารางที่ 4.3 ค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนแผนจุฬาในการทดสอบแบบภาคสนาม	67
ตารางที่ 4.4 ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนในการทดสอบแบบภาคสนาม	68
ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา	68



สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แผนผังแบบจำลองระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา	23
ภาพที่ 3.1 แผนผังการจัดห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3	60
ภาพที่ 5.1 ตราประจำจังหวัดตาก	113
ภาพที่ 5.2 เชื้อนภูมิพล	113
ภาพที่ 5.3 แผนที่จังหวัดตาก	110
ภาพที่ 5.4 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช	116
ภาพที่ 5.5 อนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช	116
ภาพที่ 5.6 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	118
ภาพที่ 5.7 อนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	118
ภาพที่ 5.8 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	119
ภาพที่ 5.9 อนุสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	119
ภาพที่ 5.10 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	121
ภาพที่ 5.11 อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	121



บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังนี้ (1) ด้านการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความคิด ความสามารถ เน้นความรู้คู่คุณธรรม จัดกระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องสาระความรู้ ให้บูรณาการความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย ด้านวัฒนธรรม และด้านภาษาโดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งให้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ ความสามารถในการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา (2) ด้านครูผู้สอน มุ่งส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา ในการจัดกระบวนการเรียนรู้นั้นยังต้องส่งเสริมให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ (3) ในด้านผู้เรียน เน้นความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคม และประเทศชาติ องค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมอันดีงาม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ความรู้คู่คุณธรรมในการประเมินผลผู้เรียน สถานศึกษาควรพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ส่วนการ

จัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ ประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ต้องมีความหลากหลาย โดยส่วนกลาง จัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (4) ด้านสื่อการสอน สนับสนุนให้มีสื่อการสอน และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และควรมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายรวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 :7-8)

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

จากการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก มีสภาพการเรียน การสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคือ (1) ด้านการจัดการเรียนการสอน ในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา สังคมศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยภาพรวมแล้วส่วนใหญ่ยังใช้สื่อการสอนหลักคือแบบเรียน เน้นการสอนให้นักเรียนท่องจำมากกว่าการพัฒนาให้ผู้เรียนได้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงควรปรับ กิจกรรมการเรียนการสอนให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้สังคมไทยเข้าสู่ยุคพัฒนาด้านข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องการติดต่อสื่อสารที่สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว เป็นการสื่อสารไร้พรหมแดน แต่การ นำมาใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมผู้มีความรู้และหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนจึงควรต้องปรับให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ (2) ด้านครูผู้สอน เนื่องจากครูมีภาระงานที่ต้องปฏิบัตินอกเหนือจากการ สอน เช่น งานธุรการในชั้นเรียน งานวิชาการ และกิจกรรมต่างๆ ทำให้ไม่ค่อยมีโอกาสได้ศึกษาดูงาน หรืออบรมในเรื่องการจัดทำสื่อการสอน ทำให้ไม่มีสื่อที่หลากหลายที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียน การสอน (3) ด้านผู้เรียน จากการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของ โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม คือความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ ความแตกต่างด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม เพศ อายุ และสติปัญญา และ(4) ด้านสื่อการสอน ผู้สอนได้นำสื่อวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคนิควิธีการสอนของครูมาประยุกต์ใช้ให้น่าสนใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียน ได้ค้นพบสิ่งใหม่ ทำให้เกิดการอยากเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

จากสภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทำให้เกิดปัญหา จากการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ดังนี้คือ (1) ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่คือแบบเรียน ไม่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง กิจกรรมส่วนใหญ่เน้นความจำมากกว่าความคิด ทำให้นักเรียนมีความสนใจในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นจึงควรมีการปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับ บริบทของโรงเรียน (2) ปัญหาด้านครู เนื่องจากครูมีภาระงานมากทั้งด้านการสอน และกิจกรรมที่

เกี่ยวข้อง ในกลุ่มงานด้านการบริหาร ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านวิชาการ จึงทำให้มีเวลาในการจัดทำหรือพัฒนาสื่อเพื่อใช้ในการเรียนรู้ได้น้อย ครูจึงควรเปลี่ยนบทบาทจากการให้ทุกสิ่งทุกอย่างกับผู้เรียนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ร่วมคิด (3) ปัญหาด้านนักเรียน นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีสมาธิในการเรียนการสอนแบบบรรยาย น้อย มักจะชอบสิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ และชอบการเรียนรู้อย่างไม่หยุดนิ่ง มีการซักถามตลอดเวลา จึงควรมีสื่อที่หลากหลาย และน่าสนใจ ที่นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาคำตอบได้ด้วยตนเอง และ (4) ปัญหาด้านสื่อการสอน โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม ยังมีสื่อการสอนจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และยังไม่มีสื่อที่น่าสนใจ ในรูปแบบใหม่ ซึ่งในปัจจุบันสื่อการสอนมีมากมายหลายรูปแบบ ครูจึงควรศึกษาแนวทางการผลิตสื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาตามหลักสูตรของสถานศึกษา เพราะสื่อการสอนทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น และยังช่วยให้ประหยัดเวลา ทำให้มีส่วนช่วยลดภาระงานให้กับครูผู้สอนได้ สร้างความเข้าใจในเรื่องราวที่สอนให้กับผู้เรียนได้อย่างถาวร และเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ได้ดีกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว การกระบวนกรถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะต่างๆ จะสำเร็จได้ดีจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้สื่อการสอน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นวิธีการเอื้ออำนวยให้ครูผู้สอนสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจใฝ่เรียนรู้มากขึ้น

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม ได้มีความพยายามในการแก้ปัญหาคือการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้ นักเรียนสนใจ และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงได้จัดทำโครงการและกิจกรรม ในปีการศึกษา 2554 – 2556 ดังนี้ (1) โครงการทัศนศึกษาและเดินทางไกล (2) โครงการค่ายคุณธรรม และ(3) กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา

นอกจากนี้ ได้มีงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิธีการแก้ปัญหาไว้แล้ว ในระหว่างปี 2550 – 2553 มีดังนี้

สุพรรณณี มีภูเวียง (2550) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ประกอบเทคนิค STAD กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ โดยเฉลี่ย 85.33 /83.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ช่อนกลิ่น เพ็ชรสิริกรรม (2550) การพัฒนาชุดการสอน วิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย 82.30/81.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

สุภาพ ชนะบัว (2551) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมโอวาท 3 โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย 88.35/87.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง หลักธรรมโอวาท 3 โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ อยู่ในระดับมาก

ทอง ลั่นไธสง (2551) การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอน มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ชนัญชนม์ เดชจิตรกร (2553) การพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เรื่องการใช้รูปประโยคปัจจุบันกาล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง การใช้รูปประโยคปัจจุบันกาล เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความพยายามในการแก้ปัญหาครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการใช้ชุดการสอน เป็นสื่อและวิธีการที่เหมาะสมที่ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วเกิดประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ได้ทุกวิชา ทำให้ผู้สอนสามารถแก้ปัญหาในด้านการเรียน การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ได้

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยจะดำเนินการแก้ปัญหา

ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา มีความต้องการที่จะแก้ปัญหานักเรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจวิธีการสอนแบบบรรยาย จึงมีแนวคิดว่าจะมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ เพราะในปัจจุบันยังไม่มีสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรและเนื้อหา ทำให้ผู้วิจัยต้องการพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก โดยการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาในรูปแบบของชุดการสอนมาใช้ ตามที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 171-173) ได้แสดงทรรศนะว่าชุดการสอนที่จะช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนนั้น ควรให้ออกาสผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง โดยมีเพื่อน และครูคอยชี้แนะสำหรับนักเรียนที่เรียนช้า

ดังนั้นแนวทางการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเรื่อง เมืองสี่มหาราช จากสื่อประสมในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ และ

สไลด์คอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก จึงเป็นการดำเนินการเพื่อจะได้รับข้อมูล แล้วนำมาแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้วบรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.2.2 เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช

2.2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

3.2 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3.3 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช ในระดับมาก

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 120 คน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 40 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม

4.2.3 ขอบข่ายเนื้อหาการวิจัย เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครอบคลุมเรื่อง เมืองสี่มหาราช ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4.2.4 เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ (1) ชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช (2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็น

4.2.5 ระยะเวลาในการวิจัย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ชุดการสอนแผนจุฬา หมายถึง ชุดสื่อประสมที่มีการจัดระบบเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกัน ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก ประมวลสาระ สไลด์ คอมพิวเตอร์ แบบฝึกปฏิบัติ คู่มือการใช้ชุดการสอน คู่มือการเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน สร้างขึ้นตามแนวทางในการผลิตชุดการสอนแผนจุฬาของ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์

5.2 เมืองสี่มหาราช หมายถึง เป็นเนื้อหาในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในกลุ่มสาระสังคม

ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประกอบด้วย 5 หัวเรื่องคือ (1) ประวัติความเป็นมาของจังหวัดตาก (2) มหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช (3) มหาราชองค์ที่ 2 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช (4) มหาราชองค์ที่ 3 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช และ (5) มหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

5.3 เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 หมายถึง คุณภาพของชุดการสอนแผนจรรยาที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้จากกระบวนการ และผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนได้รับ 80/80 กล่าวคือ 80 ตัวเลขแรก หมายถึง คะแนนร้อยละจากประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ได้จากคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน และ 80 ตัวเลขหลัง หมายถึง คะแนนร้อยละจากประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ที่ได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียน เกณฑ์การยอมรับประสิทธิภาพเท่ากับเกณฑ์ และต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5

5.4 ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนกับค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน จากการวัดพฤติกรรมการด้านพุทธิพิสัย และทักษะพิสัย หลังจากเรียนด้วยชุดการสอนแผนจรรยา

5.5 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม ที่ไม่เคยเรียนด้วยชุดการสอนแผนจรรยา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช

5.6 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตาก หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองตาก ซึ่งกำกับดูแลโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ได้ชุดการสอนแผนจรรยา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

6.2 ได้ต้นแบบชุดการสอนแผนจรรยา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช

6.3 ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนในเนื้อหา เรื่อง เมืองสี่มหาราช กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬาราชวิทยาลัยศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ (1) ชุดการสอน (2) ชุดการสอนแผนจุฬา (3) สื่อที่ใช้ในชุดการสอนแผนจุฬา (4) การทดสอบประสิทธิภาพ (5) การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (6) โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม และ (7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ชุดการสอน

ชุดการสอน ครอบคลุม (1) ความหมายของชุดการสอน (2) ประเภทของชุดการสอน (3) หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน (4) องค์ประกอบของชุดการสอน และ (5) ปรัชญาและจิตวิทยาที่ใช้ในการสอนด้วยชุดการสอน

1.1 ความหมายของชุดการสอน

มีนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายของชุดการสอน ชุดการเรียนการสอนหรือชุดการเรียนรู้ไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2541: 76-95) กล่าวว่า ชุดการสอนหมายถึง สื่อการเรียนการสอนหลายอย่างมาประกอบกัน นำมาจัดไว้เป็นชุดๆ เรียกว่าสื่อประสม โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองจะเร็วหรือช้า ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล โดยแบ่งเนื้อหาเป็นหลาย ๆ กรอบ หรือ “เฟรม” (Frame) แต่ละกรอบจะมีเนื้อหาที่จะเรียบเรียงไว้มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ตามลำดับ โดยมีส่วนเร็วที่ผู้เรียนจะต้องตอบสนองด้วยการเขียนตอบ ซึ่งอยู่ในรูปการเติมคำในช่องว่าง การเลือกคำตอบ ฯลฯ

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543: 91) กล่าวว่า ชุดการสอนหมายถึง ชุดการสอนเป็นชุดของสื่อประสมที่จัดทำขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ ตามหัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ โดยจัดทำไว้เป็นชุดๆบรรจุอยู่ในซอง กระเป๋าแล้วแต่ผู้สร้างจะทำขึ้น นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาต่างประเทศได้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกันดังนี้

เคปเฟอร์ (Kapfer, 1972: 3-10) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้เป็นแบบของการสื่อสารระหว่างครู และนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้กระทำกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ การรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดการเรียนรู้ได้มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้รู้ และเนื้อหานั้นจะต้องตรงและชัดเจนที่จะสื่อความหมายให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของการเรียน

ฮุสตัน และคณะ (Houston and other, 1972 : 10-15) ได้กล่าวถึงความหมายของชุดการสอนไว้ใกล้เคียงกันว่า ชุดการสอนเป็นชุดของประสบการณ์ที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายเฉพาะ

กู๊ด (Good, 1973 : 306) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุดการสอน คือ โปรแกรมทางการสอนที่ทุกอย่างจัดไว้เฉพาะ มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน คู่มือครู เนื้อหา แบบฝึกหัด ข้อมูลที่เชื่อถือได้ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนไว้อย่างครบถ้วน ชุดการสอนนี้ครูเป็นผู้จัดให้กับนักเรียนแต่ละคนเป็นผู้ศึกษาด้วยตนเอง

บราวน์ (Brown, 1973: 338) ให้ความหมายของชุดการสอนว่า ชุดการสอนเป็นชุดของสื่อประสม สร้างขึ้นเพื่อช่วยครูให้สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในกล่องหรือชุด บางครั้งประกอบด้วยสิ่งของหลายสิ่ง บางชุดอาจประกอบด้วยเอกสารเพียงอย่างเดียว บางชุดอาจจะเป็นโปรแกรมที่บัตรคำสั่งให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง

มัวร์ และแบลนเคนชิพ (Moore and Blankenship, 1974: 24) กล่าวถึงชุดการสอนว่าชุดการสอนเป็นการศึกษารายบุคคลที่เป็นระบบ ที่ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนต่อเนื่องกันไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อและกิจกรรมที่จัดไว้

บราวน์, เลอวิส และฮาเคอโรด (Brown, Lewis, and Harclerod, 1985: 27) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่า เป็นสื่อที่สร้างขึ้น เพื่อช่วยให้ครูสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายในกล่องหรือชุดการสอนอาจประกอบด้วยเอกสารเพียงอย่างเดียว หรือบางชุดอาจเป็นโปรแกรมที่ประกอบด้วยบัตรคำสั่งให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเอง

จากความหมายของชุดการสอนตามที่นักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่า ชุดการสอนหมายถึง หน่วยการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยศึกษาคำชี้แจง และดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดการสอนชุดนั้น ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ด้วยการศึกษาค้นคว้า และบรรลุวัตถุประสงค์ของชุดการสอนได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

1.2 ประเภทของชุดการสอน

สำหรับการแบ่งประเภทชุดการสอนได้มีนักวิชาการแบ่งประเภทชุดการสอนไว้ดังนี้
 ชม ภูมิภาค (2524: 101 – 102) ได้แบ่งชุดการสอนไว้สอดคล้องตามแนวคิดของ
 สุนันท์ สังข์อ่อง (2526: 134) คือแบ่งตามลักษณะการนำไปใช้ ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย เป็นชุดการสอนที่ผลิตขึ้นสำหรับครูใช้ประกอบการบรรยาย ประกอบด้วยสื่อการสอนมากมายหลายชนิด
2. ชุดการสอนสำหรับประกอบกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการสอนที่ผลิตขึ้นสำหรับนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย อาจใช้สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนก็ได้ โดยในแต่ละศูนย์จัดให้มีชุดการสอนครบชุดตามจำนวนผู้เรียนในแต่ละศูนย์กิจกรรมนั้น ๆ

3. ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่ผลิตขึ้นสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองตามอัตราความสามารถของตน และประเมินผลความก้าวหน้าด้วยตนเอง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2538: 457) ได้แบ่งชุดการสอนออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ชุดการสอนแบบบรรยาย เป็นชุดการสอนที่ผู้สอนใช้ประกอบการสอนหน้าชั้นเรียน ประกอบด้วยคู่มือครู เนื้อหา สื่อประกอบการสอนและการประเมินผล
2. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดการสอนที่ใช้กับกลุ่มย่อย ผู้เรียนเป็นผู้ใช้และเรียนรู้ภายในกลุ่มด้วยตนเอง ประกอบด้วยบัตรคำสั่ง เนื้อหา สื่อประสมและการประเมินผล
3. ชุดการสอนแบบรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยลำพัง ประกอบด้วย บัตรคำสั่ง เนื้อหา สื่อประสมและการประเมินผล
4. ชุดการสอนทางไกล เป็นชุดการสอนที่ใช้กับการเรียนการสอนระบบเปิดโดยสถานศึกษาจะส่งชุดการสอนไปให้กับผู้เรียนเรียนที่บ้าน โดยอาศัยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์เป็นหลักและอาศัยสื่ออื่นประกอบ เช่น เทปเสียง โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น ภายในรูปเล่มของชุดการสอนนั้นจะประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย วิธีศึกษาเนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผลสำหรับให้ผู้เรียนศึกษาได้โดยลำพัง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 104-107) กล่าวถึงการสอนด้วยชุดการสอน และแบ่งประเภทของชุดการสอนเป็น 3 ประเภทคือ

1. ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการสอนสำหรับครูที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการสอนให้ครูได้ใช้ประกอบการสอนแบบบรรยาย มีหัวข้อเนื้อหาที่จะบรรยายและประกอบกิจกรรมจัดไว้ตามลำดับขั้นตอน สื่อที่ใช้อาจเป็นสไลด์ประกอบเสียงบรรยายในแถบเสียง แผนภูมิ ภาพยนตร์ และกิจกรรมกลุ่ม
2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ซึ่งอาจจะจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน โดยวางเค้าโครงเรื่องการจัดประเด็นเนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ที่เป็นอิสระจากกัน สามารถเรียนจบในหน่วยความรู้แต่ละเรื่องที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน อาจจัดหน่วยความรู้ให้ได้ประมาณ 3-5 เรื่อง ตามสัดส่วนของการแบ่งประเด็นแต่ละเรื่อง และเวลาที่ใช้ศึกษาในแต่ละศูนย์ กิจกรรมในศูนย์จัดในรูปแบบการเรียนรายบุคคล หรือเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม มีสื่อการเรียน มีบทเรียน แบบฝึกหัดครบตามจำนวนผู้เรียนในแต่ละศูนย์

3. ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนสำหรับนักเรียนเพื่อให้เรียนรู้ด้วยตนเองตามลำดับความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อเรียนจบแล้วจะทดสอบประเมินความก้าวหน้าแล้วจึงศึกษาชุดอื่น ๆ ต่อไปตามลำดับ ถ้ามีปัญหาผู้เรียนจะปรึกษากันได้โดยผู้สอนพร้อมที่จะช่วยเหลือแนะนำ ชุดการสอนแบบนี้จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองไปได้จนถึงขีดสุดความสามารถเป็นรายบุคคล

จึงสรุปได้ว่าชุดการสอนแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ ชุดการสอนประเภทบรรยาย ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม ชุดการสอนรายบุคคล และชุดการสอนทางไกล จากแนวคิดหลายประการดังที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ นับเป็นจุดสำคัญที่ทำให้ชุดการสอนเริ่มเป็นที่สนใจ ผู้สอนได้นำมาใช้กันแพร่หลายมากขึ้น ส่วนในการเลือกใช้ชุดการสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของผู้เรียนที่ผู้สอนเห็นว่าจะสามารถใช้ชุดการสอนพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร นักเรียนจึงจะสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพและวัตถุประสงค์ในการสอน ผู้สอนจึงควรพิจารณาตามความเหมาะสม

1.3 หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

มีหลักการและทฤษฎีจากนักการศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศกล่าวไว้ดังนี้ ชม ภูมิภาค (2528: 99 - 100) กล่าวว่า ในการสร้างชุดการสอนควรคำนึงถึงหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคือ

1. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ชุดการสอนจัดทำเพื่อสนองความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลจึงนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการจัดทำชุดการสอน
2. หลักการเกี่ยวกับสื่อประสม ชุดการสอนเป็นสื่อประสม ซึ่งหมายถึงการใช้สื่อต่าง ๆ หลายอย่างเสริมซึ่งกันและกันอย่างมีระบบ หลักการนี้นำมาใช้เป็นแนวทางในการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่ออย่างเหมาะสม
3. ทฤษฎีการเรียนรู้ ชุดการสอนเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนและได้รับข้อมูลย้อนกลับอย่างฉับพลัน อีกทั้งยังได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จหรือการเสริมแรง ดังนั้นชุดการสอนจึงจัดทำขึ้นโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้
4. หลักการวิเคราะห์ระบบ ชุดการสอนจัดทำขึ้นมาโดยอาศัยวิธีวิเคราะห์ระบบ มีการทดลองสอน ปรับปรุงจนมีคุณภาพแล้วจึงนำไปใช้ ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสัมพันธ์กันทุกขั้นตอน

ยังมีนักการศึกษาจากต่างประเทศกล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนดังนี้ เคมพ์ และเดตัน (Kemp and Dayton 1985: 13-14) กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมีอยู่ 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่ตีความพฤติกรรมของมนุษย์ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimuli) และการตอบสนอง (Response) บางที่เรียกว่าการเรียนรู้แบบ S – R สิ่งเร้าก็คือเนื้อหาข่าวสาร หรือเนื้อหาวิชาที่ให้ผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ออกเป็นขั้นย่อย ๆ และเมื่อผู้เรียนเกิดการตอบสนองก็จะสามารถทราบผลได้ทันทีว่าเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าตอบสนองถูกต้องก็จะมีเสริมแรง โปรแกรมการเรียนการสอนรายบุคคลอิงทฤษฎีนี้มาก

2. กลุ่มเกสตัลท์หรือภาคสนาม หรือความรู้ความเข้าใจ (Gestalt, Field or Cognitive Theories) เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ความเข้าใจหรือการรู้คิด อันได้แก่การรับรู้ อย่างมีความหมาย ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกระทำ อันได้แก่การรับรู้อย่างมีความหมาย ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกระทำ อันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของสติปัญญาและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์

3. กลุ่มจิตวิทยาทางสังคมหรือการเรียนรู้ทางสังคม (Social Psychology or Social Learning Theory) เป็นกลุ่มที่ได้รับความสนใจมากขึ้น ทฤษฎีนี้เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคม โดยเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรงหรือผ่านสื่อการเรียนการสอน

จากหลักการและทฤษฎีดังกล่าว สรุปได้ว่า การสร้างชุดการสอนได้ยึดหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ มาช่วยประกอบในการสร้าง เช่นหลักทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเกี่ยวกับสื่อประสม การเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม หลักการยึดนักเรียนเป็นสำคัญ หลักการวิเคราะห์ระบบ และหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ทางสังคม การคำนึงถึงหลักการและทฤษฎีจะช่วยให้การสร้างชุดการสอน มีประสิทธิภาพต่อกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น

1.4 องค์ประกอบของชุดการสอน

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอนไว้ดังนี้

วาสนา ชาวหา (2525: 140) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอนไว้เป็น 5 ส่วน คือ

1. คำชี้แจง อธิบายถึงความสำคัญของจุดหมาย ขอบข่ายของชุดการสอน
2. จุดมุ่งหมาย คือ ข้อความที่กำหนดว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จอะไร

หลังจากเรียนแล้ว

3. การประเมินผลเบื้องต้น มีวัตถุประสงค์สองประการ คือ เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนอยู่ในระดับใดในการเรียนจากชุดการสอนนั้น และเพื่อดูว่าเขาสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายเพียงใด

4. การกำหนดกิจกรรม คือ การกำหนดแนวทางและวิธีเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย

5. การประเมินผลขั้นสุดท้าย เป็นข้อทดสอบเพื่อวัดผลหลังจากการเรียนรู้แล้ว นอกจากนี้ยังมีนักศึกษากล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอนแตกต่างออกไป ดังนี้

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536: 195-202) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอนว่าแบ่งเป็น 7 ส่วนคือ

1. หลักการและเหตุผล จะอธิบายถึงจุดมุ่งหมายของชุดการสอนและความสำคัญของกระบวนการที่ผู้เรียนศึกษา
2. รายละเอียดของเนื้อหา จะบอกให้ทราบถึงความคิดรวบยอด ทักษะ คุณค่าที่ผู้เรียนจะสามารถแสดงออกหลังจากเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแล้ว
3. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นการระบุพฤติกรรมที่ควรเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขตามเกณฑ์มาตรฐาน และวัตถุประสงค์จะช่วยครูในการเลือกใช้และผลิตสื่อการสอน กิจกรรม และการประเมินผลการเรียนการสอน
4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นทางเลือก กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดต้องสอดคล้องกับผู้เรียนและเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากกิจกรรมแล้วต้องมีสื่อและวัสดุประกอบการเรียนมากมาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรอบรู้ตามวัตถุประสงค์
5. ทางเลือกที่ผู้เรียนขอหรือกิจกรรมทางด้านทัศนคติ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ลึกและละเอียด ภายใต้ขอบเขตโครงสร้างของกิจกรรมการเรียนรู้
6. เครื่องมือประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลตนเองและการประเมินผลหลังเรียน จัดเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์สุดท้ายที่กำหนดหรือไม่ มีการประเมิน 3 ประเภทคือ
 - 6.1 แบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ใช้เพื่อทดสอบว่าผู้เรียนมีความรู้เนื้อหาเรื่องใดมาแล้วบ้าง เพื่อการเลือกแหล่งความรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน หรือผ่านไปเรียนเนื้อหาใหม่
 - 6.2 แบบทดสอบตนเอง (Self - test) ใช้เพื่อประเมินผู้เรียนระหว่างเรียน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนในการบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อ
 - 6.3 แบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ใช้หลังจากเรียนจบชุดการสอนแล้ว เพื่อวัดดูว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่
7. คู่มือครู เป็นการให้ข้อมูลที่สัมพันธ์กับเนื้อหา และข้อมูลเกี่ยวกับชุดการสอน มักจะประกอบด้วยส่วนสำคัญต่างๆ ดังนี้
 - 7.1 คำนำ
 - 7.2 วัตถุประสงค์
 - 7.3 พื้นฐานความรู้เดิม

7.4 เนื้อหา

7.5 ส่วนประกอบของชุด

7.6 คำชี้แจงสำหรับครูในการใช้ชุดการสอน

7.7 สิ่งที่ครูหรือนักเรียนต้องเตรียม

7.8 บทบาทครูและนักเรียน

7.9 การจัดชั้นเรียน

7.10 แผนการสอน

7.11 เนื้อหาสาระ

7.12 แบบฝึกปฏิบัติ

7.13 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พร้อมคำเฉลย

บุญชม ศรีสะอาด (2538: 169 -170) ได้แบ่งชุดการสอนออกเป็น 4 ส่วนดังนี้
คู่มือการใช้ชุดการสอน เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ชุดการสอนศึกษาและปฏิบัติ

ตาม เพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพอาจประกอบด้วยแผนการสอนสิ่งที่ครูต้องเตรียมก่อนสอน
บทบาทของผู้เรียนและการจัดชั้นเรียนในกรณีชุดการสอนที่มุ่งใช้กับกลุ่มย่อย เช่น ในศูนย์การเรียนรู้

1. บัตรงาน เป็นบัตรที่มีคำสั่งว่าจะให้ผู้เรียนปฏิบัติอะไรบ้าง โดยระบุกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนของการเรียน
2. สื่อการเรียนต่าง ๆ เป็นสื่อสำหรับผู้เรียนได้ศึกษามีหลายชนิดประกอบกันอาจเป็นสิ่งพิมพ์ เช่นบทความ เนื้อหาเฉพาะเรื่อง จุลสาร บทเรียน โปรแกรมหรือประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่นรูปภาพ แผนภูมิต่าง ๆ เทปบันทึกเสียง ฟิล์ม สตรีป สไลด์ ขนาด 2x2 นิ้ว ของจริง เป็นต้น
3. แบบทดสอบ วัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับตรวจสอบว่า หลังจากเรียนจากชุดการสอนแล้ว ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539: 12 -121) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุดการสอน คล้ายกันว่า มี 4 ส่วน คือ

1. คู่มือและแบบฝึกปฏิบัติ สำหรับครูผู้ใช้ชุดการสอนและนักเรียนที่ต้องเรียนจากชุดการสอน
2. คำสั่ง หรือการมอบหมายงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้นักเรียน
3. เนื้อหาสาระ อยู่ในรูปสื่อการสอนแบบประสม และกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งกำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงานค้นคว้า และผลของการเรียนรู้ในรูปแบบการสอบต่าง ๆ ส่วนประกอบทั้งหมดจะอยู่ในกล่อง หรือซองโดยจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกต่อการใช้

กิดานันท์ มลิทอง (2540: 181) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนด้วยตนเองไว้ดังนี้

1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองและสำหรับนักเรียนใช้ในชุดการเรียนด้วยตนเอง

2. คำสั่ง เพื่อกำหนดแนวทางในการเรียน

3. เนื้อหาสาระของบทเรียน จะจัดอยู่ในสื่อต่าง ๆ เช่น สไลด์ เทป ฯลฯ

4. กิจกรรมการเรียน เป็นการกำหนดกิจกรรมให้นักเรียนทำรายงานหรือค้นคว้า ต่อจากที่เรียนไป

5. การประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนนั้น

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543: 95-96) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการสอน แบ่งเป็น 4 ส่วนเช่นเดียวกันคือ

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือผู้เรียนตามแต่ชนิดของชุดการสอนภายในคู่มือจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการสอนเอาไว้อย่างละเอียด อาจทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บัตรคำสั่งจะมีอยู่ในชุดการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคลซึ่งประกอบด้วย

2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา

2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินการกิจกรรม

2.3 การสรุปบทเรียน

3. เนื้อหาสาระและสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่าง ๆ อาจประกอบด้วยบทเรียนโปรแกรม สไลด์ เทปบันทึกเสียง แผ่นภาพโปร่งใส รูปภาพ หุ่นจำลอง

4. การประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน แบบประเมินผลที่อยู่ในชุดการสอนอาจจะเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่าง เลือกรับคำตอบ จับคู่ ตูมผลจากการทดลองหรือให้ทำกิจกรรม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 52) ได้แบ่งองค์ประกอบของชุดการสอน คล้ายคลึงกันดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดการสอน เป็นคู่มือหรือแผนการสอนสำหรับผู้สอนใช้ศึกษาและปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดชี้แจงไว้อย่างชัดเจน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดชั้นเรียน บทบาทผู้เรียน เป็นต้น ลักษณะของคู่มืออาจจัดทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้ คู่มือการใช้ชุดการสอนประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1.1 คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอน เพื่อความสะดวกสำหรับผู้ที่จะนำชุดการสอนไปใช้จะต้องทำอะไรบ้าง

1.2 สิ่งที่จะต้องเตรียมก่อนสอน ส่วนมากจะบอกถึงสิ่งที่ขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะบรรจุไว้ในชุดการสอนได้ หรือสิ่งที่มีภาระเบาเปื่อย สิ่งที่เปราะแตกง่าย หรือสิ่งที่ต้องใช้ร่วมกับคนอื่น ซึ่งเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาแพงที่ทางโรงเรียนจัดเก็บไว้ที่ศูนย์วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน เป็นต้น

1.3 บทบาทของนักเรียน จะเสนอแนะว่า นักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมการเรียนอย่างไร

1.4 การจัดชั้นเรียน ควรจะจัดในรูปแบบใดเพื่อความเหมาะสมของการเรียนรู้ และการร่วมกิจกรรมของชุดการสอนนั้น ๆ (สำหรับชุดการสอนแบบกลุ่มเขียนแผนผังประกอบ)

1.5 แผนการสอน ซึ่งประกอบด้วยหัวเรื่อง กำหนดเวลาเรียน จำนวนผู้เรียน เนื้อหาสาระ เอกสารประกอบการเรียน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สื่อการเรียน กิจกรรมการเรียน และการประเมินผล

2. บัตรคำสั่งหรือบัตรงาน เป็นเอกสารที่บอกให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บรรจุอยู่ในชุดการสอน บัตรคำสั่ง หรือบัตรงาน จะมีครบตามจำนวนกลุ่มหรือจำนวนผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรม และรวมไปถึงการสรุปบทเรียน การจัดทำบัตรคำสั่งหรือบัตรงาน ส่วนใหญ่นิยมใช้กระดาษแข็งขนาด 6 x 6 นิ้ว

2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา

2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม

2.3 การสรุปบทเรียน

3. เนื้อหาสาระและสื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ จัดไว้ในรูปของสื่อการสอนที่หลากหลาย อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 ประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร บทความ ใบความรู้ (Fact sheet) ของเนื้อหาเฉพาะเรื่อง บทเรียนโปรแกรม เป็นต้น

3.2 ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภาพ แผนภูมิ สมุดภาพ เทปบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ สไลด์ (Slide) วิดีทัศน์ (Video) ซีดีรอม (CD-Rom) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เป็นต้น

4. แบบประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดและประเมินความรู้ด้วยตนเอง ทั้งก่อน และหลังเรียน อาจจะเป็นแบบทดสอบชนิดจับคู่เลือกตอบ หรือกาเครื่องหมายถูก หรือเครื่องหมายผิดก็ได้ แบบทดสอบที่ใช้อาจใช้ใน 3 ลักษณะ คือ

4.1 แบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ทำหน้าที่ประเมินความพร้อมของนักเรียนก่อนเรียนจากชุดการสอน ทำให้ทราบพื้นฐานความสามารถของนักเรียนก่อนเรียน ให้พื้นฐานแก่ครูในการตัดสินใจว่า นักเรียนจะเริ่มเรียนจากชุดการสอนเมื่อไร ตรงไหน การใช้แบบทดสอบก่อนเรียนจึงเป็นการช่วยครูในการเตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนจากชุดการสอน

4.2 แบบทดสอบตนเอง (Self-test) ทำหน้าที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ทดสอบเพื่อวัดความก้าวหน้าของตนว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และยังเป็นแรงเสริมให้นักเรียนพยายามนำตนเองไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

4.3 แบบทดสอบหลังการเรียน (Posttest) เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนทราบว่า การเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ แบบทดสอบหลังการเรียนจะช่วยวัดดูว่านักเรียนเกิดพฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้หรือไม่

ยังมีนักการศึกษาต่างประเทศได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอนไว้ดังนี้ ฮุสตัน และคณะ (1972: 10-15) กล่าวถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของชุดการเรียนด้วยตนเอง โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. คำชี้แจง อธิบายถึงความสำคัญของจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของชุดการเรียนด้วยตนเองสิ่งที่นักเรียนจะต้องมีความรู้ก่อนเรียนและขอบข่ายของขบวนการทั้งหมดในชุดการเรียนด้วยตนเอง
2. จุดมุ่งหมาย คือ ข้อความที่แจ่มชัดไม่กำกวมที่กำหนดว่านักเรียนมีแนวทางที่จะประสบความสำเร็จอะไรหลังจากเรียน
3. การประเมินเบื้องต้น มีวัตถุประสงค์สองประการ คือ (1) เพื่อให้ทราบว่านักเรียนอยู่ในระดับใดในการเรียนรู้ด้วยตนเองและ (2) เพื่อดูว่าผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายเพียงใด โดยอาจใช้การทดสอบ แบบข้อเขียน ปากเปล่า การทำงาน ปฏิบัติการตอบสนองหรือคำถามง่าย ๆ เพื่อให้รู้ถึงความต้องการ และความเข้าใจ
4. การกำหนดกิจกรรม คือ การกำหนดแนวทางและวิธีเพื่อไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ โดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย
5. การประเมินผลขั้นสุดท้ายเป็นข้อทดสอบเพื่อวัดผลหลังจากการเรียนแล้ว

จากการศึกษาองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่นักการศึกษาหลายท่านได้ กล่าวไว้ สามารถสรุปองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ดังนี้

- คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ชื่อเรื่อง
- คำชี้แจง
- จุดประสงค์การเรียนรู้

โดยสรุป องค์ประกอบของชุดการสอน ควรประกอบด้วย (1) คู่มือการใช้ชุดการสอน โดยจะต้องมีคำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอน (2) คำสั่งหรือการมอบหมายงานที่บอกให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ (3) เนื้อหาสาระที่อยู่ในรูปสื่อประสม และ (4) การประเมินผลการเรียนรู้ ในรูปแบบทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

1.5 ปรัชญาและจิตวิทยาที่ใช้ในการสอนด้วยชุดการสอน

การสอนด้วยชุดการสอนมีหลักปรัชญาและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.5.1 ปรัชญาที่ใช้ในการสอนด้วยชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2542: 181 - 183) ได้กล่าวไว้ คือ

1) *ปรัชญาการสอนกลุ่มพิพัฒนาการนิยม* ครูในกลุ่มนี้เชื่อว่า การศึกษาควรเน้นประสบการณ์ตรงจากการลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตัวนักเรียนเอง โดยเรียนเนื้อหาแต่พอสมควร แต่เน้นการปฏิบัติให้มาก พฤติกรรมของครูในกลุ่มนี้ คือ (1) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือประกอบกิจกรรมด้วยตนเองเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม (2) จัดกิจกรรมการเรียนตามความสนใจและความพร้อมของนักเรียน (3) ไม่เชื่อว่าตนจะสอนนักเรียนได้ทุกอย่าง จึงพยายามกระตุ้นนักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม (4) เน้นเนื้อหาวิชา จึงสอนเฉพาะสิ่งที่นักเรียนจะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตได้ (5) จัดสื่อในรูปชุดการสอน โดยเฉพาะชุดการสอนประเภทกิจกรรมกลุ่ม และชุดการสอนรายบุคคล (6) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีอิสระเสรี เปิดโอกาสให้นักเรียนทางานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และ (7) จัดห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียนด้วยการจัดมุมวิชาการและมุมสนใจต่าง ๆ มีการตกแต่งห้องเรียนที่เอื้อต่อการเสริมความรู้ของนักเรียน

2) *ปรัชญาการสอนกลุ่มอัตถาวาทหรือสภาพนิยม* ถือว่า มนุษย์มีความแตกต่างกัน จึงจัดสอนในระบบเปิดที่จะให้นักเรียนก้าวหน้าไปตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อมของนักเรียนแต่ละคน พฤติกรรมของครูตามแนวปรัชญานี้ คือ (1) จัดการสอนตามอัตภาพไม่บังคับนักเรียนให้เรียน แต่เตรียมสื่อการเรียนรายบุคคลให้นักเรียนได้ก้าวไปข้างหน้าด้วยตนเอง (2) ไม่จำกัดการเรียนเพียงแคในห้องเรียนหรือโรงเรียน แต่ถือว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาและสถานที่ (3) ไม่กำหนดชั้นแต่เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนไปเรื่อย ๆ จนครบเนื้อหาสาระตามหลักสูตร (4) ไม่กำหนดระเบียบวินัย แต่ให้นักเรียนช่วยกันกำหนดระเบียบข้อบังคับและบทลงโทษ

เอง (5) จัดเนื้อหาสาระให้อยู่ในรูปของโมดูล หรือชุดการสอนหน่วยย่อย ซึ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูให้ความช่วยเหลือน้อยที่สุด (6) จัดชั้นเรียนให้เป็นแบบเปิด จัดโรงเรียนแบบเปิดโล่งและจัด ศูนย์การเรียนรู้ไว้ให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ตามความสนใจของนักเรียนเอง (7) ครูมีหน้าที่เป็นผู้ แนะนำมากกว่าที่จะบอกแบบกรอกความรู้ให้แก่ผู้เรียน และ (8) จัดบรรยากาศการเรียนแบบ อิสระเสรีมากที่สุด ครูเป็นกันเองกับนักเรียน และคอยช่วยเหลือกันเหมือนพี่ ๆ น้อง ๆ

3) *ปรัชญาการสอนกลุ่มนิรันดรภาพหรือจริยสุนทรนิยม* ครูในกลุ่มนี้เชื่อว่าการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ให้นักเรียนเป็นคนดีมีศีลธรรม มีระเบียบวินัย มองโลกในแง่สวยงามและมีจิตใจ ผ่องใส เพื่อนำไปสู่ความสุขนิรันดร พฤติกรรมการสอนของครูในกลุ่มนี้มีลักษณะ ดังนี้ คือ (1) ครูเน้นความเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งของห้องเรียนและนักเรียน กล่าวคือ เน้นการจัดห้องเรียน ให้สะอาดและให้นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยสะอาด (2) ครูพยายามสอนให้นักเรียนเป็นคนดีและปฏิบัติ ตามคำสอนของศาสนาในศาสนาต่าง ๆ (3) ครูพยายามให้นักเรียนชื่นชมในศิลปะทุกรูปแบบ และ (4) ครูในกลุ่มนี้เชื่อว่า การเรียนที่มีประสิทธิภาพควรเกิดจากการลงมือปฏิบัติใคร่ครวญจนเกิดความรู้ เฉพาะตน

4) *ปรัชญาการสอนกลุ่มสารัตถภาพหรือกลุ่มสารนิยม* ครูในกลุ่มนี้ถือว่า เนื้อหาสาระวิชาต่าง ๆ มีความสำคัญมาก ครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะสอนให้นักเรียนมี ความรู้มากที่สุด พฤติกรรมการสอนของครูในกลุ่มนี้พอสังเกตได้ ดังนี้ (1) ครูจะสอนด้วยการพูดและการ เขียนให้ลอกตามกระดาน ครูต้องเป็นผู้รอบรู้ทุกอย่าง และครูผิดไม่ได้ ดังนั้นครูควรตอบคำถาม นักเรียนได้ทุกข้อ (2) ครูมักวางอำนาจส่วนใหญ่ในห้องเรียน นักเรียนถูกบังคับให้นั่งเรียงแถวหันหน้า เข้าหาครู และตั้งใจฟังครู (3) ครูมีสิทธิลงโทษตักเตือนนักเรียนคนใดก็ได้ เมื่อนักเรียนกลัวครูจึงทำหน้าที่ เครื่องเคียดเสียงดัง (4) ครูชอบยืนหน้าชั้นเรียนตลอดเวลา และชอบถือไม้เรียวและเครื่องมือลงโทษ ในรูปแบบอื่น (5) สื่อการสอนที่ใช้น้อย คือ แบบเรียน ขอลก กับกระดานดำ (6) ลักษณะสภาพ ห้องเรียนส่วนใหญ่จำกัดอยู่ในห้องสี่เหลี่ยม ไม่มีการจัดกระดานนิเทศ หรือตกแต่งห้องเรียนให้น่าอยู่ (7) บรรยากาศทางจิตภาพของห้องเรียนส่วนใหญ่เคร่งเครียด เพราะครูไม่ชอบให้นักเรียนคุยกัน และ (8) การประเมินผลมักเน้นความจำเป็นมากกว่าความสามารถในด้านอื่น ครูถือว่าคะแนนสอบไล่สำคัญ ที่สุด

1.5.2 หลักจิตวิทยาที่ใช้ในการสอนด้วยชุดการสอน

ธีรชัย ปุณณโชติ (2537: 40) ได้อาศัยแนวความคิดในการสร้างชุดการเรียน ด้วยตนเองจากหลักการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ของสกินเนอร์ และธอร์นไคค์โดยสรุปได้ ดังนี้

1) *ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์* ที่นำมาเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง คือ

(1) เงื่อนไขของการตอบสนอง ได้แก่ การเสริมแรงหรือการไม่เสริมแรงเมื่อนักเรียนได้ทำการตอบสนอง

(2) การเสริมแรง เป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมที่ตีควรถูกได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดีก็ไม่ควรจะสนับสนุนให้เกิดขึ้นอีกต่อไป โดยละเว้นมิให้เกิดการเสริมแรงนั้น ในการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง การรู้ผลการเรียนหรือรู้คำตอบเป็นตัวเสริมแรงอย่างหนึ่ง และในการเสริมแรงนั้นจะต้องกระทำทันทีทันใด

(3) การตัดรูปพฤติกรรม เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างจะมีความซับซ้อนมาก ประกอบด้วยขั้นต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไป การตัดรูปพฤติกรรมก็คือต้องรู้ว่าขั้นตอนสุดท้ายนั้นเป็นอะไร แล้วจึงเสริมแรงแต่ละขั้นไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ขั้นแรกไปจนถึงขั้นสุดท้ายให้เป็นไปในทางที่ต้องการ

2) *ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์* ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง คือ

(1) กฎแห่งเหตุผล คือการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง ถ้านักเรียนตอบสนองแล้วได้รับผลที่สมประสงค์ การตอบสนองนั้น ๆ ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ตรงกันข้ามถ้านักเรียนตอบสนองแล้วได้รับความไม่สบายใจ ความไม่สมประสงค์ การตอบสนองนั้นก็จะมีแนวโน้มว่าจะไม่เกิดขึ้นอีก

(2) กฎแห่งการฝึกหัด คือ การที่บุคคลได้มีโอกาสได้กระทำซ้ำ ๆ ในพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง จะทำให้พฤติกรรมนั้น ๆ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(3) กฎแห่งความพร้อม คือ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี เมื่อนักเรียนพร้อมที่จะเรียนจิตวิทยาที่ใช้ในการสอนด้วยชุดการสอน ได้แก่ จิตวิทยากลุ่มเชื่อมโยงนิยม และจิตวิทยากลุ่มประสบการณ์นิยม ดังที่ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2539: 55 -60) ได้กล่าวไว้ คือ

ก. จิตวิทยากลุ่มเชื่อมโยงนิยม ถือว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการที่คนเรามีตัวแห่หรือสิ่งเร้า และเราสนองตอบตัวแห่นั้น เมื่อสนองตอบไปแล้วก็เกิดมีการเสริมแรง คือ คำชมของผู้อื่นหรือความพอใจของเราเอง การเรียนรู้ตามแนวคิดของกลุ่มนั้นมองเห็นได้ง่าย นั่นคือ ครูต้องจัดตัวแห่ในรูปของสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนตอบสนอง เมื่อมีการตอบสนองก็เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามมาโดยเสริมแรง ได้แก่ สิ่งที่นักเรียนพอใจที่จะรับเป็นตัวกระตุ้นและเสริมพฤติกรรมนั้นให้เกิดขึ้นต่อไป

ข. จิตวิทยากลุ่มประสบการณ์นิยมหรือทฤษฎีสถานี ถือว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนอยู่ในปัญหา เกิดความต้องการแก้ปัญหาเพื่อความอยู่รอด หรือการทำงานให้ลุล่วงด้วยการลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหานั้น ทั้งนี้โดยมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการ

แก้ปัญหา ตามแนวคิดนี้นักเรียนจะไม่เกิดการเรียนรู้หากเขาไม่เห็นคุณค่าของตนเอง มีปัญหาหรือจะมีปัญหาหากไม่ได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ครูจำเป็นต้องกระตุ้นให้นักเรียนเห็นปัญหาหรือช่วยให้นักเรียนเห็นปัญหาในสิ่งที่จะเรียนเสียก่อน เมื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากแก้ปัญหาหรืออยากเรียนแล้วก็จัดให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา โดยครูต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน

โดยสรุปปรัชญาที่ใช้ในการสอนด้วยชุดการสอนกลุ่มพัฒนาการนิยมนั้น ประสพการณ์ตรงจากการลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง กลุ่มอัตรภาพวาทหรือสวภาพนิยมนั้นความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อมของนักเรียนแต่ละคน ครูมีความเป็นกันเองมีบรรยากาศการเรียนแบบอิสระเสรี กลุ่มนิรันดรภาพหรือจริยสุนทรนิยมนั้น การศึกษาหาความรู้ให้นักเรียนเป็นคนดีมีศีลธรรม มีระเบียบวินัย มองโลกในแง่สวยงามและมีจิตใจผ่องใสการเรียนที่มีประสิทธิภาพควรเกิดจากการลงมือปฏิบัติใคร่ครวญจนเกิดความรู้เฉพาะตน และกลุ่มสารัตถภาพหรือกลุ่มสารนิยมนั้นเนื้อหาสาระวิชาต่างๆ ว่ามีความสำคัญมาก ครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะสอนให้นักเรียนมีความรู้ การประเมินผลมักเน้นความจำเป็นมากกว่าความสามารถในด้านอื่น ครูถือว่า คะแนนสอบไล่สำคัญที่สุด

2. ชุดการสอนแผนจุฬา

ชุดการสอนแผนจุฬา ครอบคลุม (1) ความเป็นมา และ (2) การผลิตชุดการสอนแผนจุฬา

2.1 ความเป็นมา

นักการศึกษาของไทยได้เริ่มมีการคิดระบบการผลิตชุดการสอนขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2516 โดย ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมัยที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ในแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2517 ผลที่ได้จากการทดลองระบบที่ริเริ่มขึ้นนี้ ได้นำไปใช้ในการฝึกอบรมคณาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยหลายแห่ง เนื่องจากระบบการผลิตชุดการสอนที่คิดขึ้นได้รับการสนับสนุนจากทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภชของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะผู้ทดลองจึงเรียกว่า “ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา” หรือ Chulalongkorn University Plan for Multi Media Instructional Package Production หรือเรียกง่าย ๆ ว่า “CHULA PLAN” นอกจากระดับอุดมศึกษาแล้ว ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬายังนำไปทดลองในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโครงการปฏิรูประบบห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่เดือนตุลาคม 2516 ทั้งในระบบการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม และการสอนรายบุคคล ในด้านการผลิตชุดการสอนรายบุคคลนั้น ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ เคยได้ช่วยในการจัดการประชุม

เชิงปฏิบัติการสำหรับอาจารย์โรงเรียนสาธิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระหว่างวันที่ 2 - 5 พฤศจิกายน 2518 และโรงเรียนสาธิตมัธยม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างวันที่ 19 - 24 มกราคม 2521 อีกด้วย

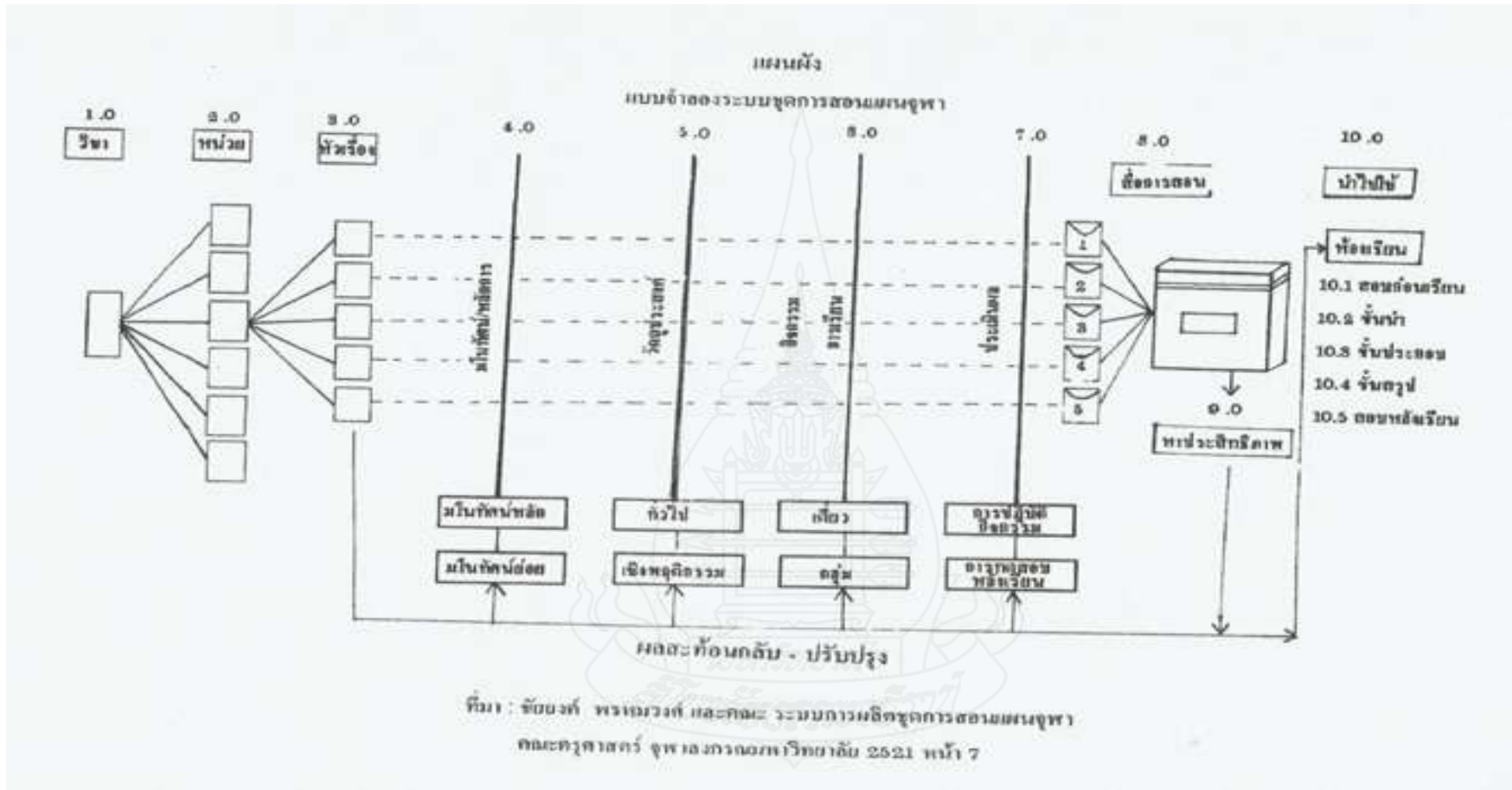
การผลิตชุดการสอนแผนจุฬาเป็นระบบการนำสื่อการสอนแบบประสมมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอน ไม่ว่าจะเป็นแบบบรรยาย แบบกลุ่มกิจกรรมหรือการสอนตามเอกัตภาพที่เน้นความสำคัญของ “กระบวนการ” และ “ผลลัพธ์” ของการเรียนการสอน เพื่อช่วยลดบทบาทของผู้สอนจากการเป็นศูนย์กลางของห้องเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองมากขึ้น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2520: 47) ชุดการสอนที่ผลิตขึ้นตามแผนจุฬา จะช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาประสบการณ์ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมสูง ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังเรียน สร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ครูอาจารย์ ทำให้การเรียนของนักเรียนเป็นอิสระจากอารมณ์และบุคลิกภาพของผู้สอน และจะช่วยทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการแสดงความคิดเห็นการตัดสินใจ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2520: 55)

2.2 การผลิตชุดการสอนแผนจุฬา

การผลิตชุดการสอนแผนจุฬา มีขั้นตอนที่จัดไว้เป็นระบบ โดยเริ่มจากการแบ่งหมวดหมู่ของเนื้อหาและประสบการณ์ออกเป็นหน่วย แต่ละหน่วยจะแบ่งเป็นหัวเรื่องที่มีความสัมพันธ์กัน มีการกำหนดหัวเรื่อง วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน และการประเมินผล หลังจากนั้นก็ทำการเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสม ก่อนที่จะนำไปใช้ในห้องเรียนจะต้องมีการทดลองประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เสียก่อน โดยปรับปรุงจนกระทั่งชุดการสอนมีคุณภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สีนสกุล (2520: 48 - 53) ได้แบ่งเป็นขั้นตอนสำคัญ 10 ขั้นตอน คือ

- 1.0 กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์
- 2.0 กำหนดหน่วยการสอน
- 3.0 กำหนดหัวเรื่อง
- 4.0 กำหนดหลักการหรือแนวคิด
- 5.0 กำหนดวัตถุประสงค์
- 6.0 กำหนดกิจกรรมการเรียน
- 7.0 กำหนดแบบประเมินผล
- 8.0 เลือกและผลิตสื่อการสอน
- 9.0 หาประสิทธิภาพชุดการสอน
- 10.0 การใช้ชุดการสอน



ภาพที่ 2.1 แผนผังแบบจำลองระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา

ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา มีขั้นตอนที่จัดไว้เป็นระบบ โดยเริ่มจากการแบ่งหมวดหมู่ของเนื้อหาและประสบการณ์ออกเป็นหน่วย แต่ละหน่วยจะแบ่งเป็นหัวเรื่องที่มีความสัมพันธ์กัน มีการกำหนดมโนทัศน์หรือแนวคิด จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผล หลังจากนั้นก็ทำการเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสม โดยให้สอดคล้องกับหัวเรื่องวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อผลิตสื่อการสอนออกมาแล้วจะรวมกันไว้เป็นหมวดหมู่ตามหน่วยของแต่ละวิชา โดยใส่กล่องหรือแฟ้มแล้วแต่เห็นเหมาะสม ก่อนที่จะนำไปใช้ในห้องเรียนจะมีการทดลองประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เสียก่อน โดยปรับปรุงจนกระทั่งชุดการสอนมีคุณภาพที่จะช่วยผู้เรียนรู้ได้จริงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1.0 กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม

ขั้นที่ 2.0 กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอน โดยประมาณ เนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง ๆ ละ 1 - 2 ชั่วโมง ซึ่งมีวิธีการแบ่งเนื้อหา ดังนี้

1. การพิจารณาเนื้อหาเพื่อแบ่งเป็นหน่วยการสอน ขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของผู้สอนเป็นส่วนใหญ่ และไม่มีกฎอะไรตายตัว อย่างไรก็ตามการพิจารณาเนื้อหามีสิ่งที่ควรคำนึงดังต่อไปนี้

1.1 การพิจารณาหลักสูตร หรือ “ลักษณะวิชา” แล้วกำหนดโครงร่างของหัวเรื่องที่จะแบ่งเป็นหน่วยการสอนไว้คร่าว ๆ

1.2 การพิจารณาข้อความใน “ลักษณะวิชา” และแผนการสอนของหลักสูตร หากเห็นว่าไม่ครอบคลุมเนื้อหาส่วนใด ๆ ก็ให้เติมเข้าไป เพื่อให้ได้ลำดับขั้นของเนื้อหาวิชาที่เหมาะสม วิธีนี้จะช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยต่อการขยายตัวทางวิชาการและการเปลี่ยนแปลงของสังคม

1.3 หน่วยการสอน ต้องครอบคลุมเนื้อหาที่เป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้กฎเกณฑ์ก่อนแล้วจึงฝึกปฏิบัติ จำนวนหน่วยการสอนขึ้นอยู่กับจำนวนครั้งที่ จะทำการสอน โดยปกติจะพิจารณาเป็นภาคการศึกษา ซึ่งมีประมาณ 18 สัปดาห์ ดังนั้นเราจึงกำหนดหน่วยการสอนเป็น 14 -16 หน่วย เพื่อให้มีเวลาเพื่อสำหรับวันหยุดและการสอบ โดยยึดหลักว่าจะสอนเนื้อหาให้ได้ ภายใน 1 สัปดาห์ ๆ ละ 2 - 3 ชั่วโมงต่อการสอนในหนึ่งหน่วย

2. แบบแผนของการจัดหน่วย การแบ่งวิชาออกเป็นหน่วยการสอน แบบแผนที่นิยมกัน มี 3 แบบ คือ

2.1 แบ่งหน่วยตามที่มีผู้แบ่งไว้แล้ว เช่น แบ่งตาม “บทที่” ในตำราหรือแบบเรียน

2.2 แบ่งตามความนิยม หรือรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับของนักวิชาการในแต่ละสาขาวิชา

2.3 แบ่งตามที่ผู้สอนเห็นว่าเหมาะสม

ขั้นที่ 3.0 กำหนดหัวเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตนเองว่า ในการสอนแต่ละหน่วย ควรให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนอะไรบ้าง แล้วกำหนดออกมาเป็นหน่วยย่อย เพราะ “หัวเรื่อง” เป็น “หน่วยย่อย” ของ “หน่วยการสอน” เมื่อเทียบหน่วยการสอนเป็น “แนวคิด” ดังนั้น “หัวเรื่อง” จึงเป็น “แนวคิดย่อย” ของหน่วยทั้งหมด การแบ่งหน่วยเป็นหัวเรื่อง แบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้ทำแผนการสอน หัวเรื่องอาจแยกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. หัวเรื่องแบบง่าย คือ หัวเรื่องที่แบ่งตามลักษณะเด่นของเนื้อหาวิชาโดยไม่มีการโยงกับเนื้อหาวิชาอื่น เช่น เรื่อง “ประเทศไทย” ก็จะแบ่งเป็น “จังหวัด” “อำเภอ” “ตำบล” “หมู่บ้าน” เป็นต้น
2. หัวเรื่องที่มีรูปแบบตายตัว คือ หัวเรื่องที่ได้กำหนดรูปแบบไว้แล้ว โดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ และเป็นที่ยอมรับกันของบุคคลในกลุ่มนั้น
3. หัวเรื่องแบบบูรณาการหรือแบบสหวิทยาการ คือ หัวเรื่องที่ยึดหลักประยุกต์ใช้และการแก้ปัญหาโยงกับวิชาอื่น ให้มีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของผู้เรียนมากขึ้น
4. หัวเรื่องแบบยึดระดับสติปัญญา คือ หัวเรื่องที่จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามระดับสติปัญญาทั้ง 5 ชั้น ตามหลักของเบนจามิน บลูม หรือของนักจิตวิทยาท่านอื่น คือ (1) ความเข้าใจ (2) การประยุกต์ใช้ (3) การวิเคราะห์ (4) การสังเคราะห์ และ (5) การประเมินผล จำนวนหัวเรื่องที่จะต้องมีความเท่าใดนั้น ควรสัมพันธ์กับเวลาที่มีในการสอน ในหน่วยการสอนปกติ สำหรับเวลา 2 ชั่วโมง นิยมแบ่งออกเป็น 4 - 6 หัวเรื่อง โดยให้ครอบคลุมทั้งความรู้ เจตคติ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน

ขั้นที่ 4.0 กำหนดหลักการหรือแนวคิด จะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปรวมแนวคิด สาร และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน โดยคำนึงถึงลักษณะเด่นตามธรรมชาติ โครงสร้าง หน้าที่ และการเชื่อมโยงที่มีความหมาย ซึ่งมีหลักการและรูปแบบการเขียนแนวคิด ดังนี้

1. หลักการเขียนแนวคิด
 - 1.1 กำหนดลักษณะเด่นของวัสดุหรือเหตุการณ์ที่จะเขียนแนวคิด โดยแยกเป็น 2 ประเภท คือ (1) ลักษณะจำเพาะ และ (2) ลักษณะประกอบ
 - 1.2 เตรียมตัวอย่างวัตถุและเหตุการณ์รวมทั้งสิ่งที่ไม่ใช่ตัวอย่าง

1.3 แสดงเหตุผลว่า เหตุใด อย่างไร “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ตัวอย่าง “จังหวัดตาก” เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่มานาน ดังโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ปรากฏให้เห็น ตั้งแต่ในอดีต จนถึงปัจจุบัน

2. รูปแบบการเขียนแนวคิดมี 2 แบบ คือ

2.1 การเขียนความเรียง เป็นการสรุปลักษณะจำเพาะก่อนแล้วตามด้วย ลักษณะประกอบตัวอย่าง “จังหวัดตาก แบ่งตามสภาพพื้นที่ตั้ง เป็นฝั่งตะวันตก และฝั่งตะวันออก”

2.2 การเขียนแบ่งเป็นข้อย่อย อาจมีข้อปลีกย่อยลงไปอีก ตัวอย่าง (1) ฝั่งตะวันตก มี 5 อำเภอ คือ แม่สอด ท่าสองยาง แม่ระมาด พบพระ และอุ้มผาง และ (2) ฝั่งตะวันออก มี 4 อำเภอ คือ เมืองตาก วังเจ้า บ้านตาก และสามเงา

ขั้นที่ 5.0 กำหนดวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง โดยคิดเป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อน แล้วจึงเขียนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนั้นการวัดการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงต้องวัดพฤติกรรมผู้เรียนที่เปลี่ยนไปเป็นหลัก เรียกว่า วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective) การวัดหรือการสังเกตพฤติกรรม กระทำได้ 2 วิธี คือ (1) สังเกตการกระทำผู้เรียนในขณะนั้น เช่น นักเรียนกำลังเขียนภาพ นักเรียนกำลังหัดขับร้องทำนองเสนาะ เป็นต้น เป็นการกระทำที่ครูสังเกตได้โดยตรงในเวลาใดเวลาหนึ่ง (2) สังเกตผลการกระทำ การกระทำบางอย่างครูไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้ทันที เพราะพฤติกรรมบางประเภทต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลง ครูจึงดูผลของการกระทำหรือพฤติกรรมแทน อาทิ รายงานผล การบ้าน เป็นต้น

1. หลักการเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1.1 กำหนดพฤติกรรม (Behavior) คือ กำหนดว่าจะให้ผู้เรียนกระทำอะไรที่ครูหวังให้พฤติกรรมเปลี่ยนไป คำที่ใช้กำหนดพฤติกรรมต้องเป็นคำที่แสดงการกระทำ (Action Words) มีความหมายเดียว และการกระทำนั้นต้องสังเกตได้หรือดูผลของการกระทำได้

- ตัวอย่าง
1. นักเรียนสามารถบอกอำเภอในจังหวัดตากได้
 2. นักเรียนสามารถตอบคำถามได้

1.2 กำหนดเงื่อนไขหรือสภาวะการณ์ (Conditions) เมื่อกำหนดการกระทำแล้วต้องกำหนดเงื่อนไขหรือสภาวะการณ์ ที่การกระทำนั้นจะเกิดขึ้น โดยกำหนดว่า การกระทำนั้นเป็นอะไร จะเกิดขึ้น ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร

- ตัวอย่าง
1. นักเรียนสามารถเขียน อำเภอในจังหวัดตากได้ถูกต้อง
 2. เมื่อกำหนดคำถามให้ นักเรียนสามารถตอบ คำถามได้

ถูกต้อง

1.3 การกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่ครูยอมรับ (Standard) คือ ตั้งเกณฑ์ไว้ว่าผู้เรียนจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างน้อยเพียงใดครูจึงจะพอใจ และถือว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างน้อย 8 คำ

ตัวอย่าง 1. นักเรียนสามารถเขียนคำที่ครูกำหนดไว้ได้ อย่างน้อย 8 คำ จาก 10 คำ

2. เมื่อครูกำหนดคำถามให้นักเรียน สามารถตอบคำถามได้ ถูกต้อง อย่างน้อย 80 เปอร์เซ็นต์

2. การวัดผลจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เมื่อมีการกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมแล้ว ครูต้องหากระบวนการวัดผลดูว่า นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ แบบสอบที่นำมาใช้วัดการบรรลุวัตถุประสงค์ เรียกว่า “แบบสอบอิงเกณฑ์” แบบทดสอบอิงเกณฑ์แตกต่างจากแบบสอบสัมฤทธิ์ผล ตรงที่ข้อสอบสัมฤทธิ์ผลสุ่มตัวอย่าง 25 - 30 เปอร์เซ็นต์ของเนื้อหาความรู้ของนักเรียน ส่วนแบบสอบอิงเกณฑ์จะวัดทุกจุดของพฤติกรรมที่เราต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียน ดังนั้น แบบสอบอิงเกณฑ์จึงวัดจุดมุ่งหมายย่อยทุกข้อ โดยมีสิ่งที่ควรคำนึง ดังนี้

2.1 แบบสอบอิงเกณฑ์ต้องตั้งไว้ตามเกณฑ์ที่กำหนดในจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม แต่ไม่ต้องเผยแพร่เกณฑ์ในข้อสอบ

2.2 แบบสอบอิงเกณฑ์ต้องวัดการกระทำประเภทเดียวกับที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม คือการบรรยาย บอกความแตกต่างหรือทักษะเหมือนกัน

2.3 ครูอาจเขียนแบบสอบอิงเกณฑ์เป็นแบบปรนัยหรืออัตนัยก็ได้ รวมทั้งการสั่งงานให้ได้กปฏิบัติต่างๆ ด้วย

2.4 ครูจะใช้แบบสอบอิงเกณฑ์เป็นแบบสอบก่อนเรียนและหลังเรียนได้ด้วย ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
1. นักเรียนสามารถตอบคำถามได้อย่างน้อย 8 ข้อ จาก 10 ข้อ	1. จง ตอบ คำถามต่อไปนี้
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าจังหวัดตากมีกี่อำเภอ	2. จังหวัดตากมีกี่อำเภอ
3. นักเรียนสามารถบอกชื่ออำเภอในจังหวัดตากได้	3. เขียนชื่ออำเภอในจังหวัดตากให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 6.0 กำหนดกิจกรรมการเรียน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางการเลือกและผลิตสื่อการสอน “กิจกรรมการเรียน” หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่

ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การตอบคำถาม เขียนภาพ เล่นเกม เป็นต้น การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เราจำเป็นต้องเลือกกิจกรรมที่ดีและเหมาะสมกับผู้เรียนที่สุด

1. กิจกรรมที่ดีต้องมีลักษณะดังนี้

- 1.1 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ ทำการประกอบกิจกรรม และประเมินผลกิจกรรม
 - 1.2 เป็นการให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งสามด้าน คือ พุทธิศึกษา เจตนาศึกษา และทักษะศึกษา ผสมผสานกันเป็นบูรณาการอย่างมีระบบ
 - 1.3 มีลักษณะของการกระทำเด่นชัด ด้วยการกำหนดค่าที่แสดงการกระทำไว้ด้วยทุกครั้ง
 - 1.4 กำหนดสภาพการวางเงื่อนไข สำหรับประกอบกิจกรรมไว้ในลักษณะที่ครูสามารถวัดและสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนได้
 - 1.5 มีเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับการประกอบกิจกรรม ซึ่งถือว่าเป็นระดับต่ำสุดที่ครูพึงพอใจว่า ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้
 - 1.6 ให้เวลาพอเหมาะที่ผู้เรียนจะดำเนินกิจกรรมจนประสบผลสำเร็จ และก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ
 - 1.7 มีข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการประกอบกิจกรรมอย่างเด่นชัด ที่ผู้เรียนจะสามารถอ่านเข้าใจได้เอง อาทิ มีบัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม เป็นต้น
 - 1.8 มีสื่อประสมเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ รวมถึงวิธีการและกระบวนการต่างๆ ที่นักเรียนลงมือปฏิบัติ เช่น การสาธิต การอภิปราย การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นต้น
- ชนิดของกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยไม่ต้องใช้วัสดุและอุปกรณ์แต่เน้นวิธีการ เช่น การอภิปราย การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ เป็นต้น กิจกรรมกลุ่ม สำหรับนักเรียน 6 - 12 คน โดยการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของครู เมื่อแต่ละกลุ่มประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างเสร็จแล้ว อาจหมุนเวียนไปประกอบกิจกรรมในอีกกลุ่มหนึ่งจนครบทุกอย่าง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สินสกุล 2520 : 86)

2. การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้

- 2.1 ให้นักเรียนมีโอกาสฝึกหัดอย่างเหมาะสม หมายความว่า กิจกรรมที่เลือกมาใช้นั้นจะต้องให้นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติอย่างเพียงพอ เพื่อให้มีพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
- 2.2 คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเลือกโดยถือความแตกต่างนี้ กิจกรรมจึงต้องมีหลายชนิด เพื่อให้เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน

2.3 ให้นักเรียนได้ทราบความมุ่งหมาย และคุณค่าของกิจกรรมทุกชนิดในการเรียน ครูต้องสร้างทัศนคติที่ดีให้นักเรียน ให้นักเรียนได้รู้ว่า เหตุใดจึงต้องเรียน ทำไมจึงต้องทำกิจกรรมอย่างนี้ ให้นักเรียนไม่รู้สึกว่าตนถูกบังคับให้เรียน

2.4 การเรียนรู้ผลการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนประกอบกิจกรรมใด ๆ และต้องให้นักเรียนได้รู้ทันทีว่า สิ่งที่ทำถูกหรือผิด

2.5 เรียงผลของกิจกรรมตามลำดับขั้น กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเตรียมให้ เป็นไปตามลำดับขั้นความยากง่าย วางเป็นลำดับขั้นให้นักเรียนประกอบกิจกรรมโดยให้ความสามารถเพิ่มขึ้นตามลำดับ

ขั้นที่ 7.0 กำหนดแบบประเมินผล ขบวนการทางการศึกษาเป็นขบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์ ขบวนการทางการศึกษานี้ประกอบด้วยหลักสำคัญพื้นฐานที่สัมพันธ์กัน 3 ประการ คือ (1) วัดดูประสงค์ทางการศึกษา (2) ประสพการณ์การเรียนรู้ และ (3) ขบวนการประเมินผล

การวัดผล เป็นขบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ หรือบุคคลตามความมุ่งหมายที่จะวัดสอบและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ เช่น การวัดความสามารถทางสมองด้านต่าง ๆ การวัดขนาดของวัตถุต่าง ๆ ผลที่ได้จากการจะเป็นจำนวนตัวเลข หรือหน่วยที่ใช้แทนค่าลักษณะนั้น ๆ ได้ ซึ่งเป็นการวัดทางด้านปริมาณ

การประเมินผล เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง และการกระทำ บางทีขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือหน่วยมาตรฐาน การประเมินผลการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้แบบสอบอิงกลุ่ม แบบสอบอิงเกณฑ์ และแบบสอบสัมฤทธิ์ผล

แบบสอบอิงกลุ่ม เป็นการวัดผลการเรียนการสอนที่ยึดเกณฑ์มาตรฐานสัมพันธ์หรือพฤติกรรมของกลุ่ม โดยมุ่งระบุนหาความแตกต่างระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้น เพื่อจะได้ทราบว่า ผู้เรียนอยู่ในตำแหน่งใดเมื่อเปรียบเทียบกับสมาชิกในกลุ่ม

แบบสอบอิงเกณฑ์ เป็นการวัดที่ขึ้นอยู่กับเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้แน่ชัดล่วงหน้า มุ่งที่จะประเมินความสามารถของผู้เรียนในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยไม่นำไปเปรียบเทียบกับนักเรียนคนอื่นในชั้นเดียวกัน หรือสมาชิกคนอื่นภายในกลุ่ม เนื่องจากมนุษย์มีความแตกต่างระหว่างบุคคล การประเมินผลการเรียนรู้ จึงควรคำนึงถึงความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ได้แก่

1. แบบสอบอิงเกณฑ์ เป็นแบบสอบที่มุ่งวัดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมว่า ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตาม “เกณฑ์” ที่ตั้งไว้ในวัตถุประสงค์หรือไม่ ดังนั้นแบบแบบสอบอิงเกณฑ์จึงวัด

วัตถุประสงค์ทุกข้อทั้งพฤติกรรมหลักและพฤติกรรมย่อยหรือพฤติกรรมต่อเนื่อง อีกนัยหนึ่งหากมี วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมย่อย แฝงอยู่ ผู้สอนต้องมีแบบสอบถามสำหรับวัดพฤติกรรมย่อยนั้นด้วย

2. แบบสอบถามสัมฤทธิ์ผล หมายถึง การประเมินพฤติกรรมสุดท้ายหรือพฤติกรรม เกณฑ์ โดยมุ่งวัดคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของพฤติกรรมที่ผู้เรียนเปลี่ยนไปหลังจากการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบ (1) ระดับพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้บรรลุหรือเปลี่ยนแปลงไป และ (2) ลำดับ

ขั้นที่ 8.0 กำหนดและเลือกสื่อการสอน ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ ถือว่า เป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น การกำหนดสื่อการสอนนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ ซึ่งจะเป็นในรูปแบบของสื่อประสม จึงจะได้ผลดีกว่าการใช้สื่ออย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว ก่อนใช้ ต้องนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ

เวอร์มอน เอส เกอร์แลช และโดนัลด์ พี อีลาย (Vermon S. Gerlach and Donald P.Ely, 1971) ได้แยกสื่อการสอนออกเป็น 8 ประเภท

1. ของจริงและตัวบุคคลรวมทั้งสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ เช่น การสาธิต การทดลอง การศึกษานอกสถานที่
2. สื่อการสอนประเภทภาษาพูดหรือภาษาเขียน หมายถึง คำพูด ตารา วัสดุ การพิมพ์ คำอธิบายในสไลด์ फिल्मสตริป แผ่นภาพโปรงแสง
3. วัสดุกราฟิก เช่น แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ โปสเตอร์ การ์ตูน แผนที่ ลูกโลก ภาพวาด ฯลฯ วัสดุประเภทนี้นอกจากจะนำมาใช้โดยตรงแล้ว ยังปรากฏในหนังสือตำรา แบบเรียน หนังสืออ้างอิงต่าง ๆ เป็นต้น
4. ภาพนิ่ง เป็นภาพที่ได้จากการถ่ายภาพ ได้แก่ ภาพถ่ายทั่ว ๆ ไป อาจใช้โดย ลำพัง หรือใช้กับเครื่องฉายภาพทึบแสง ขยายให้มีความต้องการ นอกจากนี้ยังหมายถึง สไลด์ 35 มิลลิเมตร (2"X 2") ซึ่งเป็นสไลด์ที่ใช้กันทั่วไป
5. ภาพเคลื่อนไหว ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์
6. เทปบันทึกเสียง ได้แก่ เสียงจากเทปบันทึกเสียง จากแผ่นเสียง จากร่องเสียง ของฟิล์มภาพยนตร์ วัสดุนี้จัดอยู่ในสื่อการสอนประเภทคำพูดและการเขียนด้วย แต่ต้องใช้กับอุปกรณ์อื่นประกอบจึงจะได้ยินเสียง
7. สื่อประเภทโปรแกรม เป็นสื่อการสอนที่แสดงขั้นตอนในสิ่งที่จะสอน อาจใช้สื่อ ประเภทสัญลักษณ์ ทศนวัสดุ หรือโสตทัศนวัสดุช่วยสอน เช่น บทเรียนโปรแกรม และบทเรียน สำเร็จรูปที่ใช้กับเครื่องช่วยสอนหรือใช้คอมพิวเตอร์
8. สถานการณ์จำลอง เป็นการจำลองสถานการณ์ให้เหมือนของจริงมากที่สุด เช่น การสอนขับรถยนต์โดยฉายภาพถนนไปบนจอภาพยนตร์ เป็นต้น ในสถานการณ์จำลองอาจใช้สื่อ หลายชนิด เช่น เทป ภาพยนตร์ สไลด์ และของจริง ฯลฯ

การเลือกสื่อการสอน อีริคสัน (Erickson, 1971: 108 -109) แนะนำการเลือกสื่อการสอน โดยพิจารณาจากคำถามต่อไปนี้

1. สื่อการสอนมีประโยชน์ต่อหน่วยการสอน และมีกิจกรรมในการแก้ปัญหาหรือประสบการณ์เฉพาะแก่ผู้เรียนหรือไม่
2. เนื้อหาที่จะต้องใช้สื่อความหมายด้วยสื่อการสอนนี้เป็นประโยชน์ และมีความสำคัญแก่นักเรียนในชุมชนและสังคมเพียงใด
3. สื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การสอนหรือเป้าหมายของนักเรียนแค่ไหน
4. มีการตรวจสอบระดับความยากของวัตถุประสงค์การสอนทางพุทธิศึกษา เจตนาศึกษา และทักษะศึกษาหรือไม่
5. สื่อการสอนเน้นการให้นักเรียนได้คิด ตอบสนอง อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพียงใด
6. เนื้อหาในสื่อการสอนช่วยแก้ปัญหาและเสริมกิจกรรมของนักเรียนหรือไม่
7. สื่อการสอนเสนอแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กันหรือไม่
8. ให้เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับขนาด อุณหภูมิ น้ำหนัก ความลึก ระยะทางการกระทำ กลิ่น เสียง สี ความมีชีวิต และอารมณ์เพียงใด
9. สื่อการสอนมีความแน่นอนและทันสมัยหรือไม่
10. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสอนที่พึงปรารถนาได้หรือไม่
11. มีมาตรฐานและแสดงถึงรสนิยมอันดีเพียงใด
12. ใช้ห้องเรียนธรรมดาได้แค่ไหน
13. ความรู้เนื้อหาในสื่อการสอนมีตัวอย่างให้มากพอหรือไม่อย่างไร

ขั้นที่ 9.0 กำหนดเกณฑ์สำหรับวัดประสิทธิภาพชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนรายบุคคล ดังนั้นการกำหนดเกณฑ์จึงต้องคำนึงถึง “กระบวนการ” และ “ผลลัพธ์” โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยมีค่าเป็น E_1 / E_2

E_1 คือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัด และการประกอบกิจกรรม

E_2 คือ ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนหลังเรียน) คิดเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน

การคิดค่า E_1 และ E_2 ของชุดการสอนที่สร้างขึ้น วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ โดยใช้สูตรต่อไปนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล 2520: 136-137)

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N} \right]}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย
ทุกชุดรวมกัน			
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N} \right]}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1 E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจโดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติศึกษาอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ เพราะตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใด ก็มักได้ผลเท่านั้น

การทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้น โดยใช้สูตรดังกล่าวข้างต้น ต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. แบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1) คือ นำชุดการสอนไปทดลองใช้กับผู้เรียน 1 - 3 คน โดยทดลองกับเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวนั้นจะได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาก ในขั้นนี้ E_1 / E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60 แต่ไม่ต้องวิตก เมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมากนำไปทดลองแบบกลุ่ม

2. แบบกลุ่ม (1:10) คือ นำชุดการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับผู้เรียน 6 - 10 คน ที่มีความสามารถต่างกัน เด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์เฉลี่ย จะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10 % นั่นคือ E_1 / E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70/70

3. แบบภาคสนาม (1:100) คือ นำชุดการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับผู้เรียน ทั้งชั้น 40 - 100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากสูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5 % ก็ให้ยอมรับ หากแตกต่างกันมากผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนใหม่ โดยยึดสภาพความจริงเป็นเกณฑ์ สมมติว่า เมื่อทดสอบหาประสิทธิภาพแล้วได้ 83.50/85.40 ก็แสดงว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ 83.50/85.40 ใกล้เคียงกับ 85/85 ที่ตั้งไว้ แต่ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ 75/75 เมื่อผลการทดลองเป็น 83.50/85.40 ก็อาจเลื่อนเกณฑ์ขึ้นมาเป็น 85/85

ในกรณีที่ประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากมีตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้ เช่น สภาพห้องเรียน ความพร้อมของผู้เรียน บทบาทและความชำนาญในการใช้ชุดการสอนของครู เป็นต้น อาจอนุโลมให้มีระดับผิดพลาดได้ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ประมาณ 2.5 - 5% การยอมรับประสิทธิภาพของชุดการสอนมี 3 ระดับ คือ

1. “สูงกว่าเกณฑ์” เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าเกิน 2.5% ขึ้นไป
2. “เท่าเกณฑ์” เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนเท่ากันหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่เกิน 2.5%
3. “ต่ำกว่าเกณฑ์” เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5% ถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

ขั้นที่ 10.0 การนำชุดการสอนไปใช้ ชุดการสอนที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วสามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการสอน (ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา) โดยกำหนดขั้นตอนการใช้ไว้ 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนใช้เวลาประมาณ 10 ถึง 15 นาที

2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความต้องการที่จะเรียน

3. ชั้นประกอบกิจกรรม (ชั้นสอน) โดยมีสื่อประกอบหรือให้มีการแบ่งกลุ่มประกอบกิจกรรมการเรียน หากมีกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น การบ้าน ฯลฯ ก็ให้กำหนดไว้หลังข้อ

4. ชั้นสรุปการสอน เพื่อสรุปแนวคิดและหลักการที่สำคัญของหน่วยที่สอน

5. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปแล้วว่าผู้เรียนมีพัฒนาการขึ้นมาเพียงไร

ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬาฯ จะช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาประสบการณ์ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมสูง ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังเรียน สร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ครูอาจารย์ ทำให้การเรียนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์และบุคลิกภาพของผู้สอน และจะช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

โดยสรุป ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬาฯ ครอบคลุม 10 ขั้นตอน คือ

- (1) กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ (2) กำหนดหน่วยการสอน (3) กำหนดหัวเรื่อง (4) กำหนดหลักการหรือแนวคิด (5) กำหนดวัตถุประสงค์ (6) กำหนดกิจกรรมการเรียน (7) กำหนดแบบประเมินผล (8) เลือกและผลิตสื่อการสอน (9) หาประสิทธิภาพชุดการสอน และ (10) การใช้ชุดการสอน

3. สื่อที่ใช้ในชุดการสอนแผนจุฬาฯ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2540: 148-175) ได้กล่าวถึงสื่อที่ใช้ในชุดการสอนแผนจุฬามีดังนี้คือ (1) ประมวลสาระ (2) สไลด์คอมพิวเตอร์ และ (3) แบบฝึกปฏิบัติ ไว้ ดังนี้

3.1 ประมวลสาระ มีความหมายโดยย่อดังนี้คือ

3.1.1 ประมวลสาระ เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ออกแบบให้ผู้เรียนเรียนได้ตามลำพังด้วยการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดให้ในส่วนหนึ่งส่วนใดหรือท้ายสุดของเรื่อง ให้ได้รับแนวตอบที่เป็นผลย้อนกลับทันที ได้รับการเสริมแรงและประสบการณ์ที่เป็นความภูมิใจในการศึกษา และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปทีละน้อยตามลำดับขั้น

3.1.2 ความสำคัญของประมวลสาระ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและพึ่งพาความช่วยเหลือจากผู้สอนน้อยที่สุด ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้

ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างดี และมีระบบการประเมินที่จะประกันคุณภาพของผู้เรียนในแต่ละวิชา

3.1.3 การผลิตประมวลสาระ ประกอบด้วย การวิเคราะห์เนื้อหา การเขียนแผนผังแนวคิด การเขียนแผนการสอน การเขียนเนื้อหาสาระ และการกำหนดภาพประกอบในประมวลสาระมีรายละเอียดดังนี้คือ (1) การเขียนแผนผังแนวคิด ครอบคลุม ความจำเป็นที่ต้องเขียนแผนผังแนวคิด ความหมายของแผนผังแนวคิด และวิธีเขียนแผนผังแนวคิด (2) การเขียนแผนการสอน เป็นการกำหนดขั้นตอนการสอน เพื่อให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาสาระแก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มี 3 ประเภท คือ (1) แผนการสอนระดับหน่วยหรือแผนการสอนประจำหน่วย และแผนการสอนระดับตอน (2) การเขียนเนื้อหาสาระ ครอบคลุม การเกริ่นนำ การเสนอเนื้อหา และการสรุปเนื้อหา และ (3) การกำหนดภาพประกอบในประมวลสาระ ครอบคลุม ความหมายของภาพประกอบ วัตถุประสงค์การใช้ภาพประกอบ ขนาดและการให้รายละเอียดของภาพประกอบ และแนวทางในการกำหนดภาพประกอบ

โดยสรุป ประมวลสาระเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ออกแบบให้ผู้เรียนเรียนได้ตามลำพังได้เรียนรู้ไปที่ละน้อยตามลำดับขั้น

3.2 สไลด์คอมพิวเตอร์

เป็นสื่อที่น่าสนใจ ซึ่งมีทั้งภาพและเสียงสามารถนำเสนอเนื้อหาสาระได้อย่างรวดเร็วในเวลาอันจำกัด ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้คือ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2540: 63, 156) สไลด์ เป็นสื่อโสตทัศนที่ให้ภาพหรือเสียงหรือทั้งสองอย่าง ที่ผลิตขึ้นเพื่อการสอนเสริม และบริการการศึกษา การเสนอเนื้อหาสาระอาจจะต้องมีสื่อประกอบเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระชัดเจนขึ้น และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2540: 43 - 44, 96) กล่าวว่า ข้อควรคำนึงถึงในการผลิตสไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบด้วย พื้นสี ตัวอักษร เทคนิค และการนำเสนอ คือ (1) พื้นสี ควรเป็นสีอ่อนหรือตัวอักษรสีเข้ม หรือพื้นสีเข้มตัวอักษรสีอ่อน ในกรณีพื้นสีเข้มตัวอักษรควรเป็นสีที่ตัดกัน ไม่ควรเป็นสีที่กลมกลืน ทำให้มองไม่เห็นตัวอักษร (2) ตัวอักษร ควรมีขนาดใหญ่พอเหมาะมองเห็นได้ชัด รูปแบบของตัวอักษรควรอ่านง่ายและสบายตา รูปแบบของตัวอักษรควรเหมือนกันทุกแผ่น อย่าเปลี่ยนรูปแบบตัวอักษรบ่อย ๆ ขนาดของตัวอักษรที่เป็นหัวเรื่องควรเป็นตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ ส่วนข้อความควรมีขนาดของตัวอักษรเล็กลง ไม่ควรระบุข้อความหรือตัวอักษรจำนวนมากเต็มไปทั้งแผ่น หัวข้อเรื่องควรมีทุกแผ่น สไลด์คอมพิวเตอร์และควรมีขนาดใหญ่กว่าหัวข้อย่อย และสีของหัวเรื่องควรเป็นสีที่เหมือนกันในแต่ละแผ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบที่กำลังเรียนอยู่ในหัวเรื่องใด (3) ภาพควรมีขนาดใหญ่สอดคล้องกับข้อความ ตำแหน่งการวางภาพควรวางให้เหมาะสมกับข้อความ ถ้าวางตำแหน่งภาพไว้ซ้ายมือตัวอักษรจะอยู่ทางขวาก็ควรดำเนินการอย่างนี้ทุกแผ่นของสไลด์คอมพิวเตอร์ (4) เทคนิคในการเสนอสไลด์

คอมพิวเตอร์มีหลายรูปแบบ ไม่ควรใช้เทคนิคมากหรือบ่อยครั้งจนผู้ชมหรือผู้รับการอบรมสนใจ เทคนิคมากกว่าสนใจในเนื้อหาสาระที่เรียน และ (5) การนำเสนอ ควรนำเสนอข้อความหลากหลาย อาจอยู่ในรูปของกราฟหรือแผนภูมิ หรือแผนภาพ หรือตารางเปรียบเทียบเพื่อดึงดูดความสนใจ และ ทำให้ผู้รับการอบรมเข้าใจเนื้อหาสาระดียิ่งขึ้น มิใช่เสนอแต่ข้อความเต็มไปหมด หรือมีข้อความแต่น้อยทุกแผ่นจนน่าเบื่อ และแนวทางการผลิตสไลด์คอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการชมสไลด์
2. วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหา
3. เขียนบทและตรวจสอบปรับปรุงบท
4. ถ่ายทำตามที่บทกำหนดไว้
5. บันทึกเสียง

โดยสรุป สไลด์คอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนในการผลิต คือ กำหนดเนื้อหาและ วัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะบรรยาย เขียนบทและปรับปรุงบท ถ่ายทอดตามบทที่เขียน และ บันทึกเสียง

3.3 แบบฝึกปฏิบัติ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2540: 98, 163, 165) ได้กล่าวถึง แบบฝึกปฏิบัติไว้ว่า แบบฝึกปฏิบัติเป็นเอกสารที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาควบคู่กับประมวล สาระในแต่ละหัวเรื่องและผู้เรียนได้บันทึกสาระสำคัญของเนื้อหาที่เรียน

3.3.1 ความหมายของแบบฝึกปฏิบัติ แบบฝึกปฏิบัติเป็นเอกสารในการเรียน แต่ละหน่วย เพื่อประเมินตนเองก่อนเรียน บันทึกสาระสำคัญของแต่ละหัวเรื่อง ทำกิจกรรมที่กำหนดให้ เขียนรายงานผลกิจกรรมภาคปฏิบัติ และทำแบบประเมินตนเองหลังเรียน

3.3.2 ความสำคัญของแบบฝึกปฏิบัติ คือ (1) ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน อย่างกระฉับกระเฉงโดยมีกิจกรรมให้ผู้เรียนใคร่ครวญ มีการถามปัญหา และมีช่องว่างให้ผู้เรียนบันทึก สาระสำคัญจากการอ่านเนื้อหาที่ผู้สอนกำหนดไว้ (2) ผู้สอนสามารถประเมินในส่วนที่เป็น กระบวนการได้ (3) ช่วยแนะแนวทางให้ผู้เรียนดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.3 องค์ประกอบของแบบฝึกปฏิบัติ ประกอบด้วย (1) คำชี้แจงการใช้แบบฝึก ปฏิบัติ (2) แบบประเมินตนเองก่อนเรียน (10 - 40 ข้อ) (3) กระดาษคำตอบแบบประเมินตนเอง ก่อนเรียน

3.3.4 ขั้นตอนการผลิตแบบฝึกปฏิบัติ มีแนวทางที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

1) การเขียนแบบฝึกปฏิบัติ ส่วนประกอบที่ต้องมีในแบบฝึกปฏิบัติ ได้แก่ คำชี้แจง แผนการสอน บันทึกสาระสำคัญ และกิจกรรมที่กำหนดให้ทำบันทึกสาระสำคัญ และ

กิจกรรมที่กำหนดให้ทำ (1) คำชี้แจง เป็นการกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนควรปฏิบัติ (2) แผนการสอน ให้ยกแผนการสอนที่เขียนไว้มาใส่ในแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบทิศทาง เป้าหมาย และบทบาทของตนเองในการเรียน (3) บันทึกสาระสำคัญ หลังจากผู้เรียนศึกษาจากประมวลสาระแล้ว อาจมีที่ว่างเว้นให้ผู้เรียนได้จดประเด็นที่สำคัญไว้ศึกษาต่อไป และ(4) กิจกรรมที่กำหนดให้ทำ อาจมีกิจกรรมที่กำหนดให้ทำ เช่น อภิปราย เขียนภาพ ฯลฯ และมีการตอบคำถามที่กำหนดไว้ในกิจกรรม ก็ต้องเตรียมที่ว่างไว้ในแบบฝึกปฏิบัติให้ตรงกับเนื้อหาในประมวลสาระ

2) *การจัดพิมพ์* ควรจัดทำเป็นเล่มเพื่อจูงใจให้ผู้เรียนสนใจและรู้สึกว่าเป็นแบบฝึกปฏิบัติเป็นสมบัติส่วนตัวของผู้เรียน ควรจัดพิมพ์ลงในกระดาษ A4

3) *การตกแต่ง* ด้วยการเข้าเล่มและทำปก เพื่อให้สวยงามน่าหยิบใช้ โดยสรุป แบบฝึกปฏิบัติเป็นเอกสารที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนควบคู่กับประมวลสาระในการเรียนแต่ละหน่วย แบบฝึกปฏิบัติในแต่ละหน่วยประกอบด้วยแบบประเมินตนเองก่อนเรียน กระดาษคำตอบสำหรับแบบประเมิน มีบันทึกสาระสำคัญและทำกิจกรรมแต่ละหัวเรื่อง

4. การทดสอบประสิทธิภาพ

ในการสร้างชุดการสอนจะต้องมีการทดสอบผลของการใช้ชุดการสอนให้ได้มาตรฐานก่อนจึงจะนำมาเผยแพร่ เพื่อเป็นการประกันว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนรายบุคคล ดังนั้น การกำหนดเกณฑ์จึงต้องคำนึงถึง “กระบวนการ” และ “ผลลัพธ์” โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยมีค่าเป็น E_1 / E_2 ซึ่ง ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2528 : 491 - 493) ได้กำหนดประสิทธิภาพของชุดการสอนไว้ดังนี้

E_1 คือค่าประสิทธิภาพของกระบวนการคิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัด และการประกอบกิจกรรม

E_2 คือค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน การกำหนดค่าประสิทธิภาพของชุดการสอน นิยมตั้งไว้ 90/90 สำหรับเนื้อหาวิชาที่เป็นความจำ และไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับวิชาทักษะ ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพมีดังนี้

ขั้นที่ 1 แบบเดี่ยว เป็นการทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้เด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อนอย่างละ 1 คน คำนวณประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวจะได้คะแนนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาก

ขั้นที่ 2 แบบกลุ่ม เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6 – 10 คน โดยคณะเด็กเก่งกับเด็กอ่อน
คำนวณประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงในครั้งนี้อะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นเกือบเท่าเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นที่ 3 แบบภาพสนาม เป็นการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้น 40 – 100 คน คำนวณหา
ประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สูตรการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ
และสุดา สิ้นสกุล 2520 : 136-137)

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N} \right]}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย ทุกชุดรวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N} \right]}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533: 128-130) กล่าวถึงการประเมินหาประสิทธิภาพของสื่อ
อาจทำได้ 5 วิธีคือ

1. การประเมินโดยผู้สอน
2. การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ
3. การประเมินโดยคณะกรรมการเฉพาะกิจ
4. การประเมินโดยผู้เรียน
5. การหาประสิทธิภาพของสื่อ

สำหรับการหาประสิทธิภาพของสื่อ นั้น จำแนกออกเป็น 2 วิธี กล่าวคือ ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หรือ 90/90 และประเมินโดยไม่ต้องตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้าแต่จะเปรียบเทียบผลของการสอบของผู้เรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (Pretest - Posttest)

บุญชม ศรีสะอาด (2533 : 25-29) ได้จำแนกวิธีการประเมินสื่อการเรียนการสอนเป็น 3 วิธี คือ

1. การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญหรือครู โดยจะใช้แบบประเมินผลให้ผู้เชี่ยวชาญหรือครูพิจารณาทั้งด้านคุณภาพ เนื้อหาสาระ และเทคนิคการจัดทำสื่อประเภทนั้น แบบประเมินอาจเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หรือเป็นแบบเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย สรุปผลเป็นความถี่แล้วทดสอบ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างความถี่ด้วยไคลส์สแควร์

2. การประเมินผลโดยผู้เรียน มีลักษณะเช่นเดียวกับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญหรือครู แต่เน้นการรับรู้คุณค่าเป็นลำดับ

3. การประเมินโดยการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นการหาประสิทธิภาพสื่อการเรียนที่มีความเที่ยงตรงที่พิสูจน์คุณภาพและคุณค่าของสื่อ นั้น ๆ โดยจะวัดว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง เป็นการวัดเฉพาะผลที่เป็นจุดประสงค์ของการสอนโดยใช้สื่อ นั้น อาจจำแนกเป็น 2 วิธีคือ

- 3.1 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำไว้เช่น เกณฑ์ 80/80 หรือ 90/90

- 3.2 ไม่ได้กำหนดมาตรฐานไว้ล่วงหน้า แต่จะพิจารณาจากการเปรียบเทียบผลการสอบหลังเรียนว่า สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หรือเปรียบเทียบว่าผลสัมฤทธิ์จากการเรียนด้วยสื่อ นั้น สูงกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์ หรือเทคนิคการสอนอย่างอื่นหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ t-test

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2541: 361) กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนหรือชุดการเรียนนั้น การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเป็นเท่าใดนั้นให้ครูผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตาม ความเหมาะสม โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะ เช่นภาษา เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคิดตามระยะเวลาไม่สามารถเปลี่ยนแปลงวัดได้ทันทีที่เรียนเสร็จไปแล้ว หรือเนื้อหาที่เป็นเจตนาศึกษาอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้คือ 75/75

โดยสรุป การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน ต้องมีเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวคิดในการประเมินหลายทาง บางแนวคิดอาจใช้เกณฑ์ในการประเมินของผู้เรียนแต่ละคน

เป็นหลัก บางแนวคิดอาจใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการผลลัพธ์โดยเฉลี่ย และบางแนวคิดอาจหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการทดสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งกลุ่ม ดังนั้น การหาประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมสอดคล้องและกระบวนการใช้ชุดการสอนที่สร้างขึ้น

5. การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพโดยมี องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้วางนโยบายเพื่อให้มีส่วนร่วมช่วยพัฒนาและสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมการเรียนในด้านต่าง ๆ และสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551) ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่ จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันใน สังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับ ตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และ ค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

5.1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนา ตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

5.2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองใน สังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและ ความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลุกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการ ดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการ บริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การ ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5.3 เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหาร จัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำ หลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5.4 ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทยวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

5.5 ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตาม หลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่าง สันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส.3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผล ต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนคุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ที่อยู่อาศัยและเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดในการตัดสินใจ ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในลักษณะการบูรณาการผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

**คุณภาพผู้เรียนที่จบการศึกษาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**

1. มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่อาศัยและเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง
2. มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดในกระบวนการตัดสินใจ

3. มีความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในลักษณะ การบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้ ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้น และวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง

4. รู้และเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าทีพลเมือง เศรษฐศาสตร์ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

6. โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม

ข้อมูลของโรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงครามครอบคลุม (1) ข้อมูลทั่วไป และ (2) ประวัติโรงเรียน

6.1 ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม ตั้งอยู่ที่ 221/1 ถนนไทยชนะ ตำบลเชียงใหม่ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ในปีการศึกษา 2556 มีบุคลากรครูจำนวน 57 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ-การเงิน จำนวน 2 คน นักการภารโรง จำนวน 4 คน นักเรียนชาย จำนวน 443 คน นักเรียนหญิง จำนวน 419 คน รวมทั้งสิ้น 852 คน

6.1.1 ปรัชญาของโรงเรียน ปณฺญา นรานํ รตนํ หมายถึง ปัญญาเป็นแก้ววิเศษ ของมนุษย์

6.1.2 คำขวัญประจำโรงเรียน

วิชาการก้าวหน้า	ดำรงรักษาวัฒนธรรม
นำประชาธิปไตย	ส่งเสริมสุขภาพอนามัย
ปลูกฝังวินัยและคุณธรรม	น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง

6.1.3 สีประจำโรงเรียน

สีแดง – เหลือง

6.1.4 ตราประจำโรงเรียน



6.1.5 วิสัยทัศน์ “โรงเรียนเทศบาล ๓ วัดชัยชนะสงครามมุ่งพัฒนาวิชาการ สืบสานวัฒนธรรมไทย ใฝ่คุณธรรม นำประชาธิปไตย ส่งเสริมสุขภาพอนามัย ก้าวไกลเทคโนโลยี น้อมนำวิถีเศรษฐกิจพอเพียง”

6.1.6 พันธกิจ (1) จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้สัมฤทธิ์ผล ตามมาตรฐานการเรียนรู้ (2) พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ อนามัยของผู้เรียน ทั้งด้านสุขภาพกาย และจิตใจ (3) ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง (4) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการปฏิบัติจริง ในด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดกิจกรรมส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข (5) จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และทักษะพื้นฐานทางเทคโนโลยี ในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง และ (6) จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และทักษะพื้นฐานทางเทคโนโลยี ในการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

6.1.6 เป้าหมาย (1) ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) จัดการเรียนรู้มุ่งความเป็นเลิศ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สัมฤทธิ์ ผลตามมาตรฐานการศึกษาและพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (3) ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง (4) ส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน (5) ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (6) จัดการ เรียนรู้ตลอดชีวิต (7) จัดหาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ (8) ส่งเสริมความเข้มแข็ง ของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน และ (9) บริหารการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา

6.2 ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนเทศบาล ๓ วัดชัยชนะสงคราม เดิมเป็นโรงเรียนประชาบาล ชื่อโรงเรียน วัดชัยชนะสงคราม อำเภอเมืองตาก เปิดสอนตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2467 โดยใช้ศาลาวัดชัยชนะสงคราม เป็นสถานที่เรียน เพราะยังไม่มีอาคารเรียน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นเด็กเล็ก

ต่อมาได้รับงบประมาณ ประกอบกับคณะครูซึ่งในขณะนั้นมีอาจารย์ปลั่ง คำเอี่ยม ครูใหญ่ เป็นผู้จัดการเงินสมทบสร้างอาคารเรียนด้วยไม้สักไม้เนื้อแข็งชั้นเดียวมี 4 ห้องเรียน (ปัจจุบัน อาคารหลังนี้ได้รื้อถอนแล้ว) สร้างในที่ดินของวัดเสร็จเมื่อปี 2497 ทำพิธีเปิดอาคารเรียนเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2497 (ในขณะนั้นมีนักเรียนน้อยมาก)

ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร ได้ให้งบประมาณสร้าง สะพานกิตติขจร ข้ามแม่น้ำปิง ซึ่งอยู่ใกล้กับโรงเรียน หน่วยงานสร้างสะพานได้มาอยู่ และนำ ครอบครัวมาแล้วทำให้มีจำนวนเด็กเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อาคารเรียน 4 ห้อง ไม่พอจึงต้องไปอาศัย เรียนศาลาวัดอีก

ในปี พ.ศ. 2504 แผนกศึกษาธิการจังหวัดตาก มีโครงการขยายการศึกษาภาคบังคับออกเป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 แต่เนื่องจากอาคารเรียนไม่พอ ครูไม่พอสอนจึงได้เชิญผู้ปกครองมาประชุม เพื่อขอความเห็นว่าจะให้โรงเรียนได้ขยายออกไปถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7

ส่วนใหญ่ผู้ปกครองสนับสนุนให้ขยาย และได้ลงมติช่วยกันสร้างห้องเรียนขึ้น 1 ห้องก่อน พร้อมทั้งบริจาคโต๊ะม้านั่งคนละ 1 ชุด ทางจังหวัดได้ส่งครูมาช่วยสอน โดยยืมมาจากครูที่สอนจากมัธยมศึกษาของจังหวัด จึงได้เริ่มมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นปีแรก

ในปี พ.ศ. 2506 โรงเรียนได้ออนไปขึ้นอยู่กับเทศบาลเมืองตาก สังกัดกระทรวงมหาดไทย

ในปี พ.ศ. 2510 เทศบาลเมืองตากเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษา และเห็นว่าโรงเรียนนี้แออัดคับแคบมาก พร้อมกับมีหน่วยงานอยู่ใกล้โรงเรียนมากขึ้น เด็กจึงมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เทศบาลเมืองตากจึงได้งบประมาณสร้างห้องเรียนเพิ่มให้อีก 3 ห้อง ต่อเติมจากห้องเดิมที่ผู้ปกครองสร้างไว้ และได้อาคารเรียนชั่วคราวให้อีก 3 ห้องเรียน ได้รับสิ่งของบริจาค เช่น ทราย ปูน ไม้ สังกะสี จากผู้ปกครองและห้างร้าน สร้างโดยนักเรียนโรงเรียนช่างไม้ตาก

ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนเทศบาล 3 (วัดชัยชนะสงคราม) และในปี พ.ศ. 2550 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนเทศบาลชัยชนะวิทย์ รับผิดชอบให้การศึกษากับเด็กวัยประถมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จัดเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ มีพื้นที่เป็นของตนเอง 3 ไร่ 1 งาน และอีกส่วนหนึ่งใช้ประโยชน์พื้นที่ของวัดชัยชนะสงครามประมาณ 3 ไร่ พื้นที่ทั้ง 2 แห่งดังกล่าว ได้ใช้ประโยชน์ก่อสร้างเป็นอาคารเรียน อาคารประกอบ และเป็นบริเวณสำหรับ การจัดกิจกรรมเพื่อการเรียน การนันทนาการ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2555 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม และได้ใช้ชื่อโรงเรียนดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ งานวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอนซึ่งมีสถาบันการศึกษาได้ทำการวิจัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2553 มีจำนวน 5 เรื่อง คือ

สุพรรณณี มีภูเวียง (2550) ทำวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบเทคนิค STAD กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองกุงวังแสง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุตรดิตถ์จำนวน 21 คน การตั้งประสิทธิภาพตาม

เกณฑ์ 80/80 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบเทคนิค STAD กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.33 /83.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ชอนกลีน เพียรกสิกรรม (2550) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่องอาณาจักรสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มโรงเรียนจตุรมิตรพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 17 คน พบว่า ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.30/81.00 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาพ ชนะบัว (2551) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักกรรมโอวาท 3 โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเชียงงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 3 จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักกรรมโอวาท 3 โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.35/87.00 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง หลักกรรมโอวาท 3 โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ อยู่ในระดับมาก

ทอง ลั่นไธสง (2551) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง หลักกรรมสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองไฮ กลุ่มเครือข่ายโพนทองหนองไฮ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอำนาจเจริญ จำนวน 32 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอน มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ชนัญชนม์ เดชจิตกร (2553) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เรื่อง การใช้รูปประโยคปัจจุบันกาล กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 39 คน ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพ 77.93/79.00 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง การใช้รูปประโยคปัจจุบันกาล เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง การใช้รูปประโยคปัจจุบันกาลในระดับมาก

สรุปได้ว่า ชุดการสอนสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ชุดการสอนทำให้ผู้เรียนสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น ชุดการสอนสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นกว่าการสอนแบบปกติทั่วไป นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก เนื่องจากชุดการสอนได้ผ่านขั้นตอนการสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในเนื้อหาที่เรียน

จากรายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับการสอน พบว่าวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนมีประสิทธิภาพมากกว่าการสอนแบบปกติ ชุดการสอนเป็นการนำสื่อประสมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ เพื่อเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น จากแบบสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอน ผลปรากฏว่านักเรียนมีความพึงพอใจมาก มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ และมีความกระตือรือร้นในการศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (2) เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช และ (3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช ในการศึกษาข้อมูลครั้งนี้ครอบคลุม (1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 120 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 40 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 สุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จำนวน 3 ห้องเรียนโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม ได้ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 40 คนที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2

1.2.2 จำแนกผลการเรียนของนักเรียน 40 คน ที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โดยใช้คะแนนผลการสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยยึดเกณฑ์ดังนี้ ในระดับ 3 – 4 ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี ในระดับ 2 - 2.5 ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และในระดับ 1 - 1.5 ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์อ่อน (ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของ

กระทรวงศึกษาธิการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551) นำคะแนนของนักเรียนจำนวน 40 คนมาจัดเรียงลำดับตามเกณฑ์ดังกล่าว ได้นักเรียนที่มีผลการเรียน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ระดับและผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3/1

เกรด	ระดับผลการเรียน	จำนวน
3 – 4	ผลการเรียนดี	17 คน
2 – 2.5	ผลการเรียนปานกลาง	14 คน
1 – 1.5	ผลการเรียนอ่อน	9 คน

1.2.3 สุ่มเพื่อทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว ได้นักเรียน จำนวน 3 คน ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ระดับและผลการเรียนของนักเรียนแบบเดี่ยว

เกรด	ระดับผลการเรียน	จำนวน
3 – 4	ผลการเรียนดี	1 คน
2 – 2.5	ผลการเรียนปานกลาง	1 คน
1 – 1.5	ผลการเรียนอ่อน	1 คน

1.2.4 สุ่มเพื่อทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มได้นักเรียน จำนวน 6 คนดังนี้

ตารางที่ 3.3 ระดับและผลการเรียนของนักเรียนแบบกลุ่ม

เกรด	ระดับผลการเรียน	จำนวน
3 – 4	ผลการเรียนดี	2 คน
2 – 2.5	ผลการเรียนปานกลาง	2 คน
1 – 1.5	ผลการเรียนอ่อน	2 คน

1.2.5 สุ่มเพื่อทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนาม ได้นักเรียนจำนวน 31 คนที่เหลือ เพื่อใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนามดังนี้

ตารางที่ 3.4 ระดับและผลการเรียนของนักเรียนแบบภาคสนาม

เกรด	ระดับผลการเรียน	จำนวน
3 – 4	ผลการเรียนดี	14 คน
2 – 2.5	ผลการเรียนปานกลาง	11 คน
1 – 1.5	ผลการเรียนอ่อน	6 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) ชุดการสอนแผนจุฬาฯกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช (2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

2.1 ชุดการสอนแผนจุฬาฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้ผลิตชุดการสอนโดยยึดหลักการผลิตชุดการเรียนแผนจุฬาฯของศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์

2.1.1 ขั้นตอนการสร้างชุดการสอนแผนจุฬาฯมี 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1.0 กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม

ขั้นที่ 2.0 กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอนโดยประมาณ เนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง ๆ ละ 1 - 2 ชั่วโมง

ขั้นที่ 3.0 กำหนดหัวเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตนเองว่า ในการสอนแต่ละหน่วย ควรให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนอะไรบ้าง แล้วกำหนดออกมาเป็นหน่วยย่อย เพราะ “หัวเรื่อง” เป็น หน่วยย่อย ของ “ หน่วยการสอน ”

ขั้นที่ 4.0 กำหนดหลักการหรือแนวคิด จะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปรวมแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน โดยคำนึงถึงลักษณะเด่นตามธรรมชาติ โครงสร้าง หน้าที่ และการเชื่อมโยงที่มีความหมาย

ขั้นที่ 5.0 กำหนดวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง โดยคิดเป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อน แล้วจึงเขียนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

ขั้นที่ 6.0 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางการเลือกและผลิตสื่อการสอน “กิจกรรมการเรียนรู้” หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การตอบคำถาม เขียนภาพ เล่นเกม เป็นต้น

ขั้นที่ 7.0 กำหนดแบบประเมินผล ขบวนการทางการศึกษาเป็นขบวนการของการเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์ ขบวนการทางการศึกษานี้ประกอบด้วยหลักสำคัญพื้นฐานที่สัมพันธ์กัน 3 ประการ คือ (1) วัตถุประสงค์ทางการศึกษา (2) ประสิทธิภาพการเรียนรู้ และ (3) ขบวนการประเมินผล

ขั้นที่ 8.0 กำหนดและเลือกสื่อการสอน ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ ถือว่า เป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น การกำหนดสื่อการสอนนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ ซึ่งจะเป็นในรูปของสื่อประสม จึงจะได้ผลดีกว่าการใช้สื่ออย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว ก่อนใช้ต้องนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 9.0 กำหนดเกณฑ์สำหรับวัดประสิทธิภาพชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนรายบุคคล ดังนั้นการกำหนดเกณฑ์จึงต้องคำนึงถึง “กระบวนการ” และ “ผลลัพธ์” โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยมีค่าเป็น E_1 / E_2

ขั้นที่ 10.0 การนำชุดการสอนไปใช้ ชุดการสอนที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วสามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการสอน

2.1.2 การศึกษารายละเอียดของวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีดังนี้คือ

1) **ศึกษาเอกสารและตำรา** เพื่อใช้เป็นกรอบความคิดในการสร้างชุดการสอนแผนจุฬากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม วิเคราะห์จุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 แบ่งเนื้อหาออกเป็น 12 หน่วย โดยในแต่ละหน่วยใช้เวลาสอนทั้งสิ้น 5 – 10 ชั่วโมง ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ตารางกำหนดหน่วยเนื้อหาและประเภทเนื้อหา เรื่อง เมืองสี่มหาราช

กลุ่มเนื้อหา	หน่วยที่	ประเภทและเนื้อหา
ตราประจำจังหวัด และคำขวัญ	1	พุทธิพิสัย
เมืองสี่มหาราช	2	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์	3	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
การเมืองการปกครอง	4	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
สภาพสังคม	5	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
สภาพเศรษฐกิจ	6	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
ประวัติจังหวัดตาก	7	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
ประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรม	8	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
บุคคลสำคัญของจังหวัดตาก	9	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
ชุมชนโบราณตรอกบ้านจีน	10	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	11	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ	12	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย

2) เลือกเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในหน่วยที่ 2 ดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 ตารางกำหนดหัวเรื่อง หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช

หน่วยเนื้อหา	ประเภท
1. ประวัติความเป็นมาของเมืองสี่มหาราช	1. พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
2. มหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช	2. พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
3. มหาราชองค์ที่ 2 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	3. พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
4. มหาราชองค์ที่ 3 สมเด็จพระนารายณ์ มหาราช	4. พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย 5. พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
5. มหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราช	

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่ายได้หน่วยที่ 2 ขึ้นมาเพราะต้องการให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านเพิ่มขึ้น และนักเรียนควรได้เรียนรู้ถึงประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นตนเอง พระราชประวัติของสี่มหาราช และเพื่อให้ตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณขององค์สี่มหาราชที่ปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่สำคัญให้กับจังหวัดตาก ในอดีต เมื่อนำไปใช้กับนักเรียนแล้วอาจส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านแล้วส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นได้

3) **เขียนแผนการเรียนรู้** ประกอบด้วยหมวดหมู่เนื้อหา หัวเรื่อง แนวคิด วัตถุประสงค์ กิจกรรม และการประเมิน (โดยยึดหลักการเขียนแผนการเรียนรู้ตามแผนเฉพาะของ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์)

(1) กำหนดหัวเรื่อง ได้แบ่งออกเป็น 5 หัวเรื่อง ดังนี้

หัวเรื่องที่ 1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดตาก

- 1.1 ประวัติเมืองตาก
- 1.2 ที่มาของเมืองสี่มหาราช

หัวเรื่องที่ 2 มหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

- 2.1 พระราชประวัติพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
- 2.2 พระราชกรณียกิจพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

หัวเรื่องที่ 3 มหาราชองค์ที่ 2 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

- 3.1 พระราชประวัติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
- 3.2 พระราชกรณียกิจสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

หัวเรื่องที่ 4 มหาราชองค์ที่ 3 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

- 4.1 พระราชประวัติสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
- 4.2 พระราชกรณียกิจสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

หัวเรื่องที่ 5 มหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

- 5.1 พระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
- 5.2 พระราชกรณียกิจสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

(2) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม มีจำนวน 5 ข้อ ให้สอดคล้องกับหัวเรื่องและเนื้อหา

(3) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย ทำแบบทดสอบก่อนเรียน ศึกษาบทเรียน ทำกิจกรรมและตรวจสอบกิจกรรมที่ทำ และทำแบบทดสอบหลังเรียน

4) *ผลิตประมวลสาระ* ประกอบด้วย คำอธิบาย สไลด์ภาพนิ่ง

(1) คำอธิบาย เป็นการอธิบายรายละเอียดของเนื้อหา และสรุปเนื้อหา ในช่วงท้ายหน่วยการเรียนรู้ โดยนำแนวคิดมาสรุป

(2) ภาพนิ่ง เป็นภาพถ่าย มีประจำทุกหัวเรื่อง แต่ละหัวเรื่องมี ประมาณ 3 - 20 ภาพ เพื่ออธิบายเนื้อหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5) *จัดทำกิจกรรม* มีประจำอยู่ทุกหัวเรื่อง ประเภทของกิจกรรม คือ การตอบคำถามสั้น ๆ การเลือกคำตอบถูก ผิด โดยกาเครื่องหมายถูกหรือผิดหน้าข้อ และการโยงเส้นหาคำตอบ แต่ละหัวเรื่องมีกิจกรรมประมาณ 2 - 10 ข้อ

6) *แนวตอบ หรือเฉลย* เป็นการให้แนวทางแก่นักเรียนเปรียบเทียบกับคำตอบของตนว่าถูกต้องหรือไม่

7) *ผลิตสไลด์คอมพิวเตอร์*

การออกแบบสไลด์คอมพิวเตอร์ เป็นการแบ่งหน้าจอคอมพิวเตอร์ ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนบนของหน้าจอ และส่วนที่ 2 ส่วนแสดงเนื้อหาหลัก

8) *ผลิตคู่มือการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา*

คู่มือการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา ประกอบด้วย (1) คำนำ (2) สารบัญ คำอธิบายรายวิชา (4) วัตถุประสงค์ (5) รายชื่อหน่วยการเรียนรู้ (6) ส่วนประกอบของชุดการสอน (7) คำแนะนำ การใช้ชุดการสอน (8) บทบาทของผู้สอนและนักเรียน (9) สิ่งที่ผู้สอนและนักเรียนต้องเตรียม และ (10) การจัดห้องเรียน

9) *ผลิตคู่มือการเรียนรู้*

คู่มือการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) ส่วนประกอบของชุดการสอนแผนจุฬา (2) ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแผนจุฬา (3) บทบาทของนักเรียน และ (4) วิธีใช้คู่มือการเรียนรู้

10) *ผลิตแบบฝึกปฏิบัติ*

แบบฝึกปฏิบัติ ประกอบด้วย (1) คำชี้แจง (2) แผนการสอน (3) แบบทดสอบก่อนเรียน (5) เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน (6) แบบฝึกปฏิบัติ (7) แบบทดสอบหลังเรียน และ (8) เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

11) *ทดสอบประสิทธิภาพ* ผู้วิจัยนำชุดการสอนแผนจุฬาไปทดลองใช้ เบื้องต้นมี 3 ขั้นตอนคือ ทดสอบแบบเดี่ยว ทดสอบแบบกลุ่ม และทดสอบแบบภาคสนาม นำผลที่ได้จากการทดลองใน แต่ละครั้งมาปรับปรุงชุดการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (ผลการทดสอบประสิทธิภาพแสดงใน บทที่ 4)

12) *ตรวจสอบคุณภาพของชุดการสอนแผนจุฬา* โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบก่อนทดสอบประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนที่สร้างขึ้นให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5

ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงในภาคผนวก ก) ตรวจสอบคุณภาพของชุดการสอน จากแบบประเมินคุณภาพชุดการสอนที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่าผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดี (รายละเอียดของแบบประเมินคุณภาพ ชุดการสอน แสดงในภาคผนวก ข) ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงชุดการสอน ดังนี้

- (1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา เมื่อตรวจเนื้อหาในประมวลสาระแล้ว เห็นว่าควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- (2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ตรวจสอบสไลด์ คอมพิวเตอร์แล้วเห็นว่าควรมีรูปภาพประกอบที่น่าสนใจเหมาะสมกับวัยผู้เรียน และมีสีสันสะดุดตา มากขึ้น
- (3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล ตรวจสอบแบบทดสอบก่อน เรียนและหลังเรียนแล้ว มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มจำนวนข้อสอบ และปรับปรุงบางข้อคำถาม เช่น ใน แบบทดสอบก่อนเรียน แนะนำให้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และบางข้อมีคำตอบที่ชัดเจน มากเกินไป

13) *ปรับปรุงคุณภาพของชุดการสอนแผนจухา* ผู้วิจัยได้ปรับปรุงชุดการ สอนแผนจухาตามข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (2) เพิ่มรูปภาพ การ์ตูนในสไลด์คอมพิวเตอร์ให้มีสีสันที่น่าสนใจสำหรับเด็ก ๆ (3) เพิ่มจำนวนข้อสอบก่อนเรียน และ ข้อสอบหลังเรียนเป็น 20 ข้อ (4) ปรับปรุงแบบทดสอบก่อนเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และ (5) แก้ไขคำตอบในบางข้อให้ยากขึ้น

14) *ทดสอบประสิทธิภาพ* หลังจากปรับปรุงชุดการสอนแผนจухา เรื่อง เมืองสีมหาราช ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนแผนจухานี้ ไปทดสอบเพื่อ หาประสิทธิภาพให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- (1) การทดสอบแบบเดี่ยว ทำการทดสอบโดยคละกันระหว่าง นักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และอ่อน 1 คน รวมมีทั้งหมด 3 คน โดยใช้สูตร การหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
- (2) การทดสอบแบบกลุ่ม ทำการทดสอบโดยคละกันระหว่างนักเรียน ที่มีผลการเรียนเก่ง 2 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 2 คน รวมมีทั้งหมด 6 คน โดยใช้สูตรการหา ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
- (3) การทดสอบแบบภาคสนาม ทำการทดสอบโดยคละกันระหว่าง นักเรียนที่มีผลการเรียน เก่ง 14 คน ปานกลาง 11 คน และอ่อน 6 คน รวมมีทั้งหมด 31 คน โดย ใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2)

2.2 แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก แบบคู่ขนาน มีขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างตารางวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยยึดรูปแบบของ เบนจามิน บลูม มี 6 ระดับ คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ระดับ คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ดังตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 ตารางวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ชื่อหน่วย	พุทธิพิสัย						รวม
	ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	
หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช	8	8	4	-	-	-	20

ขั้นที่ 2 ศึกษาตำราและเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ และเนื้อหาที่ใช้สร้างแบบทดสอบ เพื่อนำมากำหนดรูปแบบของแบบทดสอบ และวิธีการสร้างแบบทดสอบแบบคู่ขนานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ขั้นที่ 3 กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบจำนวน 3 ตัวเลือก เป็นแบบคู่ขนาน และเป็นข้อสอบแบบอัตนัย

ขั้นที่ 4 สร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนวัดระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยแบบคู่ขนานปรนัยชนิดเลือกตอบจำนวน 3 ตัวเลือก แบ่งเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ และวัดระดับพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 1 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 1 ข้อ

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 ท่าน ด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน และด้านวัดผลและประเมินผลจำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบด้านความตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความถูกต้องของแบบทดสอบ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ผู้ทรงคุณวุฒิได้

ประเมินคุณภาพของแบบทดสอบจากแบบประเมินคุณภาพในระดับดี (รายละเอียดของแบบประเมินคุณภาพแสดงในภาคผนวก ข)

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพิ่มจำนวนข้อของแบบทดสอบให้เหมาะสมและปรับปรุงคำถามให้ชัดเจนอ่านเข้าใจได้ง่าย เหมาะกับวัยของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และปรับเปลี่ยนตัวเลือกของแบบทดสอบบางข้อที่มีคำตอบชัดเจนมากเกินไป

ขั้นที่ 7 ทดสอบประสิทธิภาพของแบบทดสอบ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปทดลองกับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม ที่เคยได้เรียนวิชาสังคมศึกษามาแล้ว เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของแบบทดสอบ จำนวน 31 คน เพื่อนำผล การทดลองมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และต้องเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 - 1.00 จากผลการวิเคราะห์เป็นรายข้อของชุดการสอนแผนจุฬา ข้อสอบทั้ง 20 ข้อเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดตามค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก

ตารางที่ 3.8 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ที่นำมาใช้ในแบบทดสอบ

	แบบทดสอบ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
หน่วยที่ 2	ก่อนเรียน	0.27 - 0.63	0.38 - 0.86
	หลังเรียน	0.33 - 0.67	0.39 - 0.62

จากนั้นวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยคำนวณความเที่ยงด้วยสูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน Kuder-Richardson (KR-20) ของแบบทดสอบทั้งสองฉบับ ผลการหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ มีดังนี้

ตารางที่ 3.9 ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบหน่วยที่ 2 เมืองสีมหาราช

หน่วยที่ 2	ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ	
	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน
	0.95	0.89

ขั้นที่ 8 จัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน แบบปรนัยจำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียน แบบปรนัยจำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปใช้ทดสอบจริงในชุดการสอนแผนจุฬาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแผนจุฬา

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแผนจุฬาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า จำนวน 12 ข้อ มีขั้นตอนการสร้าง 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม ครอบคลุมประเภท และหลักการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 กำหนดสิ่งที่จะสอบถาม สิ่งที่จะสอบถามมี 3 ด้าน คือ (1) ด้านสื่อที่ใช้ในชุดการสอนแผนจุฬา (2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และ (3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน

1) **ด้านสื่อที่ใช้ในชุดการสอนแผนจุฬา** ได้แก่ ประมวลสาระ สไลด์ คอมพิวเตอร์ แบบฝึกปฏิบัติ แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

2) **ด้านกิจกรรมการเรียนรู้** ได้แก่ การได้เรียนรู้จากสื่อประสม นอกเหนือจากเอกสาร ตำราเรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย

3) **ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน** ได้แก่ นำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ และนักเรียนต้องการให้มีชุดการสอนในรายวิชาอื่นๆ ด้วย

ขั้นที่ 3 กำหนดรูปแบบที่จะใช้เป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) และ ตอนที่ 2 เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับชุดการสอน

ขั้นที่ 4 สร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแบบปลายปิด จำนวน 12 ข้อคำถาม และแบบสอบถามแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบปลายปิดแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) ในแต่ละคำถามมีน้ำหนักคะแนนของความคิดเห็น ดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนำแบบสอบถามความคิดเห็นเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุง

แก้ไข ผลการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า แบบสอบถามความคิดเห็นอยู่ในระดับดี (รายละเอียดแบบประเมินแสดงในภาคผนวก ข)

ขั้นที่ 6 ทดลองใช้แบบสอบถามและปรับปรุง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเข้าใจข้อความและภาษาที่ใช้ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าเข้าใจในคำถามที่ถามและภาษาที่ใช้เป็นอย่างดี

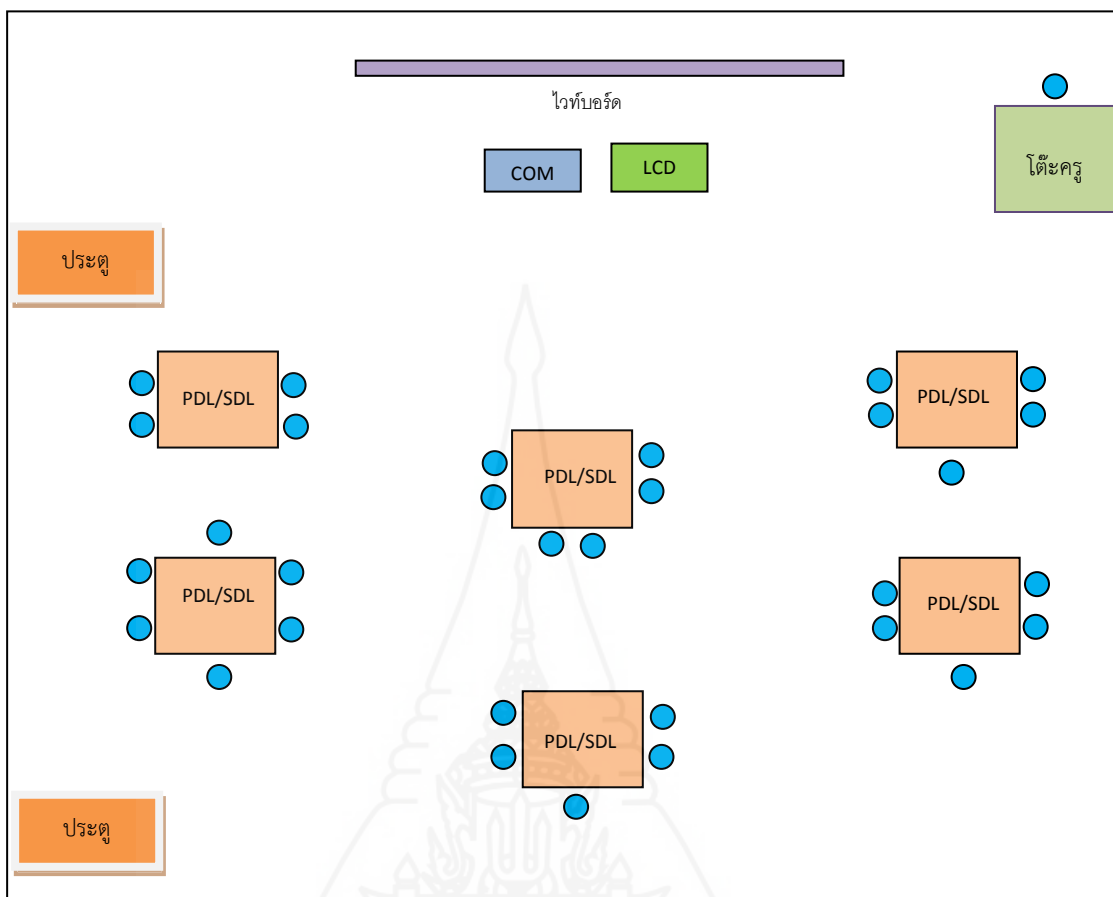
ขั้นที่ 7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ (รายละเอียดของแบบสอบถามแสดงในภาคผนวก ซ)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การนำชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเรื่อง เมืองสีมหาราช ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบประสิทธิภาพกับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม ภาคเรียนที่ 2/2556 ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล ครอบคลุม (1) เตรียมสถานที่ใช้ในการวิจัย (2) วันและเวลาในการทดสอบประสิทธิภาพ (3) การเตรียมความพร้อมของนักเรียน (4) ขั้นตอนก่อนเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา และ (5) ขั้นตอนการเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬาและการรวบรวมข้อมูล

3.1 เตรียมสถานที่ใช้ในการวิจัย

การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสีมหาราช ผู้วิจัยใช้สถานที่ห้องเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม โดยมีไว้ท์บอร์ด เครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 เครื่อง โต๊ะครู 1 ตัว จัดโต๊ะนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน 5 กลุ่ม และกลุ่มละ 6 คน 1 กลุ่ม มีมุมหนังสือ ซึ่งจัดห้องเรียนดังภาพที่ 3.1



ภาพที่ 3.1 แผนผังการจัดห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม

3.2 วันและเวลาในการทดสอบประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช ไปทดสอบประสิทธิภาพ 3 ชั้นตอน ตามวันและเวลา ดังนี้

ตารางที่ 3.10 กำหนดวันและเวลาในการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม

การทดสอบประสิทธิภาพ	วัน/เดือน/ปี	เวลา
แบบเดี่ยว	6 มกราคม 2557	8.45 – 11.45 น., 13.00 - 15.00น.
แบบกลุ่ม	13 มกราคม 2557	8.45 – 11.45 น., 13.00 - 15.00น.
แบบภาคสนาม	20 มกราคม 2557	8.45 – 11.45 น., 13.00 - 15.00น.

3.3 เตรียมความพร้อมนักเรียน ผู้วิจัยได้จัดเตรียมความพร้อมของนักเรียน โดยการให้นักเรียนจัดเตรียมวัสดุ และอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเรียนให้ครบถ้วน เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ และไม้บรรทัด

3.4 ขั้นตอนก่อนการเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม ดังนี้

3.4.1 แจกประมวลสาระและคู่มือ ให้นักเรียนคนละ 1 เล่ม

3.4.2 ปฐมนิเทศนักเรียน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช พร้อมทั้งแนะนำการใช้ชุดการสอนให้นักเรียน

3.4.3 แบ่งกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 6 กลุ่มๆ ละ 5 คน 5 กลุ่ม และกลุ่มละ 6 คน 1 กลุ่ม โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันเอง ครูกำกับให้มีการคละเต็กแก่ง ปานกลาง อ่อน ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

3.5 ขั้นตอนการเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬาและการรวบรวมข้อมูล

ตารางที่ 3.11 ขั้นตอนการเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

	ขั้นตอนการเรียนด้วยชุดการสอน	การรวบรวมข้อมูล
ขั้นที่ 1	ประเมินก่อนเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา โดยทำแบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อนำผลคะแนนมาทดสอบค่าที่
ขั้นที่ 2	ศึกษาบทเรียนในชุดการสอนแผนจุฬา	-
ขั้นที่ 3	ดำเนินกิจกรรมโดยให้นักเรียนทำแบบฝึกปฏิบัติท้ายหน่วยการเรียนรู้	ดำเนินกิจกรรม โดยการทำแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อนำมาหาประสิทธิภาพค่า E_1
ขั้นที่ 4	ประเมินหลังเรียนของนักเรียนหลังใช้ชุดการสอนแผนจุฬา โดยการทำแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน และนำมาหาประสิทธิภาพค่า E_2 และการทดสอบค่าที่

การเก็บข้อมูลจากการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ (1) เก็บข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และกิจกรรมระหว่างเรียน (2) การสัมภาษณ์แบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม และ (3) การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น

- 1) การเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และกิจกรรมระหว่างเรียน จากการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา เพื่อนำมาหาประสิทธิภาพ
- 2) การสัมภาษณ์แบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม เมื่อนักเรียนได้ทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยวและแบบกลุ่มของชุดการสอนแผนจุฬาแล้ว ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียน จำนวน 3 คน ในการทดลองแบบเดี่ยวแล้วนำมาปรับปรุง และในการทดลองแบบกลุ่ม จำนวน 6 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของชุดการสอนแผนจุฬา และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและแก้ไข
- 3) การเก็บแบบสอบถามความคิดเห็น หลังจากทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนาม ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามความคิดเห็นให้นักเรียน จำนวน 31 คน โดยผู้วิจัยได้แจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืนมา จำนวน 31 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล 3 ประเด็น ดังนี้ (1) การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช (2) การวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา และ (3) การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของ ชุดการสอนแผนจุฬา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการสอนแผนจุฬา การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช โดยการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรของชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล (2520: 136 - 137) ดังนี้

4.1.1 สถิติที่ใช้ทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N} \right]}{A} \times 100$$

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย
N	แทน	จำนวนผู้เรียน

4.1.2 สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ใช้สูตร ดังนี้

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N} \right]}{B} \times 100$$

E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
N	แทน	จำนวนผู้เรียน

4.2 การวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เป็น การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของ นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา (William Sealy Gosset and David Wechsler อ้างใน Glass, V. and Hopkins, Kenneth D., 1987: 217 - 220 และ 240 - 242)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}, \text{ เมื่อ } df = n-1$$

เมื่อกำหนดให้ t คือ ค่านัยสำคัญ

n คือ จำนวนนักเรียน

D คือ ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคน

4.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของชุดการสอนแผน จุฬา การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean - \bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation - S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 80)

4.3.1 การหาค่าเฉลี่ย

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{x} คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum f$ คือ ผลรวมของคะแนนที่กำหนด

f คือ จำนวนนักเรียนที่ตอบคำถามในแต่ละข้อคำถาม

N คือ จำนวนนักเรียนที่เข้าทดลองทั้งหมด

X คือ ค่าน้ำหนักคะแนน คือ 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ

การวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับชุดการสอนแผนจุฬา
เรื่อง เมืองสีมหาราช กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของริเคอร์ต (Likert Rating Scale) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

4.3.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx^2$ คือ ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทุกจำนวน

$(\sum fx)^2$ คือ ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนยกกำลังสอง

N คือ จำนวนนักเรียนที่เข้ารับการทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์การวิจัยชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสีมหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม ซึ่งได้มาด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จากกิจกรรมระหว่างเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอนแผนจุฬา ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน และ ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสีมหาราช

การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสีมหาราช มี 3 ขั้นตอน คือ การทดลองแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และภาคสนาม ดังตารางที่ 4.1 - 4.3

1. ผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสีมหาราช ซึ่งทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว โดยคละระดับสติปัญญาระหว่างนักเรียนที่มีผลการเรียน เก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และอ่อน 1 คน รวมมีทั้งหมด 3 คน โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช ในการทดสอบแบบเดี่ยว (n = 3)

ทดสอบ	ร้อยละของคะแนน	ร้อยละของคะแนน	E ₁ / E ₂
ประสิทธิภาพ	กิจกรรมระหว่างเรียน (E ₁)	ทดสอบหลังเรียน (E ₂)	
แบบเดี่ยว	78.33	76.66	78.33/76.66

จากตารางที่ 4.1 พบว่า การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยวของชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสีมหาราช มีประสิทธิภาพ คือ 78.33/76.66

หลังจากการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยวผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 3 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ (รายละเอียดของแบบสัมภาษณ์แสดงในภาคผนวก ข) หลังจากสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนแผนจุฬามาปรับปรุง ดังต่อไปนี้

สัมภาษณ์	ปรับปรุง
1. ตัวอักษรในประมวลสาระมีขนาดเล็กเกินไป สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1. แก้ไขตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่เหมาะสม กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. มีข้อมูลรายละเอียดมากเกินไปสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	2. ปรับปรุงเนื้อหาโดยเพิ่มรูปภาพที่ น่าสนใจที่สอดคล้องกับเนื้อหาเกี่ยวกับ เมืองสีมหาราช

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสีมหาราช ซึ่งทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม โดยคณะระดับสติปัญญาระหว่างนักเรียนที่มีผลการเรียน เก่ง 2 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 2 คน รวมมีทั้งหมด 6 คน โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช ในการทดสอบแบบกลุ่ม ($n = 6$)

ทดสอบ	ร้อยละของคะแนน	ร้อยละของคะแนน	E_1 / E_2
ประสิทธิภาพ	กิจกรรมระหว่าง	ทดสอบหลังเรียน	
	เรียน (E_1)	(E_2)	
แบบกลุ่ม	82.50	79.17	82.50/79.17

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มของชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสีมหาราช มีประสิทธิภาพ คือ 82.50/79.17

หลังจากการทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 6 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ (รายละเอียดของแบบสัมภาษณ์แสดงในภาคผนวก ข) หลังจากสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนแผนจุฬามาปรับปรุงดังต่อไปนี้

สัมภาษณ์	ปรับปรุง
1. ตัวอักษร และภาพในสไลด์เล็กเกินไป	1. เพิ่มขนาดตัวอักษรและรูปภาพให้ชัดเจน
2. สีของตัวอักษรในสไลด์ไม่ชัดเจน ดูกลมกลืนกับพื้นหลัง	2. ปรับสีของตัวอักษรให้สามารถเห็นได้ชัดเจน
3. การเปลี่ยนภาพสไลด์เร็วเกินไป	3. ปรับเวลาการเปลี่ยนภาพสไลด์ให้ช้าลง

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอน เรื่อง เมืองสี่มหาราช ซึ่งทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนาม โดยคละระดับสติปัญญาระหว่างนักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง 14 คน ปานกลาง 11 คน และอ่อน 6 คน รวมมีทั้งหมด 31 คน โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสี่มหาราช ในการทดสอบแบบภาคสนาม ($n = 31$)

ทดสอบประสิทธิภาพ	ร้อยละของคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน (E_1)	ร้อยละของคะแนนทดสอบหลังเรียน (E_2)	E_1 / E_2
แบบภาคสนาม	81.29	82.25	81.29/82.25

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนามของชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช มีประสิทธิภาพ คือ **81.29/82.25** เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนจากชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช ในการทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนาม (n = 31)

หน่วยที่ 2 ภาคสนาม	คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน		คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน		t-test
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
	10.87	2.24	16.45	1.89	15.70*

*p< .05 df=30 t=2.04

จากตารางที่ 4.4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสีมหาราช จากการทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนาม จำนวน 31 คน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสีมหาราช ในการทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนาม ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช (n = 31)

รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลความหมาย
1. สื่อที่ใช้ในชุดการสอนแผนจุฬา			
1.1 ประมวลสาระช่วยให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น	4.29	0.94	เห็นด้วยมาก
1.2 สไลด์คอมพิวเตอร์แนะนำการเรียนช่วยให้น่าเรียน	4.68	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด
1.3 สไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบกิจกรรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระดีขึ้น	4.87	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด
1.4 สไลด์คอมพิวเตอร์สรุปบทเรียนช่วยให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหามากขึ้น	4.55	0.96	เห็นด้วยมากที่สุด
1.5 นักเรียนได้บันทึกเนื้อหาสาระในแบบฝึกปฏิบัติ	4.35	1.02	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลความหมาย
1.6 แบบทดสอบก่อนเรียนช่วยประเมิน ความรู้เดิมก่อนเรียน	4.48	0.81	เห็นด้วยมาก
1.7 แบบทดสอบหลังเรียนช่วยประเมิน ความรู้ หลังเรียน	3.94	0.68	เห็นด้วยมาก
2. กิจกรรมการเรียน			
2.1 การเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬาฯ ทำ ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน	3.81	0.79	เห็นด้วยมาก
2.2 กิจกรรมที่กำหนดให้มีความเหมาะสม กับระยะเวลาที่กำหนด	3.97	0.80	เห็นด้วยมาก
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน			
3.1 การเรียนจากชุดการสอนแผนจุฬานี้ช่วย ให้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.71	0.59	เห็นด้วยมากที่สุด
3.2 นักเรียนชอบชุดการสอนแผนจุฬาฯ เรื่อง เมืองสีมหาราช	4.29	1.01	เห็นด้วยมาก
3.3 นักเรียนต้องการให้มีชุดการสอนแผน จุฬานี้ในรายวิชาอื่นๆ ด้วย	4.61	0.76	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	4.38	0.26	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการสอนแผนจุฬาฯ เรื่อง เมืองสีมหาราช โดยภาพรวมในระดับ **เห็นด้วยมาก** ($\bar{x} = 4.38$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

1. ด้านสื่อที่ใช้ในชุดการสอน มีเพียงข้อเดียวที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าสไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบกิจกรรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้ดียิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ($\bar{x} = 4.87$) สไลด์คอมพิวเตอร์แนะนำการเรียนช่วยให้นำเรียน คือ ($\bar{x} = 4.68$) และสไลด์คอมพิวเตอร์สรุปบทเรียนช่วยให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหามากขึ้น คือ ($\bar{x} = 4.55$) มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ส่วนความคิดเห็นในระดับมากมีดังนี้คือ แบบทดสอบก่อนเรียนช่วยประเมินความรู้เดิมก่อนเรียน คือ ($\bar{x} = 4.48$) นักเรียนได้บันทึกเนื้อหาสาระในแบบฝึกปฏิบัติ คือ ($\bar{x} = 4.35$)

ประมวลสาระช่วยให้นักเรียน มีความรู้เพิ่มขึ้น คือ ($\bar{x} = 4.29$) และแบบทดสอบหลังเรียนช่วย ประเมินความรู้หลังเรียน คือ ($\bar{x} = 3.94$)

2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก คือกิจกรรมที่กำหนดให้ มีความเหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนดมีค่าเฉลี่ย คือ ($\bar{x} = 3.97$) รองลงมาได้แก่ การเรียนด้วย ชุดการสอนแผนจุฬาทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน คือ ($\bar{x} = 3.81$)

3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นมากที่สุดสองข้อ และมีความคิดเห็นมากเพียงข้อเดียวดังนี้ การเรียนจากชุดการสอนแผนจุฬานี้ช่วยให้นำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 4.71$) นักเรียนต้องการให้มีชุดการสอนแผนจุฬานี้ ในรายวิชาอื่น ๆ ด้วย คือ ($\bar{x} = 4.61$) และนักเรียนชอบชุดการสอนแผนจุฬานี้ คือ ($\bar{x} = 4.29$)



บทที่ 5

รายละเอียดของต้นแบบชิ้นงาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา โดยชุดการสอนแผนจุฬากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (2) เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช และ (3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช รายละเอียดของต้นแบบชิ้นงานประกอบด้วย (1) คู่มือการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา (2) รายละเอียดของชุดการสอนแผนจุฬา (3) คู่มือการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแผนจุฬา และ (4) แบบฝึกปฏิบัติ

ภาคที่ 1 คู่มือการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา

1. รายละเอียดของวิชา/หลักสูตรการสอน
2. การเตรียมตัวของครูและนักเรียน
3. การออกแบบการเรียนการสอน
4. แผนผังการจัดห้องเรียน
5. บทบาทของครูและนักเรียน
6. สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องจัดเตรียม
7. การจัดห้องเรียน

ภาคที่ 2 คู่มือการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสี่มหาราช

1. แผนการสอน
2. แผนการใช้สื่อการสอน

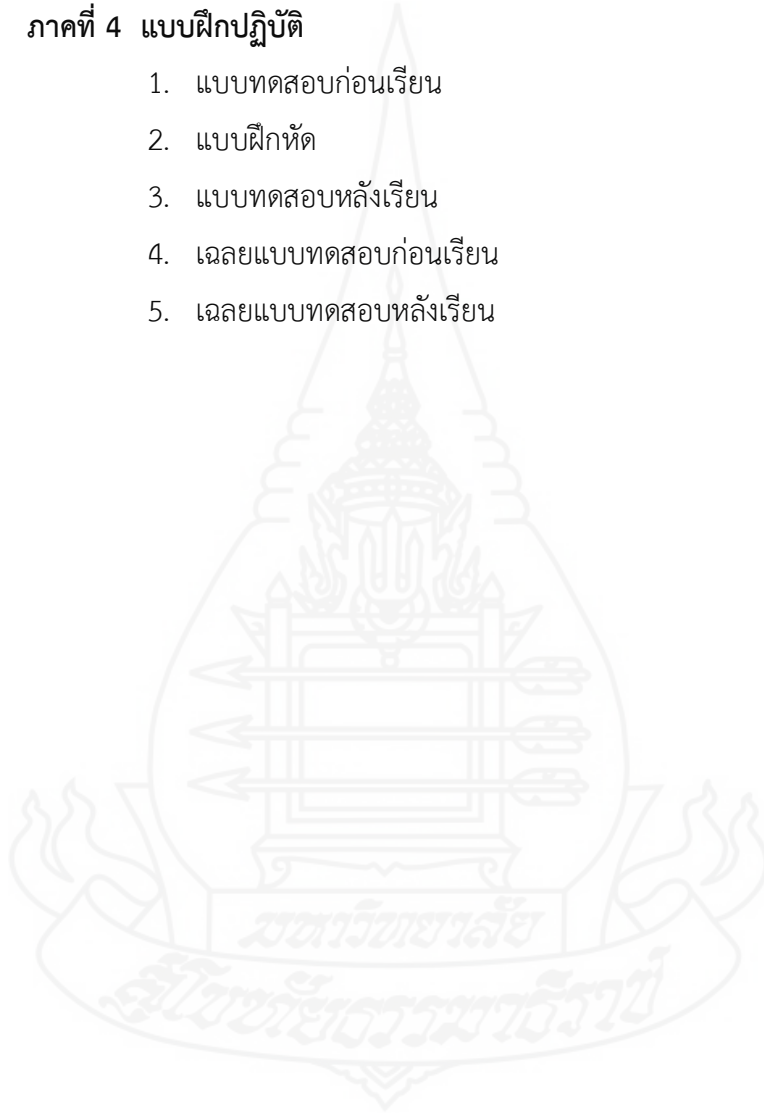
ภาคที่ 3 คู่มือการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแผนจุฬา

1. คำนำ
2. สารบัญ
3. คำชี้แจง
4. แผนผังแนวคิด

5. เรื่องที่ 2.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดตาก
6. เรื่องที่ 2.2 มหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
7. เรื่องที่ 2.3 มหาราชองค์ที่ 2 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
8. เรื่องที่ 2.4 มหาราชองค์ที่ 3 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
9. เรื่องที่ 2.5 มหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ภาคที่ 4 แบบฝึกปฏิบัติ

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. แบบฝึกหัด
3. แบบทดสอบหลังเรียน
4. เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
5. เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน



ภาคที่ 1

คู่มือการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา



รายละเอียดของวิชา/หลักสูตรการสอน

ชุดการสอนแผนจุฬากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เรื่อง เมืองสี่มหาราช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คำอธิบายรายวิชา

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยผู้เรียนให้สามารถปรับตนเองกับบริบท สภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆไว้ ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพในการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น
2. เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงรักษาความเป็นไทย
3. เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม
4. มีจิตสำนึก เห็นความสำคัญ และรักถิ่นกำเนิดตลอดจนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาและรักษาให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
5. มีความตระหนักและระลึกถึงบุคคลสำคัญที่เสียสละเพื่อชาติ มีความรักและเทิดทูนในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ มีทั้งหมด 12 หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มเนื้อหา	หน่วยที่	ประเภทและเนื้อหา
ตราประจำจังหวัด และคำขวัญ	1	พุทธิพิสัย
เมืองสี่มหาราช	2	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์	3	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
การเมืองการปกครอง	4	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
สภาพสังคม	5	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
สภาพเศรษฐกิจ	6	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
ประวัติจังหวัดตาก	7	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
ประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรม	8	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	9	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
บุคคลสำคัญของจังหวัดตาก	10	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
ชุมชนโบราณตรอกบ้านจีน	11	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย
สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ	12	พุทธิพิสัยและทักษะพิสัย

การเตรียมตัวของครูและนักเรียน

1. การเตรียมตัวของครู

การเตรียมตัวของครู ประกอบด้วย (1) การเตรียมตัวก่อนใช้ชุดการสอนแผนจุฬา

(2) ขณะใช้ชุดการสอนแผนจุฬา และ (3) หลังใช้ชุดการสอนแผนจุฬา

1.1 การเตรียมตัวก่อนใช้ชุดการสอนแผนจุฬา

1.1.1 ครูควรศึกษาคู่มือการใช้ชุดการสอนแผนจุฬาโดยละเอียด

1.1.2 ครูจัดชั้นเรียน โดยดูจากแผนผังการจัดชั้นเรียน พร้อมทั้งเครื่องมือ และอุปกรณ์

1.1.3 ครูต้องเตรียม วัสดุและอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน ประกอบด้วยประมวลสาระ เรื่อง เมืองสีมหาราช แบบฝึกปฏิบัติ และสไลด์คอมพิวเตอร์

1.1.4 ครูควรตรวจสอบเครื่องคอมพิวเตอร์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

1.1.5 ครูควรแนะนำให้ผู้เรียนได้รู้ และเข้าใจวิธีการเรียน

1.1.6 ครูควรจัดเตรียมแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนให้เรียบร้อย

1.2 ขณะใช้ชุดการสอนแผนจุฬา

1.2.1 ครูควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีการเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา

1.2.2 ครูควรดำเนินการตามขั้นตอนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ประเมินก่อนเรียน (2) นำเข้าสู่ขั้นตอนการเรียน (3) ประกอบกิจกรรม (4) สรุปบทเรียน และ (5) ทดสอบหลังเรียน

1.2.3 ครูต้องประเมินผลเป็นระยะ ตามที่กำหนดไว้ และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกับนักเรียน

1.3 หลังใช้ชุดการสอนแผนจุฬา

1.3.1 ครูต้องตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย เช่น ประมวลสาระ สไลด์คอมพิวเตอร์ คู่มือการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยแล้ว จัดเก็บให้เข้าที่เรียบร้อย

1.3.2 ครูควรเก็บกระดาษคำตอบและแบบฝึกปฏิบัติ ตรวจสอบให้เรียบร้อย แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

2. การเตรียมตัวของนักเรียน

2.1 นักเรียนต้องเตรียมสุขภาพทางกาย ทางใจให้พร้อมที่จะเรียน

2.2 นักเรียนต้องเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนให้ครบถ้วน เช่น ดินสอ ยางลบ และไม้บรรทัด

2.3 นักเรียนควรศึกษาประมวลสาระ เรื่อง เมืองสี่มหาราช อย่างละเอียด

2.4 นักเรียนต้องปฏิบัติตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายตามขั้นตอนให้ครบถ้วน

2.5 นักเรียนต้องทำแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนอย่างตั้งใจ และเต็มความสามารถ

บทบาทของครูและนักเรียน

1. บทบาทของครู

ในการศึกษาชุดการสอนแผนจุฬา บทบาทของครูมีดังนี้

1.1 ครูต้องเป็นแหล่งความรู้ ในกรณีที่นักเรียนอ่านประมวลสาระไม่เข้าใจ สามารถแนะนำแนวทางในการศึกษาให้กับผู้เรียนได้

1.2 ครูให้คำแนะนำและแก้ปัญหา เมื่อนักเรียนพบอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

1.3 ครูต้องวิพากษ์งาน ประเมินผลงาน และบันทึกพฤติกรรมในการประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

1.4 ครูต้องกำกับให้นักเรียนรายงานความก้าวหน้าการแสวงหาความรู้ และรายงานผลการศึกษาชุดการสอนแผนจุฬา ตามภารกิจและงาน

2. บทบาทของนักเรียน

ในการศึกษาชุดการสอนแผนจุฬา บทบาทของนักเรียนมีดังนี้

2.1 นักเรียนต้องอ่านคู่มือการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา และอ่านประมวลสาระอย่างละเอียด

2.2 ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ต้องมีหัวหน้ากลุ่ม ดูแลภารกิจและงานให้เรียบร้อย

2.3 นักเรียนควรแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง จากสื่อที่ครูกำหนดให้ หรือสังเกตจากสิ่งที่น่าสนใจ

2.4 นักเรียนต้องกล้าตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

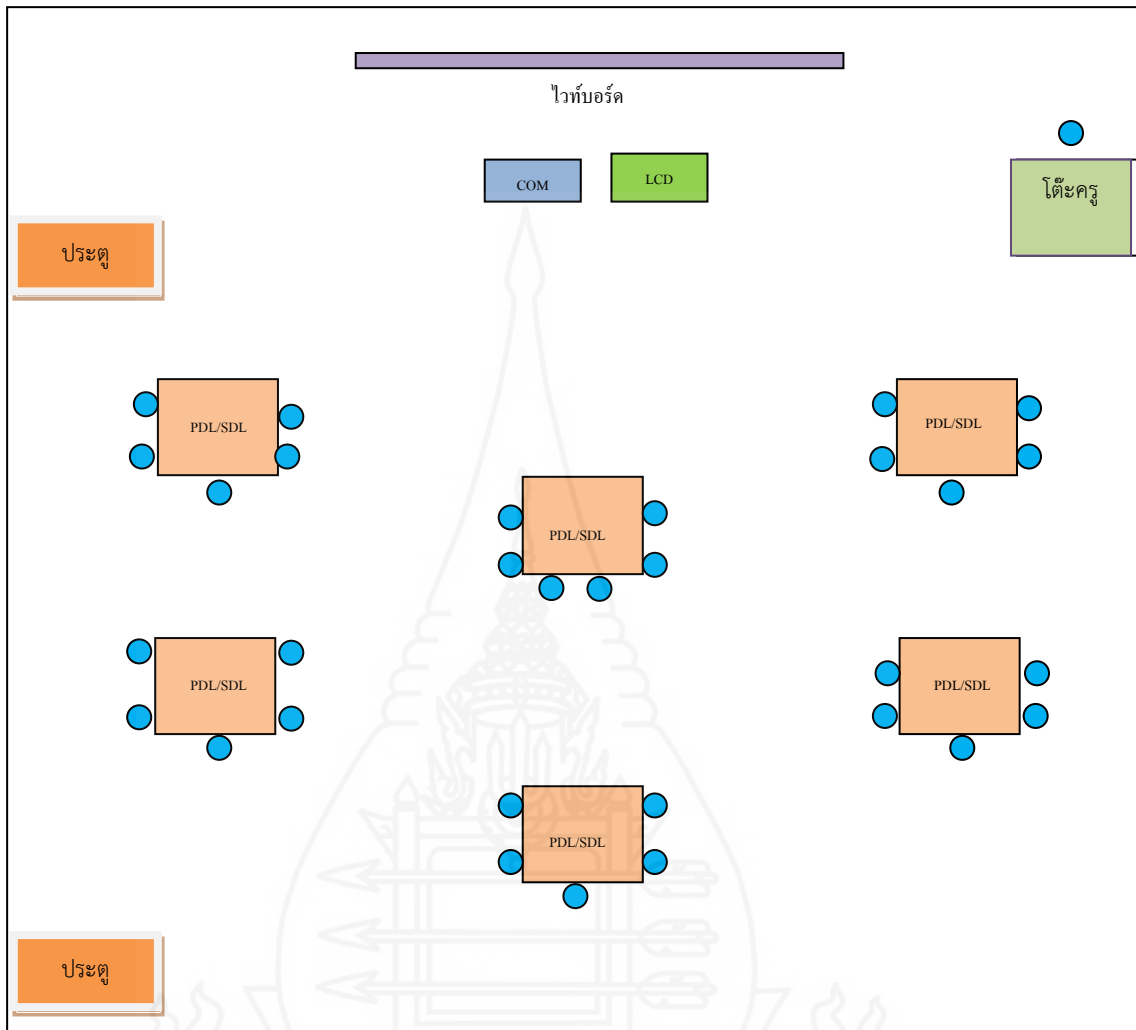
2.5 นักเรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง และต้องรายงานความก้าวหน้าในการศึกษาจากชุดการสอนแผนจุฬาให้ครูทราบ

การออกแบบการเรียนการสอน

เรื่อง เมืองสี่มหาราช
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3



การจัดแผนผังห้องเรียน

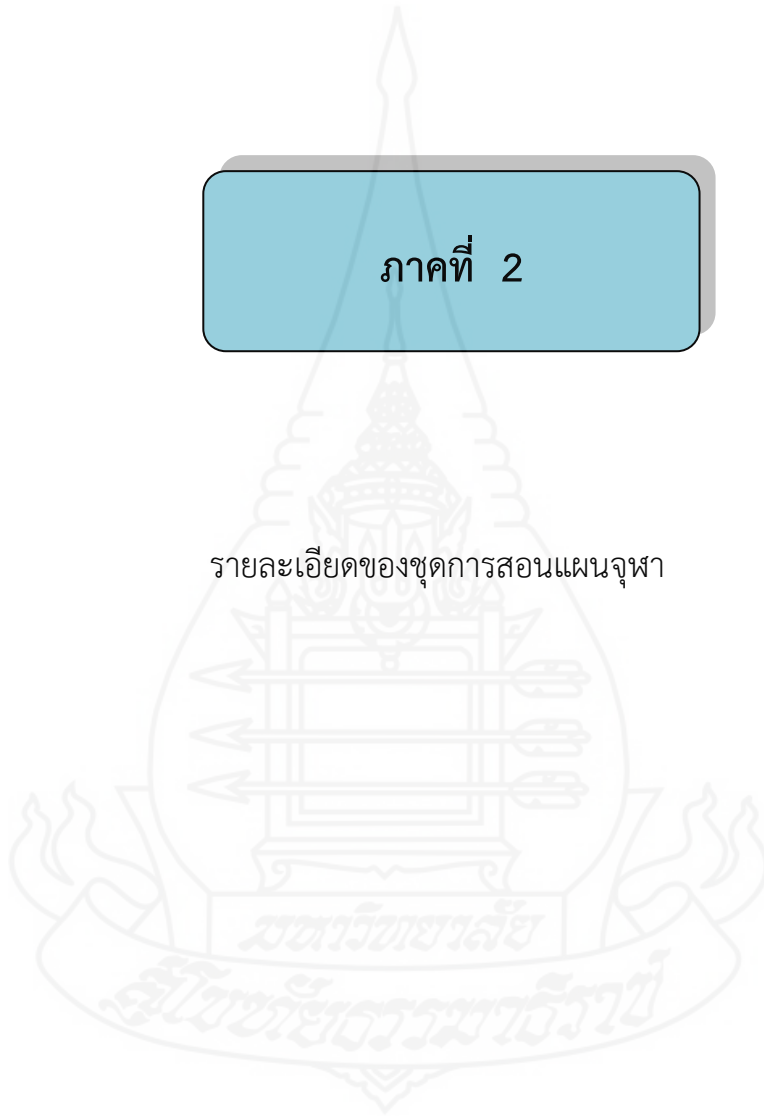


หมายเหตุ

- PDL การเผชิญประสบการณ์แบบเรียนกับเพื่อน
- SDL การเรียนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง
- PDL การเรียนแบบเรียนรู้กับเพื่อน
- TDL การเรียนแบบเรียนรู้กับครู
- โต๊ะนักเรียนสำหรับเรียนรู้ด้วยตนเองและร่วมกิจกรรมกลุ่ม และโต๊ะสำหรับครู
- เก้าอี้นั่งสำหรับครูและนักเรียน

ภาคที่ 2

รายละเอียดของชุดการสอนแผนจุฬา



แผนการสอนเรื่อง เมืองสี่มหาราช

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสี่มหาราช

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
เวลา 5 ชั่วโมง

โปรดอ่านแผนการสอน แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระ พร้อมปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละเรื่อง

หัวเรื่อง

- 2.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดตาก
 - 2.1.1 ประวัติเมืองตาก
 - 2.1.2 ที่มาของเมืองสี่มหาราช
- 2.2 มหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
 - 2.2.1 พระราชประวัติของมหาราชองค์ที่ 1
 - 2.2.2 พระราชกรณียกิจของมหาราชองค์ที่ 1
- 2.3 มหาราชองค์ที่ 2 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - 2.3.1 พระราชประวัติของมหาราชองค์ที่ 2
 - 2.3.2 พระราชกรณียกิจของมหาราชองค์ที่ 2
- 2.4 มหาราชองค์ที่ 3 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
 - 2.4.1 พระราชประวัติของมหาราชองค์ที่ 3
 - 2.4.2 พระราชกรณียกิจของมหาราชองค์ที่ 3
- 2.5 มหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - 2.5.1 พระราชประวัติของมหาราชองค์ที่ 4
 - 2.5.2 พระราชกรณียกิจของมหาราชองค์ที่ 4

แนวคิด

1. เมืองตากเป็นเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีพระมหากษัตริย์ได้เสด็จมาประทับยังเมืองตาก และมีพระราชกรณียกิจที่สำคัญถึงสี่พระองค์
2. พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชาพระมหากษัตริย์ของพม่าหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์คือเจดีย์ยุทธหัตถี ตำบลเกาะตะเภา อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
3. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อครั้งถูกพม่าจับตัวไปเป็นตัวประกัน เมื่อพระองค์ทรง

ทราบถึงอุบายของพม่าที่จะลอบทำร้ายพระองค์ พระองค์จึงประกาศอิสรภาพ และทรงเดินทางกลับกรุงศรีอยุธยาโดยผ่านเมืองตากและได้ประทับ ณ เมืองตาก

4. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงได้มาประทับแรม ณ เมืองตาก คราวยกทัพมาทางเมืองเหนือ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญคือ วัดพระนารายณ์ อยู่ในตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองจังหวัดตาก

5. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าเมืองตาก มีหลักฐานสำคัญมากมาย ซึ่งปัจจุบันจังหวัดตากได้จัดกิจกรรมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์เป็นประจำทุกปี เช่น งานตากสินราชานุสรณ์ ในวันครองราชย์ วันที่ 28 ธันวาคม ของทุกปี และในวันพระราชสมภพ วันที่ 17 เมษายน ของทุกปี เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. หลังจากศึกษาเรื่อง เมืองสี่มหาราชแล้ว แล้วนักเรียนสามารถบอกประวัติและความสำคัญของเมืองตาก รู้จักที่มาของเมืองสี่มหาราช และสามารถบอกความหมายของคำว่า “สี่มหาราช” ได้ถูกต้อง

2. หลังจากศึกษาเรื่อง เมืองสี่มหาราชแล้ว นักเรียนสามารถอธิบายพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ถูกต้อง

3. หลังจากศึกษาเรื่อง เมืองสี่มหาราชแล้ว นักเรียนสามารถอธิบายพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ถูกต้อง

4. หลังจากศึกษาเรื่อง เมืองสี่มหาราชแล้ว นักเรียนสามารถอธิบายพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้ถูกต้อง

5. หลังจากศึกษาเรื่อง เมืองสี่มหาราชแล้ว นักเรียนสามารถอธิบายพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการสอน	วิธีการ	รูปแบบ	สื่อที่ใช้	เวลา (นาที)
ขั้นที่ 1 ทดสอบก่อนเรียน	นักเรียนทำแบบทดสอบ ก่อนเรียน	SDL	แบบทดสอบ ก่อนเรียน	30
ขั้นที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน	1. ฟังการบรรยายประกอบ สไลด์คอมพิวเตอร์แนะนำ การเรียนรู้ ชุดที่ 1 2. บันทึกสาระสำคัญ	TDL/SDL SDL	สไลด์คอมพิวเตอร์ แบบฝึกปฏิบัติ	60
ขั้นที่ 3 ขั้นประกอบ กิจกรรม 1.1 ประวัติความเป็นมา ของจังหวัดตาก	1. ฟังการบรรยายประกอบ สไลด์ คอมพิวเตอร์ ประกอบกิจกรรม ชุดที่ 2 เรื่อง ประวัติความเป็นมา ของจังหวัดตาก 2. ศึกษาประมวลสาระเรื่อง	PDL SDL	สไลด์คอมพิวเตอร์ ประมวลสาระ แบบฝึกปฏิบัติ ประมวลสาระ สไลด์	60
1.2 พระราช ประวัติของ สี่มหาราช	เมืองสี่มหาราช 1. บันทึกสาระสำคัญ 2. แบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน 3. หาความหมายของคำว่า “เมืองสี่มหาราช”	SDL TDL/PDL SDL/PDL	คอมพิวเตอร์ แบบฝึกปฏิบัติ	
1.3 พระราช กรณียกิจของสี่ มหาราช	1. ฟังการบรรยายประกอบ สไลด์ คอมพิวเตอร์ ศึกษา เรื่อง เมืองสี่มหาราชชุดที่ 3 2. เมื่อศึกษาและหาคำตอบ ได้แล้วบันทึกลงในแบบสรุป 3. เสนอผลงาน 4. สรุป	TDL/PDL SDL/PDL SDL/PDL SDL	สไลด์คอมพิวเตอร์ แบบฝึกปฏิบัติ	60

ขั้นตอนการสอน	วิธีการ	รูปแบบ	สื่อที่ใช้	เวลา (นาที)
ขั้นที่ 4 สรุปบทเรียน	1. ฟังการบรรยายประกอบ สไลด์คอมพิวเตอร์ ชุดที่ 4 สรุปบทเรียน 2. ครูและนักเรียนร่วมกัน สรุปประเด็นสาระสำคัญ 3. บันทึกสาระสำคัญ	TDL/PDL TDL/PDL SDL	สไลด์คอมพิวเตอร์ ประมวลสาระ แบบฝึกปฏิบัติ	60
ขั้นที่ 5 ทดสอบหลังเรียน	ทำแบบทดสอบหลังเรียน	SDL		30

สื่อการสอน/การเรียนรู้

1. สไลด์คอมพิวเตอร์นำเข้าสู่บทเรียน เรื่อง เมืองสี่มหาราช ชุดที่ 1 จำนวน 10 แผ่น และบันทึกสาระสำคัญ เวลา 60 นาที
2. สไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบกิจกรรม ชุดที่ 2 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดตาก เพื่อประกอบกิจกรรม จำนวน 25 แผ่น และบันทึกสาระสำคัญ เวลา 90 นาที
3. สไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบกิจกรรม ชุดที่ 3 เรื่อง เมืองสี่มหาราช เพื่อประกอบกิจกรรม จำนวน 25 แผ่น และบันทึกสาระสำคัญ เวลา 90 นาที
3. สไลด์คอมพิวเตอร์สรุปบทเรียน เรื่อง เมืองสี่มหาราช จำนวน 10 แผ่น และบันทึกสาระสำคัญ เวลา 60 นาที
4. ประมวลสาระ เรื่อง เมืองสี่มหาราช จำนวน 40 เล่ม
5. แบบฝึกปฏิบัติ เรื่อง เมืองสี่มหาราช จำนวน 40 เล่ม

การประเมินการเรียนรู้

1. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1.1 การประเมินก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน แบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ
 - 1.2 การประเมินระหว่างเรียน ประเมินโดยการใช้แบบประเมินอัตนัย ได้แก่ ผลการบันทึก สาระสำคัญ เรื่อง เมืองสี่มหาราช รวมทั้งบันทึกสาระสำคัญจากกิจกรรมการเข้ากลุ่ม ปฏิบัติงานจนครบในแบบฝึกปฏิบัติ
 - 1.3 การประเมินหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียน แบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ
2. การประเมินความคิดเห็นของนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น





แผนการใช้สื่อการสอน


ชั้นตอน การสอน	ประเภท ของสื่อ	ชื่อเรื่อง	ความ ยาว	จำนวน	สิ่งอำนวยความสะดวก	ผู้ใช้สื่อ	เวลา (นาที)
ขั้น ทดสอบ ก่อนเรียน	แบบทดสอบ ก่อนเรียน -ทฤษฎี -ปฏิบัติ	-	-	20 ข้อ 5 ข้อ	-	SDL	20 นาที 20 นาที
ขั้น นำเสนอ สู่บทเรียน	สไลด์ คอมพิวเตอร์ แบบฝึกปฏิบัติ	แนะนำการ เรียน -	10 นาที -	10 แผ่น -	เครื่อง คอมพิวเตอร์ -	TDL/ SDL SDL	10 นาที 10 นาที
ขั้น ประกอบ กิจกรรม	-สไลด์ คอมพิวเตอร์ -ประมวล สาระ -แบบฝึก ปฏิบัติ	- ประวัติความ เป็นมาของ จังหวัดตาก - เมืองสี มหาราช	60 นาที 60 นาที -	25 แผ่น 25 แผ่น -	เครื่อง คอมพิวเตอร์ เครื่อง คอมพิวเตอร์ -	TDL/ PDL TDL/ PDL SDL SDL/ PDL	60 นาที 60 นาที 30 นาที 30 นาที
ขั้นสรุป บทเรียน	สไลด์ คอมพิวเตอร์ แบบฝึกปฏิบัติ	เมืองสีมหาราช -	10 นาที -	10 แผ่น -	เครื่อง คอมพิวเตอร์ -	TDL/ SDL SDL	10 นาที 10 นาที
ขั้น ทดสอบ หลังเรียน	แบบทดสอบ หลังเรียน -ทฤษฎี -ปฏิบัติ	-	-	20 ข้อ 5 ข้อ	-	- SDL SDL	- 20 นาที 20 นาที

บทสไลด์คอมพิวเตอร์ ชุดที่ 1

แนะนำการเรียน

<p>สไลด์คอมพิวเตอร์ แนะนำการเรียน</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 1</p> <p>สไลด์คอมพิวเตอร์ แนะนำการเรียน</p>
<p>เรื่อง เมืองสีมหาราช</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 2</p> <p>เรื่อง เมืองสีมหาราช</p>
<p><u>หัวเรื่องที่จะเรียน คือ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดตาก • 2.2 มหาราชองค์ที่ 1 • 2.3 มหาราชองค์ที่ 2 • 2.4 มหาราชองค์ที่ 3 • 2.5 มหาราชองค์ที่ 4 	<p>สไลด์แผ่นที่ 3</p> <p>หัวเรื่องที่จะเรียน</p> <p>2.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดตาก</p> <p>2.2 มหาราชองค์ที่ 1</p> <p>2.3 มหาราชองค์ที่ 2</p> <p>2.4 มหาราชองค์ที่ 3</p> <p>2.5 มหาราชองค์ที่ 4</p>
<p>ชุดการสอนนี้ มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 4</p> <p>ชุดการสอนนี้ มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ</p>

<p style="text-align: center;">ขั้นที่ 1 ทดสอบก่อนเรียน</p> <p style="text-align: center;">ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ใช้เวลา 40 นาที</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 5</p> <p style="text-align: center;">ขั้นที่ 1 ทดสอบก่อนเรียน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ใช้เวลา 40 นาที</p>
<p style="text-align: center;">ขั้นที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน</p> <p style="text-align: center;">นักเรียนจะได้ฟังการบรรยายประกอบสไลด์ คอมพิวเตอร์ และนาการเรียน เป็นเวลา 45 นาที</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 6</p> <p style="text-align: center;">ขั้นที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน นักเรียนจะได้ฟังการบรรยายประกอบ สไลด์ คอมพิวเตอร์ และนาการเรียน เป็น เวลา 45 นาที</p>
<p style="text-align: center;">ขั้นที่ 3 ประกอบกิจกรรม</p> <p style="text-align: center;">นักเรียนจะได้ฟังการบรรยายประกอบสไลด์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 2 ชุด</p> <p style="text-align: center;">ชุดที่ 1 ประวัติและความเป็นมาของจังหวัดตาก ชุดที่ 2 พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ ที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ทั้ง 4 พระองค์</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 7</p> <p style="text-align: center;">ขั้นที่ 3 ประกอบกิจกรรม นักเรียนจะได้ฟังการบรรยายประกอบ สไลด์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 2 ชุด</p> <p style="text-align: center;">ชุดที่ 1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดตาก และ ชุดที่ 2 เมืองสี่มหาราช</p>
<p style="text-align: center;">ขั้นที่ 4 สรุปบทเรียน</p> <p style="text-align: center;">นักเรียนจะได้ฟังการบรรยายประกอบสไลด์ คอมพิวเตอร์ สรุปบทเรียน เรื่อง เมืองสี่มหาราช ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นสาระสำคัญ</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 8</p> <p style="text-align: center;">ขั้นที่ 4 สรุปบทเรียน นักเรียนจะได้ฟังการบรรยายประกอบ สไลด์คอมพิวเตอร์ สรุปบทเรียน เรื่อง เมืองสี่มหาราช ครูและนักเรียนร่วมกัน สรุปประเด็นสาระสำคัญ</p>
<p style="text-align: center;">ขั้นที่ 5 ทดสอบหลังเรียน</p> <p style="text-align: center;">นักเรียนทำ แบบทดสอบหลัง เรียน ใช้เวลาทำ 40 นาที</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 9</p> <p style="text-align: center;">ขั้นที่ 5 ทดสอบหลังเรียน นักเรียนทำ แบบทดสอบหลังเรียน ใช้เวลาทำ 40 นาที</p>

 A thumbnail of a presentation slide with a dark blue background. At the top, the text 'ผลิตโดย' (Produced by) is written in white on a green rectangular background. Below it, the name 'จิตรา ทองคำ' (Jitra Tongkham) is written in white inside a white-bordered box. At the bottom, there are two small cartoon characters: one with orange hair and one with white hair.	<p>สไลด์แผ่นที่ 10</p> <p>ผลิตโดย</p> <p>จิตรา ทองคำ</p>
--	--



บทสไลด์คอมพิวเตอร์ ชุดที่ 2
ประกอบกิจกรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช

<p style="text-align: center;">สไลด์คอมพิวเตอร์ ประกอบกิจกรรม เรื่อง</p> <p style="text-align: center;">เมืองสี่มหาราช</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 1 สไลด์คอมพิวเตอร์ ประกอบกิจกรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช</p>
<p style="text-align: center;">บรรยายโดย</p> <p style="text-align: center;">จิตรา ทองคำ</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 2 บรรยายโดย จิตรา ทองคำ</p>
<p style="text-align: center;">2.1 ประวัติความเป็นมา ของจังหวัดตาก</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 3 2.1 ประวัติความเป็นมา ของจังหวัดตาก</p>
<p style="text-align: center;">เมืองตาก</p>  <p>เมืองตาก ในอดีตเป็นเมืองที่มีชาวมอญอยู่ มาก่อน ดั่งมี หลักฐานศิลปมอญปรากฏอยู่ที่ อำเภอบ้านตาก มีประวัติความเป็นมาเก่าแก่ และเป็นหนึ่งในหัว เมืองที่มีอายุชั้ยเกินกว่าสองพันปีขึ้นไป</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 4</p> <p>เมืองตาก</p> <p>เมืองตาก ในอดีตเป็นเมืองที่มีชาวมอญ อยู่ มาก่อน ดั่งมี หลักฐานศิลปมอญ ปรากฏอยู่ที่ อำเภอบ้านตากมีประวัติ ความเป็นมาเก่าแก่ และเป็นหนึ่งในหัว เมืองที่มีอายุชั้ยเกินกว่าสองพันปีขึ้นไป</p>


<p style="text-align: center;">ตราประจำจังหวัดตาก</p>  <p style="text-align: center;">รูปพระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงช้างเหนือครุฑหลังน้ำตกชิโนทก</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 5</p> <p style="text-align: center;">ตราประจำจังหวัดตาก</p> <p style="text-align: center;">รูปพระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงช้างเหนือครุฑหลังน้ำตกชิโนทก</p>
<p style="text-align: center;">จังหวัดตาก มี 9 อำเภอ คือ (1) อำเภอเมืองตาก (2) อำเภอวังเจ้า (3) อำเภอบ้านตาก (4) อำเภอสามเงา (5) อำเภอแม่สอด (6) อำเภอแม่ระมาด (7) อำเภอท่าสองยาง (8) อำเภอพบพระ และ (9) อำเภออุ้มผาง</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 6</p> <p style="text-align: center;">จังหวัดตาก มี 9 อำเภอ คือ (1) อำเภอเมืองตาก (2) อำเภอวังเจ้า (3) อำเภอบ้านตาก (4) อำเภอสามเงา (5) อำเภอแม่สอด (6) อำเภอแม่ระมาด (7) อำเภอท่าสองยาง (8) อำเภอพบพระ และ (9) อำเภออุ้มผาง</p>
 <p style="text-align: center;">ทั้ง 9 อำเภอ แบ่งเป็น ฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 7</p> <p style="text-align: center;">ทั้ง 9 อำเภอ แบ่งเป็น ฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก</p>
 <p style="text-align: center;">อำเภอในฝั่งตะวันตกคือ</p> <p style="text-align: center;">(1) อำเภอแม่สอด (2) อำเภอแม่ระมาด (3) อำเภอท่าสองยาง (4) อำเภอพบพระ และ (5) อำเภออุ้มผาง</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 8</p> <p style="text-align: center;">อำเภอในฝั่งตะวันตกคือ</p> <p style="text-align: center;">(1) อำเภอแม่สอด (2) อำเภอแม่ระมาด (3) อำเภอท่าสองยาง (4) อำเภอพบพระ และ (5) อำเภออุ้มผาง</p>

 <p>อำเภอในฝั่งตะวันออก คือ (1) อำเภอเมืองตาก (2) อำเภอวังเจ้า (3) อำเภอบ้านตาก และ (4) อำเภอสามเงา</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 9</p> <p>อำเภอในฝั่งตะวันออก คือ (1) อำเภอเมืองตาก (2) อำเภอวังเจ้า (3) อำเภอบ้านตาก และ (4) อำเภอสามเงา</p>
 <p>อาณาเขตติดต่อของจังหวัดตาก มีเขตติดต่อ 9 จังหวัด และ 1 ประเทศ คือ</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 10</p> <p>อาณาเขตติดต่อของจังหวัดตาก มีเขตติดต่อ 9 จังหวัด และ 1 ประเทศ คือ</p>
 <p>ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และ จังหวัดลำปาง</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 11</p> <p>ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และ จังหวัดลำปาง</p>
 <p>ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดอุทัยธานี และ จังหวัดกาญจนบุรี</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 12</p> <p>ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดอุทัยธานี และ จังหวัดกาญจนบุรี</p>

 <p>ทิวทัศน์วันออก ติดต่อกับ จังหวัดสุโขทัย จังหวัด กำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 13 ทิวทัศน์วันออก ติดต่อกับ จังหวัดสุโขทัย จังหวัด กำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์ และ จังหวัดอุทัยธานี</p>
 <p>ทิวทัศน์วันตก ติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 14 ทิวทัศน์วันตก ติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า</p>
 <p>2.1.2 ความเป็นมาของเมืองสี่มหาราช เมืองที่มีพระมหากษัตริย์ของไทยถึงสี่พระองค์ ทรงประกอบพระราชกรณียกิจที่สำคัญและ เกี่ยวข้องกับเมืองตาก</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 15 2.1.2 ความเป็นมาของเมืองสี่มหาราช เมืองที่มีพระมหากษัตริย์ของไทยถึงสี่พระองค์ ทรงประกอบพระราชกรณียกิจที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับเมืองตาก</p>
<p>หลักฐานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 16 หลักฐานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์</p>

 <p>ตั้งอยู่ตำบลเกาะตะเภา อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 17 เจดีย์ยุทธหัตถี พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ตั้งอยู่ ตำบลเกาะตะเภา อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก</p>
 <p>ตั้งอยู่เชิงสะพานกิตติขจร ทิศตะวันตก ก่อนเข้าตัวเมืองตาก</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 18 ศาลหลักเมืองสี่มหาราช ตั้งอยู่เชิงสะพานกิตติขจร ทิศตะวันตก ก่อนเข้าตัวเมืองตาก</p>
 <p>ตั้งอยู่ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 19 วัดพระนารายณ์ ตั้งอยู่ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก</p>
 <p>ตั้งอยู่ตำบลระแหง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 20 ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราช ตั้งอยู่ ตำบลระแหง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก</p>

<p>กิจกรรมที่สำคัญ เพื่อเทิดพระเกียรติ สี่มหาราช</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 21</p> <p>กิจกรรมที่สำคัญ เพื่อเทิดพระเกียรติ สี่มหาราช</p>
 <p>การจัดกิจกรรม จัดกิจกรรมในหน่วยงาน ของข้าราชการ พ่อค้า และประชาชน ในวันสำคัญ คือวันพระราช สมภพ วันขึ้นครองราชย์ เป็นต้น</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 22</p> <p>การจัดกิจกรรม</p> <p>จัดกิจกรรมในหน่วยงาน ของ ข้าราชการ พ่อค้า และประชาชน ในวันสำคัญ คือวันพระราช สมภพ วันขึ้นครองราชย์ เป็นต้น</p>
<p>เช่น งานตากสินราชานุสรณ์ ในวันที่ 28 ธันวาคม ของทุกปี</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 23</p> <p>เช่น งานตากสินราชานุสรณ์ ในวันที่ 28 ธันวาคม ของทุกปี</p>
<p>งานเทิดพระเกียรติ ในวันพระราชสมภพ ของ พระมหากษัตริย์ของชาติไทย</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 24</p> <p>งานเทิดพระเกียรติ ในวัน พระราชสมภพ ของพระมหากษัตริย์ ของชาติไทย</p>

	<p>สไลด์แผ่นที่ 25</p> <p>ผลิตโดย</p> <p>จิตรา ทองคำ</p>
---	--



บทสไลด์คอมพิวเตอร์ ชุดที่ 3
ประกอบกิจกรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช

<p style="text-align: center;">สไลด์คอมพิวเตอร์ ประกอบกิจกรรม เรื่อง</p>  <p style="text-align: center;">เมืองสี่มหาราช</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 1 สไลด์คอมพิวเตอร์ ประกอบกิจกรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช</p>
<p style="text-align: center;">บรรยายโดย</p> <p style="text-align: center;">จิตรา ทองคำ</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 2 บรรยายโดย จิตรา ทองคำ</p>
<p style="text-align: center;">2.2 มหาราชองค์ที่ 1</p>  <p style="text-align: center;">พ่อขุนรามคำแหงมหาราช</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 3 2.2 มหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช</p>
<p style="text-align: center;">พระราชประวัติ ของมหาราชองค์ที่ 1</p>  <p style="text-align: center;">พ่อขุนรามคำแหงมหาราช</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 4 พระราชประวัติ ของมหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช</p>
 <p style="text-align: center;">พระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ในสมัยสุโขทัยเป็นราชธานี พระองค์เป็นพระราชโอรสของ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ กับพระนางเสือง ทรงมีพระนามเดิมว่า “ราม” พระองค์ทรงขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 3 ของอาณาจักรสุโขทัย</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 5</p> <p>พระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ในสมัยสุโขทัยเป็นราชธานี พระองค์เป็นพระราชโอรสของ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ กับพระนางเสือง ทรงมีพระนามเดิมว่า “ราม” พระองค์ทรงขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 3 ของอาณาจักรสุโขทัย</p>

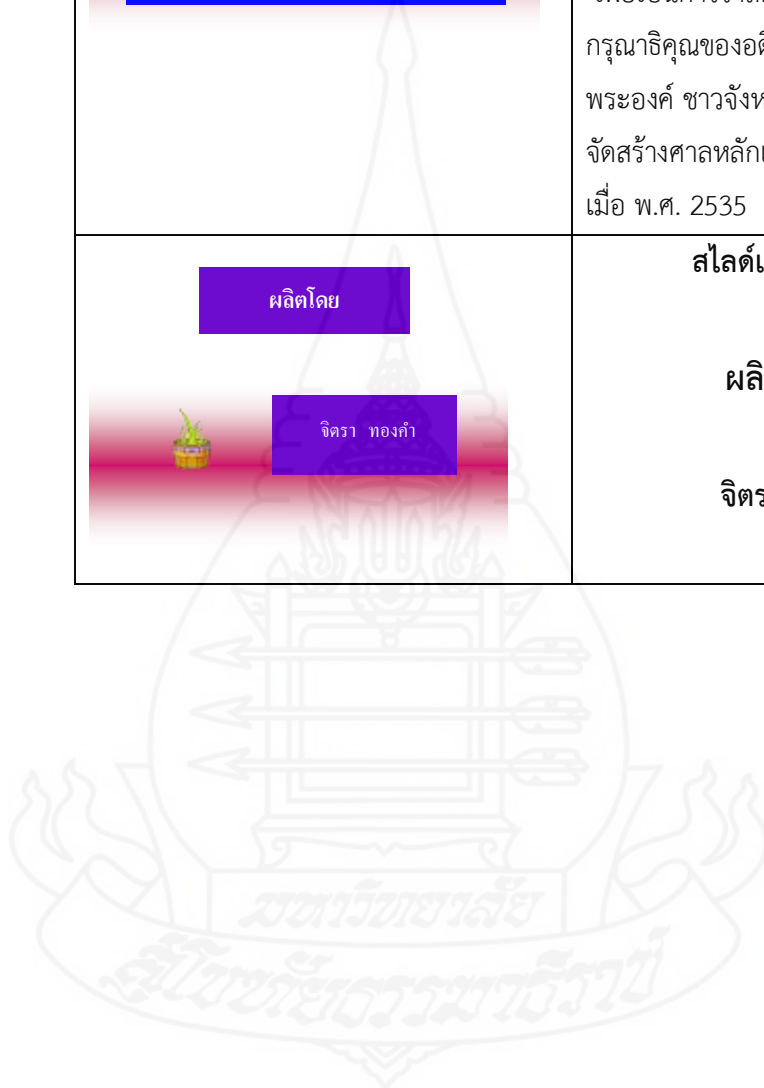
<p>พระราชกรณียกิจ</p>  <p>ทรงริเริ่มประดิษฐ์อักษรไทย ขึ้นใช้เอง เมื่อปี พ.ศ. 1826 นับเป็นต้นกำเนิดอักษรไทย</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 6</p> <p>พระราชกรณียกิจ</p> <p>ทรงริเริ่มประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้ เอง เมื่อปี พ.ศ. 1826 นับเป็นต้น กำเนิดอักษรไทย</p>
 <p>ทรงกระทำยุทธหัตถีมีชัยชนะ เหนือขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด (แม่สอด) ฯลฯ</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 7</p> <p>ทรงกระทำยุทธหัตถีมีชัยชนะ เหนือขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด (แม่สอด) ฯลฯ</p>
<p>2.3 มหาราชองค์ที่ 2</p>  <p>สมเด็จพระนเรศวรมหาราช</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 8</p> <p>2.3 มหาราชองค์ที่ 2</p> <p>สมเด็จพระนเรศวรมหาราช</p>
<p>พระราชประวัติ ของมหาราชองค์ที่ 2</p> <p>สมเด็จพระนเรศวรมหาราช</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 9</p> <p>พระราชประวัติ ของมหาราชองค์ที่ 2</p> <p>สมเด็จพระนเรศวรมหาราช</p>
<p>สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระ นามเดิมว่า "พระองค์ดำ" พระราช สมภพ ณ พระราชวังจันทน์ เมือง พิษณุโลก ทรงเป็นพระราชโอรสใน สมเด็จพระมหาธรรมราชา ทรงเป็น พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยา</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 10</p> <p>สมเด็จพระนเรศวรมหาราช มี พระนามเดิมว่า "พระองค์ดำ" พระราช สมภพ ณ พระราชวังจันทน์ เมือง พิษณุโลก ทรงเป็นพระราชโอรสใน สมเด็จพระมหาธรรมราชา ทรงเป็น พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยา</p>

<p style="text-align: center;">พระราชกรณียกิจ</p> <p style="text-align: center;">สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงประกาศอิสรภาพไม่ขึ้นต่อพม่า ทรงกู้เอกราชของชาติไทยครั้งที่ 2 คือทรงกระทำยุทธหัตถีชนะพระมหา อูปราชาของพม่า ฯลฯ</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 11</p> <p style="text-align: center;">พระราชกรณียกิจ</p> <p style="text-align: center;">สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงประกาศอิสรภาพไม่ขึ้นต่อพม่า ทรงกู้เอกราชของชาติไทยครั้งที่ ที่ 2 คือทรงกระทำยุทธหัตถี ชนะพระมหาอูปราชาของพม่า ฯลฯ</p>
<p style="text-align: center;">2.4 มหาราชองค์ที่ 3</p>  <p style="text-align: center;">สมเด็จพระนารายณ์มหาราช</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 12</p> <p style="text-align: center;">2.4 มหาราชองค์ที่ 3</p> <p style="text-align: center;">สมเด็จพระนารายณ์มหาราช</p>
<p style="text-align: center;">พระราชประวัติ ของมหาราชองค์ที่ 3</p>  <p style="text-align: center;">สมเด็จพระนารายณ์มหาราช</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 13</p> <p style="text-align: center;">พระราชประวัติ ของมหาราชองค์ที่ 3</p> <p style="text-align: center;">สมเด็จพระนารายณ์มหาราช</p>
<p style="text-align: center;">สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็น พระโอรสของ พระเจ้าปราสาททอง พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยา และ พระ นางเจ้าสิริกัลป์ยานี อัครราชเทวี พระราช มารดา เป็นพระราชธิดา ในสมเด็จพระเจ้า ทรงธรรม</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 14</p> <p style="text-align: center;">สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นพระโอรส ของ พระเจ้าปราสาททอง พระมหากษัตริย์ใน สมัยอยุธยา และ พระนางเจ้าสิริกัลป์ยานี อัครราชเทวี พระราชมารดา เป็นพระราชธิดา ในสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม</p>

<p>พระราชกรณียกิจ ของมหาราชองค์ที่ 3</p>  <p>สมเด็จพระนารายณ์มหาราช</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 15</p> <p>พระราชกรณียกิจ ของมหาราชองค์ที่ 3 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช</p>
 <p>สมเด็จพระนารายณ์ มหาราชทรงสร้างวัดพระ นารายณ์ ณ เมืองตาก และ ทรงสร้างเมืองลพบุรี ฯลฯ</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 16</p> <p>สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงสร้างวัดพระนารายณ์ ณ เมือง ตาก และทรงสร้างเมืองลพบุรี ฯลฯ</p>
<p>2.5 มหาราชองค์ที่ 4</p>  <p>สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 17</p> <p>2.5 มหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช</p>
<p>พระราชประวัติ ของมหาราชองค์ที่ 4</p>  <p>สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 18</p> <p>พระราชประวัติ ของมหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช</p>
<p>สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระราชสมภพ ตรงกับวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2277 ในแผ่นดิน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา มีพระนามเดิมว่า “สิน”</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 19</p> <p>สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระราชสมภพ ตรงกับวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2277 ในแผ่นดิน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรี อยุธยา มีพระนามเดิมว่า “สิน”</p>

<p style="text-align: center;">พระราชกรณียกิจ ของมหาราชองค์ที่ 4</p>  <p style="text-align: center;">สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 20</p> <p style="text-align: center;">พระราชกรณียกิจ ของมหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราช</p>
 <p style="text-align: center;">สมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราชทรงทรงเป็นเจ้าของเมือง ตากมาก่อน และทรงกู้เอกราช ครั้งที่ 2 ให้ชาติไทย ฯลฯ</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 21</p> <p>สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรง ทรงเป็นเจ้าของเมืองตากมาก่อน และ ทรงกู้เอกราชครั้งที่ 2 ให้ชาติไทย ฯลฯ</p>
<p style="text-align: center;">สรุปความสำคัญของ ศาลหลักเมืองสี่มหาราช</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 22</p> <p style="text-align: center;">สรุปความสำคัญของ ศาลหลักเมืองสี่มหาราช</p>
<p style="text-align: center;">มหาราช 4 พระองค์ คือ (1)พ่อขุน รามคำแหงมหาราช ทรงชนช้างกับขุนสามชนเจ้า เมืองฉอด (2) สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรง ประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแครง แล้วยกทัพกลับ ราชอาณาจักรไทย โดยเสด็จผ่านดินแดนเมือง ตากเป็นแห่งแรก (3) สมเด็จพระนารายณ์ มหาราช ทรงนำทัพไปตีหัวเมืองฝ่ายเหนือ และได้ สร้างวัดพระนารายณ์</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 23</p> <p>มหาราช 4 พระองค์ คือ (1)พ่อขุน รามคำแหงมหาราช ทรงชนช้างกับขุน สามชนเจ้าเมืองฉอด (2) สมเด็จพระ นเรศวรมหาราช ทรงประกาศ อิสรภาพ ณ เมืองแครง แล้วยกทัพ กลับราชอาณาจักรไทย โดยเสด็จผ่าน ดินแดนเมืองตากเป็นแห่งแรก (3) สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงนำ ทัพไปตีหัวเมืองฝ่ายเหนือ และได้ สร้างวัดพระนารายณ์</p>

<p>และ(4) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เคยได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองตาก และทรงกู้เอกราชครั้งที่ 2 ให้กับชาติไทย</p> <p>เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของอดีตมหาราช ทั้งสี่พระองค์ ชาวจังหวัดตาก จึงได้จัดสร้างศาลหลักเมืองสี่มหาราชขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2535</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 24</p> <p>และ (4) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เคยได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองตาก และทรงกู้เอกราชครั้งที่ 2 ให้กับชาติไทย</p> <p>เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของอดีตมหาราช ทั้งสี่พระองค์ ชาวจังหวัดตาก จึงได้จัดสร้างศาลหลักเมืองสี่มหาราชขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2535</p>
<p>ผลิตโดย</p> <p>จิตรา ทองคำ</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 25</p> <p>ผลิตโดย</p> <p>จิตรา ทองคำ</p>




บทสไลด์คอมพิวเตอร์ ชุดที่ 4

สรุปบทเรียน

<p>สไลด์คอมพิวเตอร์ สรุปบทเรียน เรื่อง</p>  <p>เมืองสี่มหาราช</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 1 สไลด์คอมพิวเตอร์ สรุปบทเรียน เรื่อง เมืองสี่มหาราช</p>
<p>เมืองสี่มหาราชคือ..... เมืองตาก หรือจังหวัดตากในปัจจุบัน</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 2 เมืองสี่มหาราชคือ..... เมืองตาก หรือจังหวัดตากในปัจจุบัน</p>
<p>ซึ่งเป็นเมืองที่มีพระมหากษัตริย์ ถึง สี่พระองค์ได้เสด็จมาประทับ ยังเมืองนี้ และทุกพระองค์มี พระราชกรณียกิจที่สำคัญ</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 3 ซึ่งเป็นเมืองที่มีพระมหากษัตริย์ ถึง สี่พระองค์ได้เสด็จมาประทับยัง เมืองนี้ และทุกพระองค์มีพระราช กรณียกิจที่สำคัญ</p>
<p>มหาราชองค์ที่ 1</p>  <p>พ่อขุนรามคำแหงมหาราช</p>	<p>สไลด์แผ่นที่ 4 มหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช</p>

<p style="text-align: center;">มหาราชองค์ที่ 2</p>  <p style="text-align: center;">สมเด็จพระนเรศวรมหาราช</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 5</p> <p style="text-align: center;">มหาราชองค์ที่ 2 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช</p>
<p style="text-align: center;">มหาราชองค์ที่ 3</p>  <p style="text-align: center;">สมเด็จพระนารายณ์มหาราช</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 6</p> <p style="text-align: center;">มหาราชองค์ที่ 3 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช</p>
<p style="text-align: center;">มหาราชองค์ที่ 4</p>  <p style="text-align: center;">สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช</p>	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 7</p> <p style="text-align: center;">มหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช</p>
<p style="text-align: center;">มหาราชทั้งสี่พระองค์</p> <p style="text-align: center;">ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ต่อประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 8</p> <p style="text-align: center;">มหาราชทั้งสี่พระองค์ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ต่อประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง</p>
<p style="text-align: center;">จิ้งควรรที่เขาวชน คนรุ่นหลัง ได้รำลึกถึงพระคุณท่าน ด้วย ความสำนึก และเทิดทูนสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์</p> 	<p style="text-align: center;">สไลด์แผ่นที่ 9</p> <p style="text-align: center;">จิ้งควรรที่เขาวชน คนรุ่นหลัง ได้รำลึกถึงพระคุณท่าน ด้วยความ สำนึก และเทิดทูนสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์</p>

<p>ผลิตโดย จิตรา ทองคำ</p> 	<p>สไลด์แผ่นที่ 10</p> <p>ผลิตโดย จิตรา ทองคำ</p>
--	---



ภาคที่ 3

คู่มือการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแผนจุฬา



ชุดการสอนแผนจุฬา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช



ประมวลสาระ

โดย

จิตรา ทองคำ

คำนำ

ประมวลสาระกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช ผู้จัดทำได้ศึกษาข้อมูลตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วทำการแบ่งเนื้อหา กำหนดเป็นหัวเรื่อง ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด วัตถุประสงค์ ของประมวลสาระเล่มนี้ เพื่อใช้เป็นสื่อหลักประกอบการเรียนในชุดการสอนแผนจุฬา ให้นักเรียนได้ ความรู้ที่เป็นเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์หน่วยการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะและความชำนาญให้กับ นักเรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ใน เรื่องอื่นๆ ต่อไป ได้ ขอบข่ายเนื้อหาในประมวลสาระนี้ ครอบคลุมความหมาย และความ เป็นมาของ เมืองสีมหาราช

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าประมวลสาระเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ และง่ายต่อการ จัดการเรียนการสอน สามารถนำไปเป็นสื่อการสอนสำหรับครูต่อไป

ผู้จัดทำ

จิตรา ทองคำ



สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
คำชี้แจง	2
แผนผังแนวคิด	3
แผนการสอนประจำหัวเรื่อง	4
วัตถุประสงค์	5
เรื่องที่ 2.1 ประวัติ ความเป็นมาของจังหวัดตาก	6
เรื่องที่ 2.2 มหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามแห่งมหาราช	9
เรื่องที่ 2.3 มหาราชองค์ที่ 2 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	10
เรื่องที่ 2.4 มหาราชองค์ที่ 3 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	11
เรื่องที่ 2.5 มหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	13
บรรณานุกรม	

คำชี้แจง

1. ส่วนประกอบของประมวลสาระ

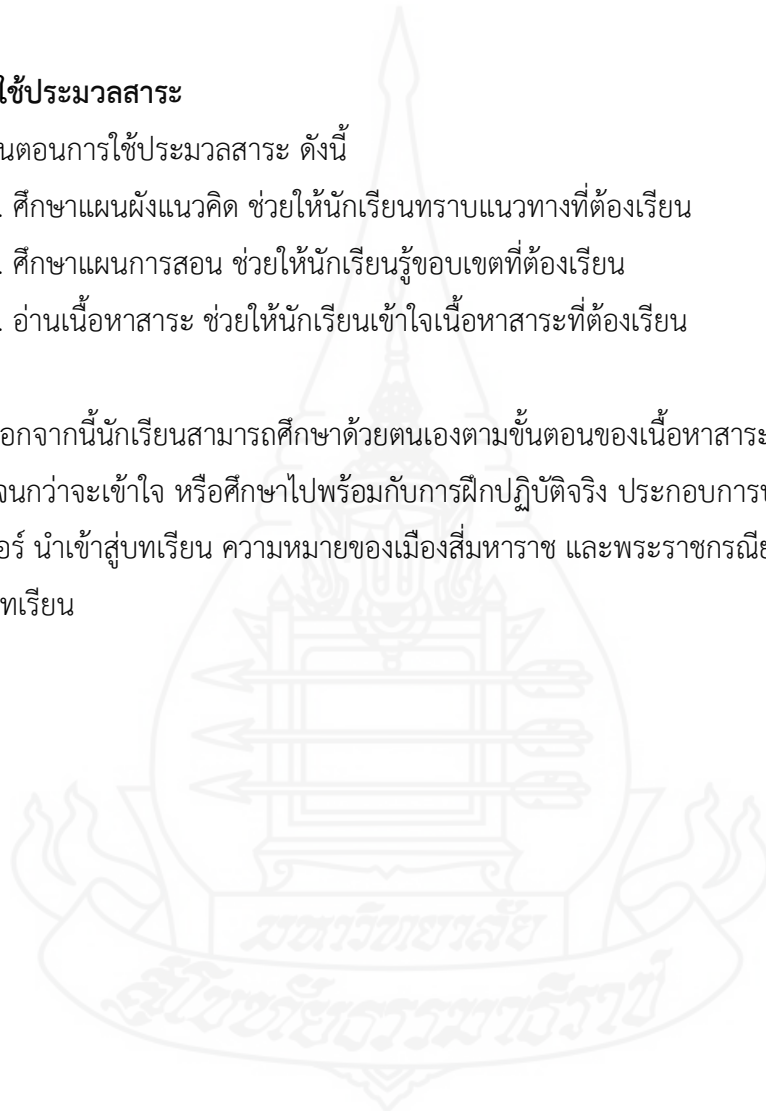
ในการศึกษาประมวลสาระ เรื่อง เมืองสี่มหาราช ประกอบด้วย แผนผังแนวคิด แผนการสอน และเนื้อหาสาระ

2. วิธีการใช้ประมวลสาระ

ขั้นตอนการใช้ประมวลสาระ ดังนี้

1. ศึกษาแผนผังแนวคิด ช่วยให้นักเรียนทราบแนวทางที่ต้องเรียน
2. ศึกษาแผนการสอน ช่วยให้นักเรียนรู้ขอบเขตที่ต้องเรียน
3. อ่านเนื้อหาสาระ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระที่ต้องเรียน

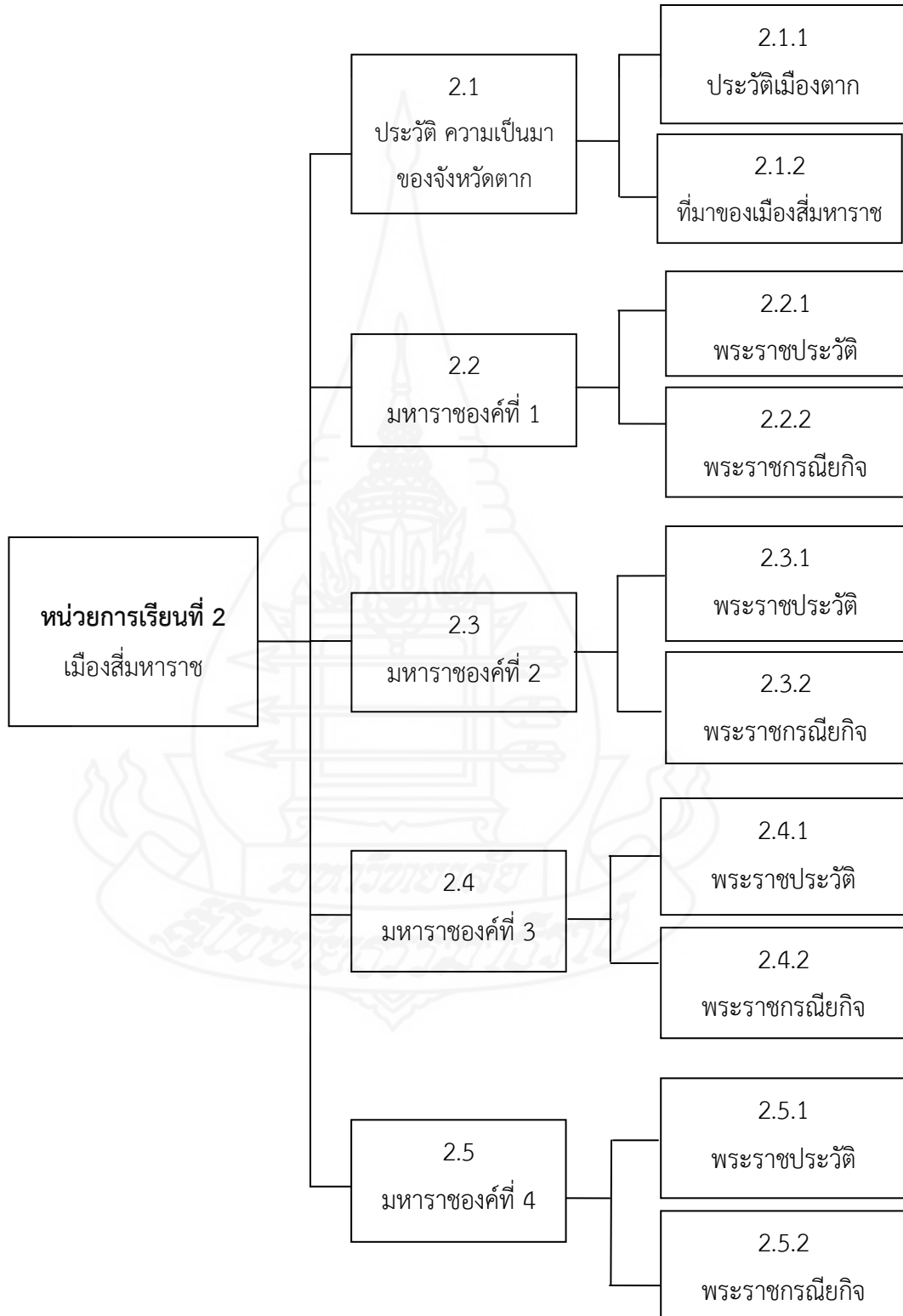
นอกจากนี้ นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองตามขั้นตอนของเนื้อหาสาระตามขั้นตอนได้ หลายครั้งจนกว่าจะเข้าใจ หรือศึกษาไปพร้อมกับการฝึกปฏิบัติจริง ประกอบการบรรยายด้วยสไลด์ คอมพิวเตอร์ นำเข้าสู่บทเรียน ความหมายของเมืองสี่มหาราช และพระราชกรณียกิจของสี่มหาราช และสรุปบทเรียน



แผนผังแนวคิด เรื่อง เมืองสี่มหาราช

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เมืองสี่มหาราช



แผนการสอนเรื่อง เมืองสี่มหาราช

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสี่มหาราช เวลา 5 ชั่วโมง

โปรดอ่านแผนการสอน แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระ พร้อมปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละเรื่อง

หัวเรื่อง

- 2.1 ประวัติ ความเป็นมาของจังหวัดตาก
 - 2.1.1 ประวัติเมืองตาก
 - 2.1.2 ที่มาของเมืองสี่มหาราช
- 2.2 มหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
 - 2.2.1 พระราชประวัติ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
 - 2.2.2 พระราชกรณียกิจ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
- 2.3 มหาราชองค์ที่ 2 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - 2.3.1 พระราชประวัติ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - 2.3.2 พระราชกรณียกิจ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
- 2.4 มหาราชองค์ที่ 3 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
 - 2.4.1 พระราชประวัติ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
 - 2.4.2 พระราชกรณียกิจ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
- 2.5 มหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระพระเจ้าตากสินมหาราช
 - 2.5.1 พระราชประวัติ สมเด็จพระพระเจ้าตากสินมหาราช
 - 2.5.2 พระราชกรณียกิจ สมเด็จพระพระเจ้าตากสินมหาราช

แนวคิด

1. เมืองตากเป็นเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีพระมหากษัตริย์ได้เสด็จมาประทับยังเมืองตาก และมีพระราชกรณียกิจที่สำคัญถึงสี่พระองค์
2. พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชาพระมหากษัตริย์ของพม่าหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์คือเจดีย์ยุทธหัตถี ตำบลเกาะตะเภา อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
3. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อครั้งถูกพม่าจับตัวไปเป็นตัวประกัน เมื่อพระองค์ทรงทราบถึงอุบายของพม่าที่จะลอบทำร้ายพระองค์ พระองค์จึงประกาศอิสรภาพ และทรงเดินทางกลับกรุงศรีอยุธยาโดยผ่านเมืองตากและได้ประทับ ณ เมืองตาก

4. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงได้มาประทับแรม ณ เมืองตาก คราวยกทัพมาทางเมืองเหนือ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญคือ วัดพระนารายณ์ อยู่ในตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองจังหวัดตาก

5. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าเมืองตาก มีหลักฐานสำคัญมากมาย ซึ่งปัจจุบันจังหวัดตากได้จัดกิจกรรมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระองค์เป็นประจำทุกปี เช่น งานตากสินราชานุสรณ์ ในวันขึ้นครองราชย์ วันที่ 28 ธันวาคม ของทุกปี และวันพระราชสมภพ ในวันที่ 17 เมษายน ของทุกปี เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. หลังจากศึกษาเรื่อง เมืองสี่มหาราชแล้ว แล้วนักเรียนสามารถบอกความเป็นมาของเมืองสี่มหาราช ได้ถูกต้อง และมีความตระหนักถึงความสำคัญในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. หลังจากศึกษาเรื่อง เมืองสี่มหาราชแล้ว นักเรียนสามารถอธิบายพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ถูกต้อง
3. หลังจากศึกษาเรื่อง เมืองสี่มหาราชแล้ว นักเรียนสามารถอธิบายพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ถูกต้อง
4. หลังจากศึกษาเรื่อง เมืองสี่มหาราชแล้ว นักเรียนสามารถอธิบายพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้ถูกต้อง
5. หลังจากศึกษาเรื่อง เมืองสี่มหาราชแล้ว นักเรียนสามารถอธิบายพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ถูกต้อง



สวัสดีค่ะ เพื่อนๆ ค่ะ เราอยู่จังหวัดตาก เราควรรู้ความเป็นมาของจังหวัดเรา วันนี้ น้องเออยจะขอแนะนำ ให้รู้จักเมืองตาก น้องเออยทราบว่ามีเมืองตากมี 9 อำเภอ คือ (1) อำเภอเมืองตาก (2) อำเภอวังเจ้า (3) อำเภอบ้านตาก (4) อำเภอสามเงา (5) อำเภอแม่สอด (6) อำเภอแม่ระมาด (7) อำเภอท่าสองยาง (8) อำเภอพบพระ และ (9) อำเภออุ้มผาง จังหวัดตากได้ชื่อว่าเมืองสี่มหาราช เพื่อน ๆ อยากทราบไหมคะว่ามีประวัติ ความเป็นมาอย่างไร เรามาเรียนรู้พร้อม ๆ กันเลยนะคะ

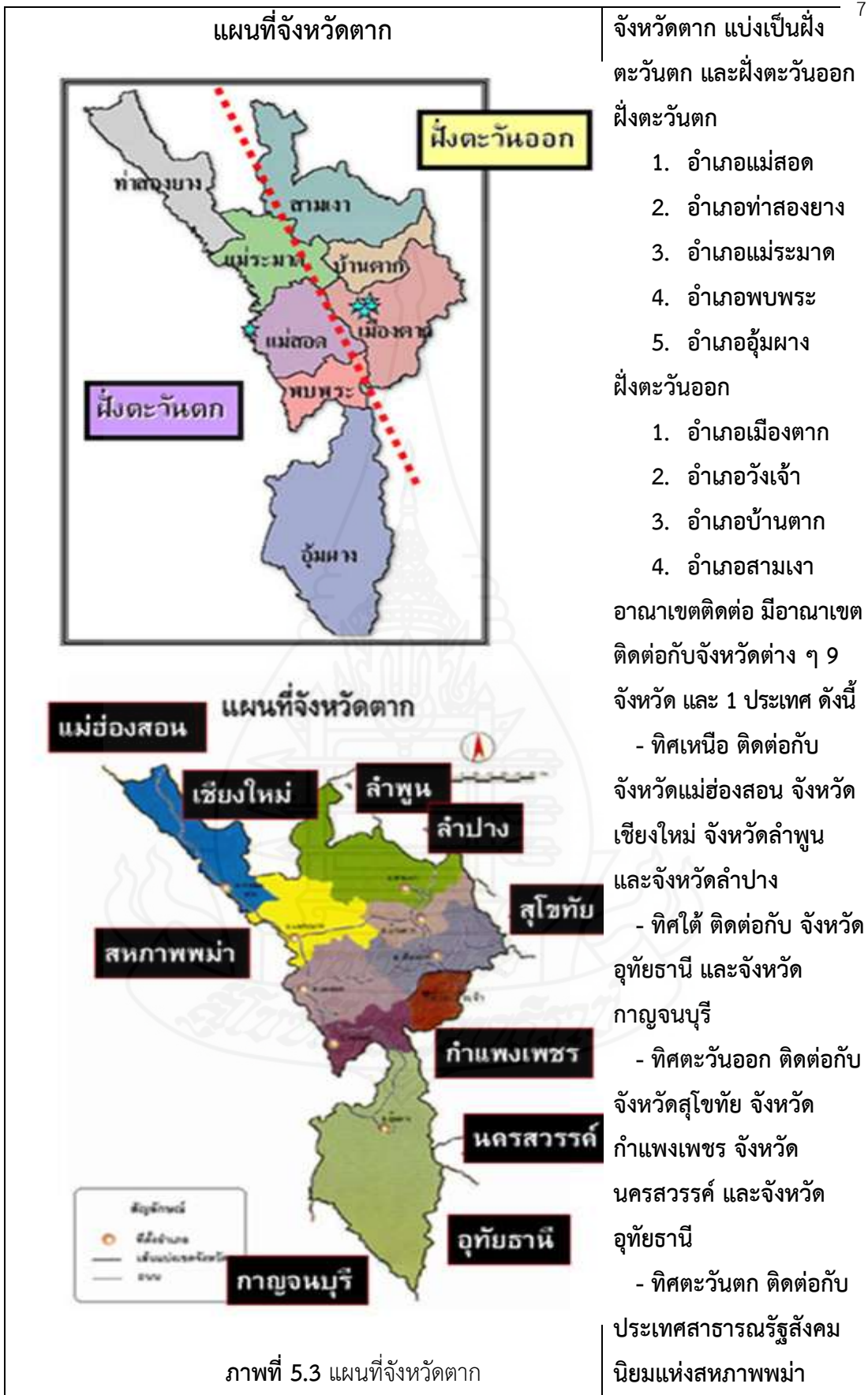
เรื่องที่ 2.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดตาก

2.1.1 ประวัติเมืองตาก

เมืองตาก ในอดีตเป็นเมืองที่มีชาวมอญอยู่ มาก่อน ดังมี หลักฐานศิลปมอญปรากฏอยู่ที่ อำเภอบ้านตากมีประวัติความเป็นมาเก่าแก่ และเป็นหนึ่งในหัวเมืองที่มีอายุชั้ยเกินกว่าสองพันปีขึ้นไป เมื่อมีการอพยพของ ชาชาติไทยจากลุ่มน้ำแยงซีเกียงตอนใต้ลงมา ตามแนวลำน้ำตง (ลำน้ำสาละวิน) มีพวกหนึ่ง ได้ข้ามลำน้ำสาละวิน ผ่านลุ่มน้ำเมย หรือแม่น้ำตองยินเข้ามาทางช่องเขา ด้านอำเภอแม่สอดและมาถึงบริเวณที่ปัจจุบันเรียกว่า “เมืองตาก” ผู้นำกลุ่มคนไทยที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานที่เมืองตากในยุคนั้น ได้ตั้งตนเป็นกษัตริย์ปกครองสืบทอดต่อเนื่องกันมาจนถึงปี พ.ศ. 560 รัชสมัยพระเจ้าสักคำ ซึ่งเป็นกษัตริย์เมืองตากที่ยิ่งใหญ่มาก มีอาณาเขตที่อยู่ในอำนาจแผ่ไปจนจรดทะเลอันดามัน ดังมีบันทึกในพงศาวดารเหนือกล่าวว่าในรัชสมัยพระเจ้าสักคำนั้นเมืองตาก มีการค้าขายกับเมืองอินเดียด้วย เมืองตากคงจะเสื่อมลงในช่วงพุทธศตวรรษที่ 10 พระยาภาหุวรรณดิส ผู้เป็นกษัตริย์เมืองตาก ที่อพยพมาจากตอนใต้ของกลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง ได้โยกย้ายไปสร้างราชธานีขึ้นใหม่ที่เมืองละโว้ทางตอนใต้ของเมืองตากลงไปอีก

<p style="text-align: center;">ตราประจำจังหวัดตาก</p>  <p style="text-align: center;">ภาพที่ 5.1 ตราประจำจังหวัดตาก รูปพระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงช้างเหนือครุฑหลังน้ำตกชิโนทก</p>	<p style="text-align: center;">คำขวัญจังหวัดตาก</p> <p style="text-align: center;">“ ธรรมชาติน่าыл ภูมิพลเขื่อนใหญ่ พระเจ้าตากเกรียงไกร เมืองไม้และปางาม ”</p>  <p style="text-align: center;">ภาพที่ 5.2 เขื่อนภูมิพล</p>
--	---

เมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงยกกองทัพไปช่วยพระเจ้าหงสาวดีรบอังวะนั้น พระมหาอุปราชเมืองพม่า สั่งให้ทหารคูโจคยตี ขนบ และปลงพระชนม์เสียให้ได้ ความแตกรู้ถึงพระภรรณสมเด็จพระนเรศวรที่เมืองแครง จึงทรงประชุมชาวเมือง และบรรดาแม่ทัพนายกอง เมื่อเดือน 2 ปีวอก พ.ศ. 2127 ทรงหลังน้ำตกชิโนทกเหนือแผ่นดิน ประกาศอิสรภาพไม่ยอมขึ้นกับเมืองอังวะ อีกต่อไป จังหวัดตากเป็นด่านแรก ที่สมเด็จพระนเรศวรทรงช้าง ยกกองทัพกลับเข้ามาถึงราชอาณาจักรไทย เช่นเดียวกับที่เมืองนี้เคยเป็นทางผ่าน ที่ชาวอินเดียเดินทางเข้าเมืองไทยในสมัยโบราณ





ส่วนผม น้องอ๋อง ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง ความเป็นมาของเมืองสีมหาราชตั้งหัวข้อ 2.1.2 นี้ครับ

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ และคณะ (ม.ป.ป.) ได้เขียนไว้ใน “พันเรื่องแผ่นดินไทย” ถึงความเป็นมาของเมืองสีมหาราชดังนี้

จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่ได้ชื่อว่าเป็น “เมืองสีมหาราช” คำว่าสีมหาราชในที่นี้ หมายถึง ในอดีตนั้นพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐให้แก่ผืนแผ่นดินไทยของเรา 4 พระองค์ คือ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระนารายณ์มหาราช และองค์สุดท้ายคือ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยที่ทั้งสี่พระองค์เคยเสด็จมาที่จังหวัดตาก ทรงประกอบพระราชกรณียกิจเพื่อให้ลูกหลานไทยได้

โดยสรุป เมืองสีมหาราช คือ จังหวัดตาก เป็นจังหวัดที่มีพระมหากษัตริย์ของไทย ทรงประกอบพระราชกรณียกิจที่สำคัญ ถึงสี่พระองค์ คือพ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระนารายณ์มหาราช และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

เรื่องที่ 2.2. มหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช



ภาพที่ 5.4 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

2.2.1 พระราชประวัติ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช เป็นพระมหากษัตริย์ในสมัยสุโขทัยเป็นราชธานี พระองค์เป็นพระราชโอรสของ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์กับพระนางเสือง ทรงมีพระนามเดิมว่า ราม พระองค์ทรงขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 3 ของอาณาจักรสุโขทัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 1822 ต่อจากพ่อขุนบานเมือง ซึ่งเป็นพระเชษฐา (พี่ชาย) ในสมัยของพระองค์สุโขทัยเป็นเมืองที่มีความเจริญมากเป็นที่มาของคำกล่าวที่ว่า “ เมืองสุโขทัยนี้ดี ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ” ทรงขยายอาณาเขตของกรุงสุโขทัยอย่างกว้างขวาง และทรงใช้วิธีการปกครองแบบพ่อปกครองลูก



ภาพที่ 5.5

อนุสาวรีย์พ่อขุน
รามคำแหงมหาราช
จังหวัดสุโขทัย

2.2.2 พระราชกรณียกิจ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่อาณาจักรสุโขทัย ทรงขยายอาณาจักรให้กว้างขวาง ปกครองประชาราษฎร์ ให้ได้รับความสุข ยุติธรรมเสมือน "พ่อปกครองลูก" ทรงส่งเสริมการค้าโดยเสรี ทรงริเริ่มประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้เอง เมื่อปี พ.ศ. 1826 นับเป็นต้นกำเนิดอักษรไทยที่ใช้กันมาจนทุกวันนี้ และทรงรับเอาพระพุทธศาสนาจากลังกาเข้ามาเป็นศาสนาประจำชาติไทย ทรงกระทำยุทธหัตถีมีชัยชนะเหนือ ขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด (แม่สอด)

ขณะที่มีพระชนมายุได้เพียง 19 พรรษา ในปีพ.ศ.1805 ซึ่งเมืองตากขณะนั้นเป็นเมืองในปกครองของ อาณาจักรสุโขทัย และขณะนั้นถูกขุนสามชนมายึดเมืองไว้ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชจึงเสด็จมาตีเอา เมืองตากคืน ประกอบกับต้องการเมืองฉอดไว้ในความปกครองจะได้สะดวกต่อการส่งสินค้าออกสู่ ทะเลอันดามัน เพื่อส่งต่อไปยังอินเดีย และเปอร์เซีย

โดยสรุป พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในสมัยสุโขทัย ทรง ประดิษฐ์อักษรไทย และทรงกระทำยุทธหัตถีชนะขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด ดั้งหลักฐานที่ปรากฏ ณ อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก



เรื่องที่ 2.3 มหาราชองค์ที่ 2 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

11



ภาพที่ 5.6 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

2.3.1 พระราชประวัติ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระนามเดิมว่า "พระองค์ดำ" พระราชสมภพเมื่อปีเถาะ พ.ศ. 2098 ณ พระราชวังจันทน์ เมืองพิษณุโลก ทรงเป็นพระราชโอรสในสมเด็จพระมหาธรรมราชา (สมเด็จพระศรีสรรเพชญ์) และพระวิสุทธิกษัตริย์ (พระธิดาในพระมหาจักรพรรดิกับสมเด็จพระสุริโยทัย) ทรงมีพระพี่น้องทรงพระนามว่า พระสุพรรณเทวี (พระสุพรรณกัลยา) และพระอนุชาทรงพระนามว่า พระเอกาทศรถ (พระองค์ขาว)

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นพระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยา พระองค์ทรงกระทำยุทธหัตถีชนะพระมหาอุปราชา จึงทรงเป็นวีรกษัตริย์ ที่ทรงกู้เอกราชจากพม่า หลังจากเสียกรุงครั้งที่ 1



ภาพที่ 5.7 อนุสาวรีย์

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
จังหวัดสุพรรณบุรี

2.3.2 พระราชกรณียกิจ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อคราวเสด็จจากกรุงหงสาวดี เมืองหลวงของพม่า ขณะนั้น ทรงล่วงรู้ว่า พระเจ้านันทบุเรง คิดจะลอบปลงพระชนม์ จึงทรงกระทำพิธีหลั่งน้ำทักษิโณทก ประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแครง นับแต่นั้นมีเมื่อน้ำ กรุงหงสาวดี กับ กรุงเทหวารวดีศรีอยุธยา เป็นอันขาดกัน หลังทรงกระทำพิธีต่อเทพดาฟ้าดินแล้ว ได้เสด็จนิวัตกลับพระนครทางด้านแม่ละมา ผ่านพื้นที่ของไทยเป็นแห่งแรกคือที่ จังหวัดตาก อีกทั้งยังทรงกู้เอกราชของชาติไทยครั้งที่ 1 คือ ทรงกระทำยุทธหัตถีชนะพระมหาอุปราชาของพม่า

โดยสรุป สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นพระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยา ทรงประกาศอิสรภาพจากพม่าแล้วทรงผ่านจังหวัดตากเป็นแห่งแรก และทรงกู้เอกราชของชาติไทยครั้งที่ 1

เรื่องที่ 2.4 มหาราชองค์ที่ 3 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช



ภาพที่ 5.8 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

2.4.1 พระราชประวัติ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นพระโอรสของพระเจ้าปราสาททอง พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยา และ พระนางเจ้าสิริกัลยาณี อัครราชเทวีพระราชมารดาเป็น พระราชธิดา ในสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม พระองค์ทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองทั้งด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนการติดต่อค้าขาย และการเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ



ภาพที่ 5.9 อนุสาวรีย์

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
จังหวัดลพบุรี

2.4.2 พระราชกรณียกิจ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช นั้น ในคราวที่พระองค์เสด็จยกทัพขึ้นไปตีหัวเมืองเหนือที่อาณาจักรล้านนา ได้เสด็จประทับแรม ตลอดจนใช้เมืองตากเป็นฐานทัพของพระองค์ในการศึกครั้งนั้น นอกไปจากทรงสร้างวัดพระนารายณ์ ซึ่งปัจจุบันอยู่ตรงเชิงสะพานกิตติขจร ทางฝั่งตะวันตกของจังหวัดตาก นับเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ดูแลชาวเมืองตากเป็นล้นพ้น ที่ทรงสร้างวัดในบวรพุทธศาสนาให้ลูกหลานชาวตากได้ปฏิบัติบูชาสืบทอดพระพุทธศาสนาตราบนานวัน ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับชาติตะวันตกมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การ

สร้างความสัมพันธ์การค้า การทูต และการเผยแผ่คริสต์ศาสนาชาติตะวันตกที่เข้ามาติดต่อกับอยุธยา ได้แก่ โปรตุเกส สเปน ฮอลันดา อังกฤษ และฝรั่งเศส และตามบันทึกทางประวัติศาสตร์พระองค์ได้สร้างเมืองลพบุรีอีกด้วย

โดยสรุป สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นพระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยา ทรงสร้างเมืองลพบุรี และทรงสร้างวัดพระนารายณ์ ดังหลักฐานปรากฏในปัจจุบัน



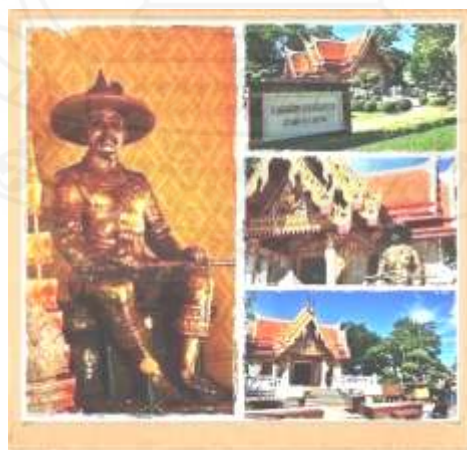
เรื่องที่ 2.5 มหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช



ภาพที่ 5.10 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

2.5.1 พระราชประวัติ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระราชสมภพ ตรงกับวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2277 ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศพระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา มีพระนามเดิมว่า “สิน” สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงกู้เอกราชของชาติไทยจากพม่าครั้งที่ 2 หลังจากนั้น พระเจ้าตากทรงทำพิธีปราบดาภิเษกเป็นกษัตริย์ครองกรุงธนบุรี ตรงกับวันที่ 28 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2311 ขณะมีพระชนมายุได้ 34 พรรษา ทรงนามว่า สมเด็จพระศรีสรรเพชญ์ หรือ สมเด็จพระบรมราชาที่ 4 แต่ประชาชนทั่วไปยังนิยมขนานพระนามพระองค์ว่า สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี หรือ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช



ภาพที่ 5.11อนุสาวรีย์
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
จังหวัดตาก

2.5.2 พระราชกรณียกิจ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง จากพระที่นั่งสุริยาศน์ อัมรินทร์ พระมหากษัตริย์สมัยอยุธยา ให้มาเป็นเจ้าเมืองตาก จึงได้รับการขนานพระนามว่า พระเจ้าตาก ตั้งแต่นั้นมา เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงกู้เอกราชครั้งที่ 2 ทรงขับไล่พม่า ออกจากกรุงศรีอยุธยาแล้ว พระองค์ทรงย้ายราชธานีไปยังกรุงธนบุรี ต่อจากนั้นทรงปราบปรามชุมนุม ต่าง ๆ ให้อยู่ในอำนาจเพื่อรวบรวมอาณาจักรให้เป็นปึกแผ่น และทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองหลังจากสงบ จากศึกสงคราม ดังพระราชปณิธานที่กล่าวว่า

พระราชปณิธาน สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

อันตัวพ่อชื่อว่าพระยาตาก	ทนทุกข์ยากกู้ชาติพระศาสนา
ถวายแผ่นดินให้เป็นพุทธบูชา	แต่พระศาสนาสมณะพระพุทธโคดม
ให้ยี่นยงคงถ้วนห้าพันปี	สมณะพรหมณ์ชีปฏิบัติให้พอสม
เจริญสมณะวิปัสสนาพ่อชื่นชม	ถวายบังคมรอยพระบาทพระศาสดา
คิดถึงพ่อพ่ออยู่คู่กับเจ้า	ชาติของเราคงอยู่คู่พระศาสนา
พุทธศาสนาอยู่ยงคู่องค์กษัตรา	พระศาสดาฝากไว้ให้คู่กัน

โดยสรุป สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเป็นพระมหากษัตริย์สมัยกรุงธนบุรี พระองค์เคย ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองตาก และทรงกู้เอกราชให้กับชาติไทยครั้งที่ 2



ภาคที่ 4

แบบฝึกปฏิบัติ



ชุดการสอนแผนจุฬา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช



แบบฝึกปฏิบัติ

โดย

จิตรา ทองคำ

คำชี้แจง

1. ส่วนประกอบของแบบฝึกปฏิบัติ

ในการทำแบบฝึกปฏิบัติ เรื่อง เมืองสี่มหาราช ประกอบด้วย 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 แบบทดสอบก่อนเรียน กิจกรรมที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมที่ 3 ประกอบกิจกรรม กิจกรรมที่ 4 สรุปบทเรียน และกิจกรรมที่ 5 แบบทดสอบหลังเรียน

2. วิธีการใช้แบบฝึกปฏิบัติ

ขั้นตอนการใช้แบบฝึกปฏิบัติ ดังนี้

1. ทำกิจกรรมที่ 1 แบบทดสอบก่อนเรียน
2. ทำกิจกรรมที่ 2 ดูสไลด์คอมพิวเตอร์และบันทึกสาระสำคัญ
3. ทำกิจกรรมที่ 3 ดูสไลด์คอมพิวเตอร์ เข้ากิจกรรมกลุ่ม และบันทึกสาระสำคัญ
4. ทำกิจกรรมที่ 4 ดูสไลด์คอมพิวเตอร์และบันทึกสาระสำคัญ
5. ทำกิจกรรมที่ 5 แบบทดสอบหลังเรียน

ทั้งนี้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติด้วยตนเองตามขั้นตอนของแบบฝึกปฏิบัติตามเวลาที่กำหนด ให้ความรู้ไปกับการศึกษาประมวลสาระและฟังการบรรยายประกอบสไลด์คอมพิวเตอร์

หนูอ่านแล้ว ได้ความรู้เรื่อง
เมืองตากของเราเยอะเลยคะ หนู
ชอบอ่านคะ แต่ตอนนี้เรามาทำ
แบบฝึกปฏิบัติ กันก่อน เพื่อดูว่า
หนู และเพื่อนๆ ใครจะได้
คะแนนมากกว่ากัน ไปเลยคะ



กิจกรรมที่ 1

แบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดการสอนแผนจุฬากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสี่มหาราช

- คำชี้แจง**
1. แบบทดสอบก่อนเรียน แบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ (20 คะแนน)
 2. เวลาในการทำข้อสอบ 60 นาที

แบบปรนัย

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียวโดยกากบาท (X) และเขียนตอบลงใน
กระดาษคำตอบ

1. “เมืองสี่มหาราช” คือเมืองใด

ก. ตาก	ข. ระแหง	ค. แม่สอด
--------	----------	-----------
2. ข้อใดเกี่ยวกับคำว่า “เมืองสี่มหาราช”

ก. ทหาร	ข. ตำรวจ	ค. พระมหากษัตริย์
---------	----------	-------------------
3. เมืองตากในอดีต สันนิษฐานว่าเป็นที่อยู่ของชนชาติใด

ก. มอญ	ข. พม่า	ค. ลาว
--------	---------	--------
4. กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ของเมืองตากในอดีตคือองค์ใด

ก. พระยาเม็งราย	ข. พระยาจ่าเมือง	ค. พระเจ้าสั๊กดำ
-----------------	------------------	------------------
5. หลักฐานศิลปมอญปรากฏอยู่ที่ใด

ก. อำเภอเมืองตาก	ข. อำเภอบ้านตาก	ค. อำเภอแม่สอด
------------------	-----------------	----------------
6. ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไทยตั้งแต่สมัยใด

ก. อยุธยา	ข. ลพบุรี	ค. สุโขทัย
-----------	-----------	------------
7. พ่อขุนรามคำแหงเป็นพระราชโอรสของกษัตริย์องค์ใด

ก. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์	ข. พ่อขุนผาเมือง	ค. พ่อขุนบานเมือง
-------------------------	------------------	-------------------
8. การปกครองของพ่อขุนรามคำแหงคือข้อใด

ก. ประชาธิปไตย	ข. พ่อปกครองลูก	ค. สังคมนิยม
----------------	-----------------	--------------

9. ข้อใดคือพระนามของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 ก. พระองค์เล็ก ข. พระองค์ขาว ค. พระองค์ดำ
10. กษัตริย์องค์ใดคือพระบิดาของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
 ก. พระเจ้าอยู่ทอง ข. พระเจ้าปราสาททอง ค. พระเจ้าทรงธรรม
11. สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเกี่ยวข้องกับเมืองตากอย่างไร
 ก. ทรงเป็นเจ้าของเมืองตาก ข. ทรงสร้างเมืองตาก
 ค. ทรงใช้เมืองตากเป็นฐานทัพ
12. สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี คือพระนามของมหาราชพระองค์ใด
 ก. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ข. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 ค. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
13. พระมหากษัตริย์องค์ใดทรงได้เป็นเจ้าของเมืองตากในอดีต
 ก. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ข. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
 ค. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
14. พระมหากษัตริย์องค์ใดทรงกระทำยุทธหัตถีกับขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด
 ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ข. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
 ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
15. พระมหากษัตริย์องค์ใดทรงกู้เอกราชของชาติไทยครั้งที่ 1
 ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ข. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 ค. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
16. พระมหากษัตริย์องค์ใดทรงกู้เอกราชครั้งที่ 2
 ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ข. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
 ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
17. พระมหากษัตริย์องค์ใดอยู่ในสมัยสุโขทัย
 ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ข. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
 ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

18. พระมหากษัตริย์องค์ใดทรงสร้างเมืองลพบุรี

- ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ข. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

19. พระมหากษัตริย์องค์ใดทรงขนช้างชนะพระมหาอุปราชา

- ก. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ข. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

20. พระมหากษัตริย์องค์ใดทรงสร้างกรุงธนบุรี

- ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ข. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
ค. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช



คะแนนที่ได้

กระดาษคำตอบก่อนเรียน

ชื่อ นามสกุล ชั้น

แบบปรนัย

คำสั่ง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย X ลงในช่องว่างตรงตัวอักษรในกระดาษคำตอบ โดย
เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค
1				11			
2				12			
3				13			
4				14			
5				15			
6				16			
7				17			
8				18			
9				19			
10				20			

กิจกรรมที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ฟังการบรรยายประกอบสไลด์คอมพิวเตอร์ แนะนำการเรียน

2. บันทึกสาระสำคัญ

2.1 หัวเรื่องที่จะเรียน คือ ประวัติของจังหวัดตาก

2.1.1 เมืองตากสันนิษฐานว่าเดิมเป็นที่อยู่ของชนชาติ

.....

2.1.2 เจดีย์สี่มหาราชเป็นที่ระลึกถึง.....

.....

2.2 หัวเรื่องที่จะเรียน คือ มหาราชองค์ที่ 1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

2.2.1 พ่อขุนรามคำแหงมหาราช เป็นพระมหากษัตริย์ในสมัย.....

.....

2.2.2 พระราชกรณียกิจ ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช คือ.....

.....

.....

2.3 หัวเรื่องที่จะเรียน คือ มหาราชองค์ที่ 2 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

2.3.1 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นพระมหากษัตริย์ในสมัย.....

.....

2.3.2 พระราชกรณียกิจ ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช คือ

.....

.....

2.4 หัวเรื่องที่จะเรียน คือ มหาราชองค์ที่ 3 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

2.4.1 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นพระมหากษัตริย์ในสมัย.....

.....

2.4.2 พระราชกรณียกิจ ของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชคือ.....

.....

.....

2.5 หัวเรื่องที่จะเรียน คือ มหาราชองค์ที่ 4 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

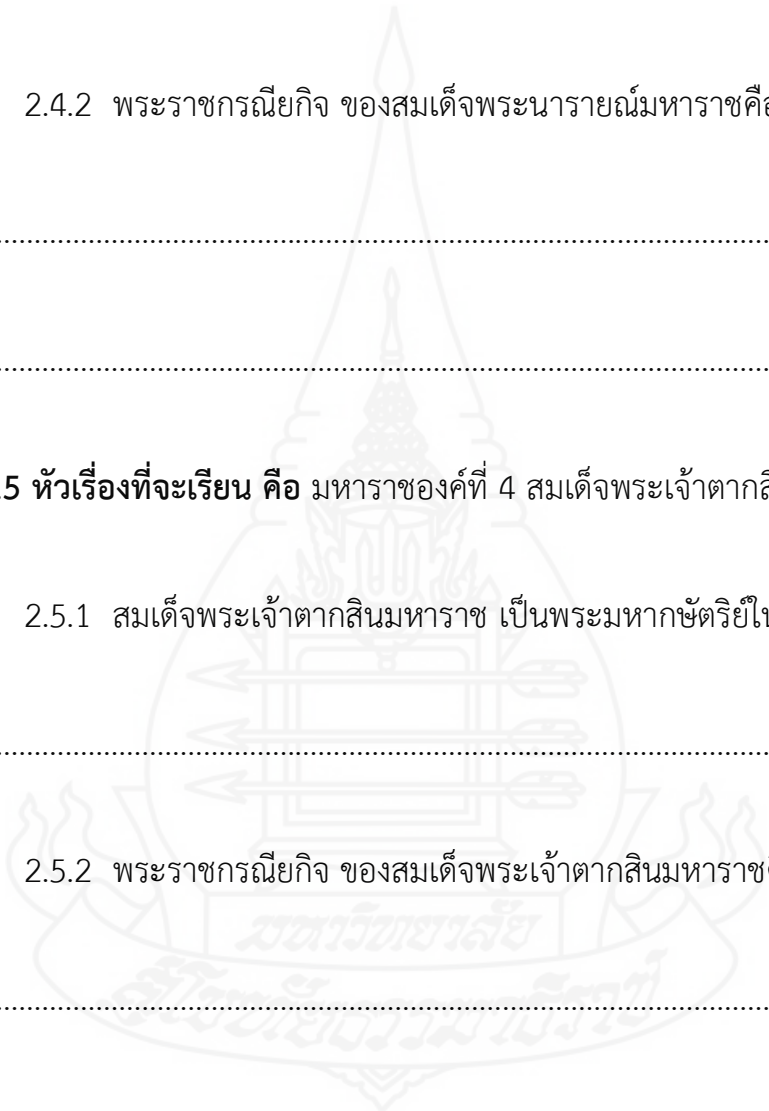
2.5.1 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เป็นพระมหากษัตริย์ในสมัย.....

.....

2.5.2 พระราชกรณียกิจ ของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชคือ

.....

.....



กิจกรรมที่ 3 - 4 ประกอบกิจกรรม

2.1 ความหมายของเมืองสี่มหาราช

1. ฟังการบรรยายประกอบสไลด์คอมพิวเตอร์ ประกอบกิจกรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช
2. ศึกษาประมวลสาระเมืองสี่มหาราช
3. บันทึกสาระสำคัญ
เมืองสี่มหาราชคือ

- 2.2 มหาราชองค์ที่ 1
- 2.3 มหาราชองค์ที่ 2
- 2.4 มหาราชองค์ที่ 3
- 2.5 มหาราชองค์ที่ 4



ทำแบบฝึกหัดดังต่อไปนี้

จับคู่อักษรด้านขวามือที่มีความหมายสัมพันธ์กัน เติมในช่องว่างให้ถูกต้อง

.....1. มหาราชองค์ที่ 1		ก. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
.....2. มหาราชองค์ที่ 2		ข. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
.....3. มหาราชองค์ที่ 3		ค. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
.....4. มหาราชองค์ที่ 4		ง. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

4. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
5. ฝึกอ่านพระนามของพระมหากษัตริย์ “ สี่มหาราช ”
6. เสนอผลงานในแต่ละกลุ่ม
7. สรุป

กิจกรรม

1. ฟังการบรรยายประกอบสไลด์คอมพิวเตอร์ ประกอบกิจกรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช
2. ศึกษาประมวลสาระ เรื่อง เมืองสี่มหาราช
3. บันทึกสาระสำคัญ

3.1 พระราชพระราชกรณียกิจของสี่มหาราช

.....

.....

.....

.....

3.2 ทำแบบฝึกหัดต่อไปนี้

ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เห็นว่าถูก และใส่เครื่องหมาย x หน้าข้อที่เห็นว่าผิด

.....1.	พ่อขุนรามคำแหงเป็นพระมหากษัตริย์สมัยอยุธยา
.....2.	สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นพระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัย
.....3.	พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทย
.....4.	สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงกู้เอกราชครั้งที่ 2
.....5.	สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประกาศอิสรภาพจากพม่า

4. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
5. ทำแบบฝึกหัดทบทวน

โยงเส้นข้อความที่มีความหมายสัมพันธ์กัน ให้ถูกต้อง

1. ทรงกระทำยุทธหัตถีกับ ขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด	สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
2. ทรงกู้เอกราชครั้งที่ 2	สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
3. ทรงกระทำยุทธหัตถีกับ พระมหาอุปราชา	พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
4. ทรงปกครองแบบ พ่อปกครองลูก	สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
5. ทรงเจริญสัมพันธไมตรี กับชาติตะวันตก	พ่อขุนศรีอินทราทิตย์



6. เสนอผลงานในแต่ละกลุ่ม
7. สรุป

กิจกรรมที่ 5 แบบทดสอบหลังเรียน

ชุดการสอนแผนจุฬากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสี่มหาราช

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบหลังเรียน แบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ (20 คะแนน)

2. เวลาในการทำข้อสอบ 60 นาที

แบบปรนัย

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียวโดยกากบาท (X)

และเขียนตอบลงในกระดาษคำตอบ

1. “เจดีย์สี่มหาราช” ตั้งอยู่ในจังหวัดใด
 - ก. ลพบุรี
 - ข. กำแพงเพชร
 - ค. ตาก
2. พระมหากษัตริย์พระองค์ใด **ไม่**ทรงเกี่ยวข้องกับ “เมืองสี่มหาราช”
 - ก. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
 - ข. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
 - ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
3. เมืองฉอดคืออำเภอใดในปัจจุบัน
 - ก. อำเภอแม่สอด
 - ข. อำเภอวังเจ้า
 - ค. อำเภอเมืองตาก
4. เมืองสุโขทัยนี้ดีควรเติมคำในข้อใด
 - ก. บ้านเมืองน่าอยู่
 - ข. อู่ข้าวอู่น้ำ
 - ค. ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว
5. การปกครองแบบ “พ่อปกครองลูก” ใช้ในสมัยใด
 - ก. อยุธยา
 - ข. สุโขทัย
 - ค. กรุงธนบุรี
6. “ พระองค์ดำ ” คือพระนามเดิมของพระมหากษัตริย์องค์ใด
 - ก. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - ข. พระมหาธรรมราชา
 - ค. พระมหาจักรพรรดิ
7. พระเจ้าปราสาททอง ทรงเป็นพระราชบิดาของกษัตริย์องค์ใด
 - ก. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - ข. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
 - ค. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

8. กษัตริย์ที่ทรงเริ่มติดต่อค้าขายกับต่างประเทศคือพระองค์ใด
 ก. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ข. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 ค. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
9. เมืองใดใช้เป็นฐานทัพของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อยกทัพไปตีเมืองเหนือ
 ก. เมืองลำพูน ข. เมืองเชียงใหม่ ค. เมืองตาก
10. ชื่อใดเป็นพระนามเดิมของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
 ก. แสง ข. สีน ค. เมือง
11. ชื่อใดหมายถึงพระนามของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
 ก. พระเจ้าบรมโกศ ข. พระเจ้ากรุงธนบุรี ค. พระเจ้าอยู่ทอง
12. เจตียุทธหัตถ์เกี่ยวข้องกับเรื่องใด
 ก. การสู้รบ ข. การค้าขาย ค. การท่องเที่ยว
13. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเกี่ยวข้องกับเมืองตากอย่างไร
 ก. ทรงกระทำยุทธหัตถ์กับเจ้าเมืองฉอด ข. ทรงสร้างวัดพระนารายณ์
 ค. ทรงได้เป็นเจ้าเมืองตากในอดีต
14. พระมหากษัตริย์องค์ใดทรงกระทำยุทธหัตถ์กับพระมหาอุปราชา กษัตริย์ของพม่า
 ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ข. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
 ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
15. พระมหากษัตริย์องค์ใดทรงกู้เอกราชของชาติไทยครั้งที่ 2
 ก. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ข. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
 ค. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
16. พระมหากษัตริย์พระองค์ใด อยู่ในสมัยสุโขทัย
 ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ข. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
 ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
17. พระมหากษัตริย์องค์ใดอยู่ในสมัยกรุงธนบุรี
 ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ข. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
 ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

18. สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงได้สร้างเมืองใด
ก. เมืองลพบุรี ข. เมืองสุพรรณบุรี ค. เมืองกาญจนบุรี
19. สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงชนช้างชนะกษัตริย์พม่าองค์ใด
ก. พระเจ้าบุเรงนอง ข. พระเจ้านันทบุเรง ค. พระมหาอุปราชา
20. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงสถาปนาเมืองใดเป็นเมืองหลวง
ก. กรุงธนบุรี ข. กรุงเทพฯ ค. กรุงสุโขทัย



กระดาษคำตอบหลังเรียน

คะแนนที่ได้

ชื่อ นามสกุล ชั้น

แบบปรนัย

คำสั่ง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย X ลงในช่องว่างตรงตัวอักษรในกระดาษคำตอบ โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค
1				11			
2				12			
3				13			
4				14			
5				15			
6				16			
7				17			
8				18			
9				19			
10				20			

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค
1	X			11			X
2			X	12	X		
3	X			13			X
4			X	14	X		
5		X		15		X	
6			X	16		X	
7	X			17	X		
8		X		18		X	
9			X	19			X
10		X		20			X

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค
1			X	11		X	
2	X			12	X		
3	X			13			X
4			X	14			X
5		X		15		X	
6	X			16	X		
7			X	17		X	
8	X			18	X		
9		X		19			X
10		X		20	X		

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2527) **คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521**

กรมวิชาการ กรุงเทพมหานคร

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545) **การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

พุทธศักราช 2544 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

นายรอบรู้ (2550) **แผนที่เที่ยวทั่วไทย 76 จังหวัด** สำนักพิมพ์สารคดี กรุงเทพมหานคร

บวร ประพฤติดี (2550) **คู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก**

(เอกสารเผยแพร่)

ประชา ผาทอง และคณะ (ม.ป.ป). **ท่องเที่ยวเมืองไทย** บริษัทสารประชาชน จำกัด กรุงเทพมหานคร

สุกัญญา ศิริมา (ม.ป.ป). **เอกสารประกอบการเรียนรู้ รายวิชา บ้านตากศึกษา เรื่องอำเภอบ้านตาก**

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านตาก

“ประชาวิทยาคาร”

สุภฤกษ์ บุญกอง (2543) **ตาก** สำนักพิมพ์ต้นอ้อ 1999 จำกัด กรุงเทพมหานคร

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตาก (2551) **แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม จังหวัดตาก** (เอกสารเผยแพร่)

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (ม.ป.ป.) **ประวัติศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2** กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ และคณะ **พันเรื่องถิ่นแผ่นดินไทย** (ออนไลน์) แหล่งที่มา

<http://www.komchadluek.net/> (5 เมษายน 2555) **ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดตาก**

(ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://www.thai-tour.com/> (5 เมษายน 2555)

ประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (ออนไลน์) แหล่งที่มา

<http://www.watchoengthar.com/> (9 เมษายน 2555)

ประวัติศาสตร์มหาราชของไทย (ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://www.painaidii.com/>

(9 เมษายน 2555)

ประวัติศาสตร์ของไทย (ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://tc.mengrai.ac.th/> (12 เมษายน 2555)

จังหวัดตาก (ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://www.tour.co.th> (19 เมษายน 2555)

บุคคลสำคัญ (ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://social-people.exteen.com>

(19 เมษายน 2555)

ประวัติศาสตร์ไทย (ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://www.truepllookpanya.com/>

(19 เมษายน 2555)

บทที่ 6

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วัดชัยชนะสงคราม จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 2) เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช
- 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

1.3.2 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.3 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช ในระดับมาก

1.4 การดำเนินการวิจัย

1.4.1 **ประชากร** ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 120 คน

1.4.2 **กลุ่มตัวอย่างตัวอย่าง** ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 40 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม

1.4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ประเภท ได้แก่ (1) ชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช (2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบจำนวน 3 ตัวเลือก แบบคู่ขนาน จำนวน 2 ชุด ชุดละ 20 ข้อ โดยแยกเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน 1 ชุด และแบบทดสอบหลังเรียน 1 ชุด ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบเป็นรายข้อของแบบทดสอบก่อนเรียน มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.27 - 0.63 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38 - 0.86 และค่าความเที่ยงของข้อสอบ 0.95 ส่วนผลการวิเคราะห์แบบทดสอบเป็นรายข้อของแบบทดสอบหลังเรียน มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.33 - 0.67 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.39 - 0.62 และค่าความเที่ยง 0.89 และตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบอัตนัยแบบเติมคำ โดยแบ่งเป็น 2 ชุด ชุดละ 5 ข้อ โดยแยกเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน 1 ชุด และแบบทดสอบหลังเรียน 1 ชุด (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช เป็นแบบมาตราประเมินค่า จำนวน 12 ข้อ แบบสอบถามแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 ประเภท ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

1.4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ (1) เตรียมสถานที่ คือ ห้องเรียน จัดโต๊ะเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน จำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 1 กลุ่ม มีคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง และมีมุมหนังสือ (2) วันและเวลาที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพ ใช้เวลาหน่วยละ 5 ชั่วโมง ช่วงเช้าเริ่มตั้งแต่เวลา 08.45 - 11.45 น. และในช่วง เวลาบ่ายตั้งแต่ เวลา 13.00 - 15.00 น. ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 3 วัน (3) ขั้นตอนการทดลองประกอบด้วย ประเมินก่อนเรียน นำเข้าสู่บทเรียน ประกอบกิจกรรม สรุบบทเรียน และประเมินหลังเรียน (4) ผู้วิจัยเก็บคะแนนจาก

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบฝึกปฏิบัติ และคะแนนจากกิจกรรมการเรียนรู้มาตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูล และ (5) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียนในการทดสอบแบบกลุ่ม และสอบถามนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นในการทดสอบภาคสนาม

1.4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช โดยการหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 การทดสอบค่าที ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.5 ผลการวิจัย

จากการวิจัยชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.5.1 ผลการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนแผน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก มีประสิทธิภาพ คือ 81.29/82.25 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.5.2 ผลความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ที่เรียนด้วยชุดการสอนแผน จุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเมืองสี่มหาราช มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5.3 ผลความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬาในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

2. อภิปรายผล

2.1 ประสิทธิภาพของชุดการสอนแผนจุฬา

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา ตามหลักการของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520: 48 - 53) ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญ 10 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาและประสบการณ์ (2) กำหนดหน่วยการสอน (3) กำหนดหัวเรื่อง (4) กำหนดหลักการหรือแนวคิด (5) กำหนดวัตถุประสงค์ (6) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ (7) กำหนดแบบประเมินผล (8) เลือกและผลิตสื่อการสอน (9) หาประสิทธิภาพชุดการสอน และ (10) การใช้ชุดการสอน ทำให้ชุดการสอนแผนจุฬาวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราชที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี

ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในชุดการสอนแผนจุฬามี ส่วนประกอบ 4 ส่วน คือ (1) ประมวลสาระ (2) สไลด์คอมพิวเตอร์ (3) แบบทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียน และ (4) แบบฝึกปฏิบัติ โดยในแต่ละส่วนอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1.1 ประมวลสาระ ผู้วิจัยได้จัดทำประมวลสาระแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน เนื้อหาตรวจสอบ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข ประมวลสาระประกอบด้วย (1) คำชี้แจง (2) แผนผัง แนวคิด (3) แผนการสอน และ (4) เนื้อเรื่องเมืองสี่มหาราช โดยในเนื้อเรื่องจะมีภาพประกอบ เพื่อให้น่าสนใจเหมาะกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน

จากการสังเกตจะเห็นได้ว่า นักเรียนสามารถศึกษาประมวลสาระได้ด้วยตนเอง มีความเข้าใจในเนื้อหาสาระ เนื่องจากใช้ภาษาที่สามารถสื่อสารได้ตรงกัน รูปภาพประกอบ และมี ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นชัดเจนทำให้เข้าใจได้ง่าย จากการสอบถามความคิดเห็น พบว่า ประมวลสาระ ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.29$) ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2540 : 117) ที่กล่าวว่า เนื้อหาสาระในชุดการสอนเป็นความรู้ และประสบการณ์ที่ได้ผ่านการวิเคราะห์แล้ว มาปรุงแต่งให้เหมาะแก่การศึกษาด้วยตนเอง ด้วยการ ใช้ สิ่งจัดแนวคิดระหว่างเรียน (Concurrent Organizer) เนื้อหาในชุดการสอนจำแนกเป็นหัวข้อย่อย และหัวข้อตามลำดับความยากง่าย และความเหมาะสมในด้านอื่น ๆ

2.1.2 สไลด์คอมพิวเตอร์ ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบสไลด์คอมพิวเตอร์ และได้ให้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษาตรวจสอบ มีลักษณะดังนี้ (1) ผู้วิจัยได้ออกแบบเน้นให้มีสีสัน ดูน่าสนใจ (2) การนำเสนอด้วยภาพกับเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กัน ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก และสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน ทำให้เข้าใจง่าย และ (3) การกำหนดเวลาเปลี่ยนสไลด์ให้เหมาะสม

จากการสังเกตจะเห็นได้ว่า นักเรียนให้ความสนใจกับการดูสไลด์คอมพิวเตอร์ เนื่องจากสไลด์คอมพิวเตอร์เป็นสิ่งแปลกใหม่ในกิจกรรมการเรียน จากการสอบถามความคิดเห็น พบว่า สไลด์คอมพิวเตอร์นำเข้าสู่บทเรียนช่วยให้น่าเรียน ($\bar{x} = 4.68$) สไลด์ประกอบกิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{x} = 4.87$) และสไลด์คอมพิวเตอร์สรุปบทเรียนช่วยให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น ($\bar{x} = 4.55$) ทั้งหมดอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2540 : 156) ที่กล่าวว่า สไลด์ เป็นสื่อ โสตทัศน์ที่ให้ภาพหรือเสียงหรือทั้งสองอย่าง ที่ผลิตขึ้นเพื่อการสอนเสริม และบริการการศึกษา และ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2540 : 63) ยังกล่าวอีกว่าในการเสนอเนื้อหาสาระ อาจจะต้องมีสื่อประกอบเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระชัดเจนขึ้น

2.1.3 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ที่ผู้วิจัยได้ออกข้อสอบก่อนเรียน และหลังเรียนเป็นแบบ คู่ขนาน สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและ ประเมินผลตรวจสอบและปรับปรุงก่อนนำไปใช้ในการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับไชยยศ เรืองสุวรรณ

(2533 : 128-130) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินหาประสิทธิภาพของสื่ออาจทำได้ 5 วิธีคือ

(1) การประเมินโดยผู้สอน (2) การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (3) การประเมินโดยคณะกรรมการเฉพาะกิจ (4) การประเมินโดยผู้เรียน และ (5) การหาประสิทธิภาพของสื่อ

2.1.4 แบบฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยได้จัดทำแบบฝึกปฏิบัติให้นักเรียน คือ หลังจากที่นักเรียนได้ทำการศึกษาในแต่ละหัวเรื่องแล้ว จะต้องทำกิจกรรมระหว่างเรียนในแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อเป็นการทบทวน ฝึกฝน และทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนหลังผ่านการเรียนมาแล้ว มีกิจกรรมดังนี้ (1) ทำแบบทดสอบก่อนเรียน เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ (2) คู่มือคอมพิวเตอร์แนะนำ การเรียน และบันทึกสาระสำคัญลงในช่องว่าง โดยเว้นที่ว่างไว้ให้นักเรียนได้จดประเด็นที่สำคัญไว้ศึกษาต่อไป (3) คู่มือคอมพิวเตอร์นำเข้าสู่บทเรียน ต่อจากนั้นร่วมทำงานในกิจกรรมกลุ่ม และบันทึกสาระสำคัญจากกิจกรรมที่กำหนดให้ (4) คู่มือคอมพิวเตอร์สรุปบทเรียน และบันทึกเนื้อหาสาระสำคัญ เป็นการกำหนดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้มาตอบคำถามจากแบบฝึกปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนทันที และทำให้สามารถจดจำพระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2540: 119) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนจากชุดการสอน เป็นการกระทำที่คาดหวังให้นักเรียนต้องทำในระหว่างเรียนประเด็นต่าง ๆ ของบทเรียน เมื่อทำกิจกรรมแล้ว ก็ตรวจสอบคำตอบจากเฉลยหรือแนวตอบ ในประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ วิลโล สาราญตี (2545 : 25) ที่กล่าวไว้ว่า ชุดการสอน คือสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีกระบวนการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง มีขั้นตอนที่จัดไว้เป็นระบบ และใช้สื่อหลายชนิดมาใช้ในการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง มีเนื้อหาเป็นเรื่องเฉพาะ มีรายละเอียด และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งมีสื่อประกอบให้นักเรียนสามารถศึกษาได้หรือปฏิบัติกิจกรรมตามที่ระบุไว้ได้ และ (5) ทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยแบบทดสอบหลังเรียนเป็นข้อสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ

จากการสังเกตเห็นได้ว่า การศึกษาค้นคว้าของนักเรียน ในประมวลสาระ สไลด์คอมพิวเตอร์ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และแบบฝึกปฏิบัติ ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้และช่วยให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และสามารถร่วมกิจกรรมกลุ่ม จากการตรวจสอบผลคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียน และกิจกรรมระหว่างเรียน ยังพบว่ากิจกรรมระหว่างเรียนทำให้ได้คะแนนสูงขึ้น จากองค์ประกอบทั้งสี่ส่วน ได้แก่ ประมวลสาระ สไลด์คอมพิวเตอร์ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบฝึกปฏิบัติ ทำให้นักเรียนสนใจเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.2 ความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา

จากการวิจัยชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะการออกแบบบทเรียนในชุดการสอน มีหลัก 2 ประการที่ประกอบด้วย (1) การศึกษาประมวลสาระ และ (2) การทำกิจกรรมระหว่างเรียน

2.2.1 การศึกษาประมวลสาระ ส่งผลให้ (1) ช่วยนักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพ ตามความสะดวก และสามารถฝึกความรับผิดชอบต่อตนเอง (2) นักเรียนสามารถทบทวนความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา (3) นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา และมีทักษะรวดเร็วขึ้น และ (4) ทำให้นักเรียนอยากเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา เพราะมีความน่าสนใจ ด้วยลักษณะที่ดีของชุดการสอนแผนจุฬา ที่ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดแล้วปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ทำให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 สามารถทำแบบทดสอบ และปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียนร่วมกันได้ ส่งผลให้นักเรียนสามารถทำคะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียนได้สูงกว่าคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียน

2.2.2 การทำกิจกรรมระหว่างเรียน เป็นการทำให้แบบฝึกปฏิบัติหลังจากที่นักเรียนได้เรียนในเนื้อหาสาระจากหัวเรื่องแต่ละเรื่องแล้ว นักเรียนจะต้องทำแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อเป็นการย้ำและทบทวนในเนื้อหาที่ได้เรียนไปแล้ว จึงช่วยให้นักเรียน (1) สามารถปรับปรุงแก้ไขตนเอง และทบทวนความรู้ที่ได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนทันที (2) มีความมั่นใจในตนเอง และได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (3) สามารถตรวจสอบตนเองและประเมินผลตนเองได้ และ (4) เกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบุญเกื้อ ควรหาเวช (2530: 29) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนด้วยชุดการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ชุดการสอนกำหนดไว้ ส่งผลให้นักเรียนสนใจเรียนจนสามารถทำคะแนนทดสอบหลังเรียน ได้สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน

2.3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแผนจุฬา

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแผนจุฬา โดยภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นในระดับความคิดเห็นมาก ($\bar{x} = 4.38$) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ประเด็นที่น่าอภิปราย คือ ข้อคำถามที่นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งสูงที่สุดในทุกความเห็น คือ ($\bar{x} = 4.87$) สไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบกิจกรรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบสไลด์คอมพิวเตอร์ ให้มีความสัมพันธ์กันทั้งในด้านเนื้อหาสาระ ภาพ และการตูนสำหรับเด็ก เพื่อจูงใจให้สนใจในการนำเสนอเนื้อหา จากข้อมูลดังที่ได้กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า สไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบกิจกรรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา

ทวีกุลทรัพย์ (2540: 96) ที่กล่าวว่า สไลด์คอมพิวเตอร์เป็นสื่อที่น่าสนใจ ซึ่งมีทั้งภาพและเสียง สามารถนำเสนอเนื้อหาสาระได้อย่างรวดเร็วในเวลาอันจำกัด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสี่มหาราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม ผู้วิจัยได้เสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่จะนำไปประยุกต์ใช้และเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยต่อไปดังนี้

3.1.1 ในการใช้ชุดการสอนแผนจุฬา ผู้วิจัยควรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้เรียบร้อย และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ครูผู้สอนมีหน้าที่แนะนำผู้เรียนให้เข้าใจวิธีการเรียนตามขั้นตอน โดยครูผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬาตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง

3.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ผู้วิจัยได้จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ดังนี้

- 1) การจัดโต๊ะเรียนเพื่อทำกิจกรรมการเรียน ผู้วิจัยได้จัดโต๊ะเรียนเป็นแบบกลุ่ม จำนวน 6 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนจำนวน 5 คน มี 5 กลุ่ม และ นักเรียนจำนวน 6 คน มี 1 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นด้านซ้าย 2 กลุ่ม ด้านขวา 2 กลุ่ม ตรงกลาง 2 กลุ่ม ระหว่างกลุ่มมีระยะห่างกันเพียงพอ
- 2) เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบกิจกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่ม มีการจัดมุมหนังสือ ป้ายนิเทศเกี่ยวกับจังหวัดตาก ในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ และ

3) ควรจัดให้มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกและมีแสงสว่างเพียงพอ

3.1.3 การจัดที่นั่งสำหรับผู้เรียน ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนมีจำนวน 31 คน ผู้วิจัยจึงจัดให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม ดังนี้ (1) จัดโต๊ะเรียนให้มีจำนวนนักเรียนในกลุ่ม จำนวน 5 คน 5 กลุ่ม จำนวน 6 คน อีก 1 กลุ่ม และ (2) การจัดที่นั่งให้นักเรียนโดยคละเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

3.1.4 การเตรียมความพร้อมของนักเรียน โดยการแนะนำนักเรียนว่า ต้องเตรียมวัสดุ และอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเรียนให้ครบถ้วน เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ และไม้บรรทัด เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นมากที่สุดอยู่ในระดับสูงสุด คือ สไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบกิจกรรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยคือ ($\bar{x} = 4.87$) และนักเรียนเห็นว่าชุดการสอนแผนจุฬาฯช่วยให้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ยคือ ($\bar{x} = 4.71$) ผู้วิจัยเห็นสมควรว่า ควรจะมีการพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬาฯในลักษณะที่มีการแบ่งกลุ่ม โดยเน้นเกมการศึกษา และมีการอภิปรายเป็นรายกรณี เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น

3.2.2 จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ว่า การเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬาฯทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำสุดคือ ($\bar{x} = 3.81$) ดังนั้นควรจะได้มีการพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬาฯ โดยการยึดครูเป็นศูนย์กลาง และการเรียนด้วยตนเอง พร้อมทั้งมีการเรียนด้วยการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม



บรรณานุกรม



บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพมหานคร
คุรุสภา ลาดพร้าว
- _____. (2545) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานคร องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- _____. (2551) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรุงเทพมหานคร
คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กรุงเทพมหานคร ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กิดานันท์ มลิทอง (2540) เทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมสมัย กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2527) คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาศาสตร์
และวัฒนธรรม ตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กรุงเทพมหานคร
- _____. (2535) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
กรุงเทพมหานคร การศาสนา กรมการศาสนา
- _____. (2544) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อักษรเจริญทัศน์
กรุงเทพมหานคร
- _____. (2545 ก) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (พิมพ์ครั้งที่ 3)
กรุงเทพมหานคร คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2545) การจัดการเรียนรู้อุ้มน้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสตร์ และวัฒนธรรม
ระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คุรุสภา
ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
- _____. (2546) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) การจัดการเรียนรู้อุ้มน้สาระการเรียนรู้
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อักษรเจริญทัศน์
กรุงเทพมหานคร
- _____. (2549) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรุงเทพมหานคร

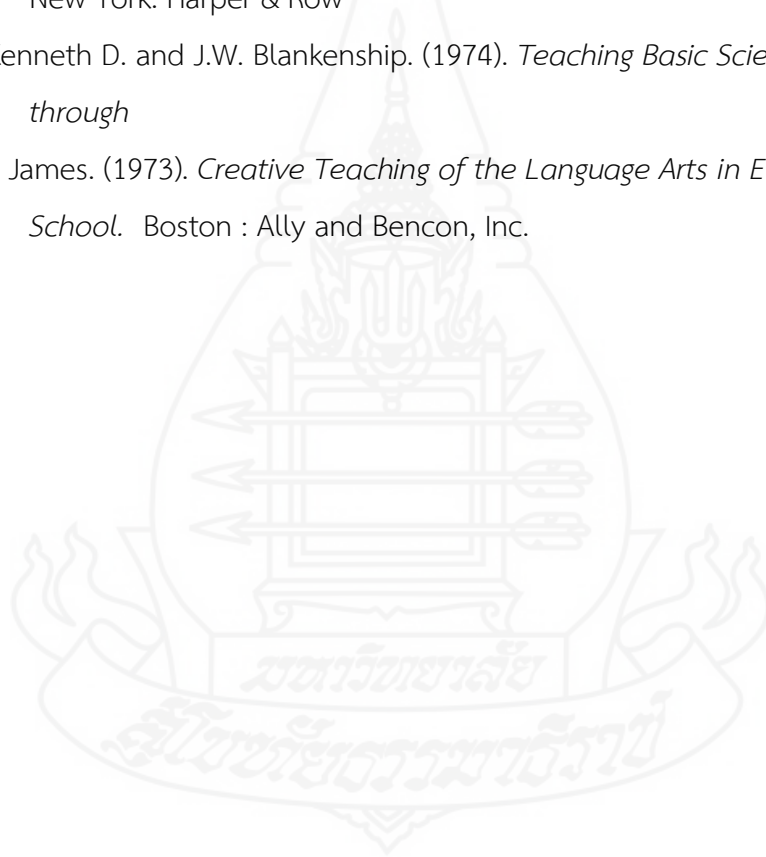
- กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536) *ชุดการเรียนรู้การสอน ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา*
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จินตนา สุขมาก (2542) *เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการศึกษา 2143205*
กรุงเทพมหานคร คณะวิชาครุศาสตร์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
- ชนัฐชนม์ เดชจิตกร (2553) “การพัฒนาชุดการสอนแผนจุฬากลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ เรื่อง การใช้รูปประโยคปัจจุบันกาล สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนพ่วงพลอยอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร” แขนงวิชา
เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชม ภูมิภาค (2524) *เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- _____ (2528) *เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526) *หลักการทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ภาควิชา*
เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- _____ (2533) *เทคโนโลยีการออกแบบและพัฒนา* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ และปรีชา วิหคโต (2541) *สัมมนาการวิจัยและทฤษฎีด้านการจัด*
สภาพแวดล้อมทางการศึกษา หน้าที่ 12 หน้า 245-273 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ช่อนกลีน เพียรกลีกรม (2551) “การพัฒนาชุดการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง อาณาจักร
สุโขทัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐกุล และสุดา สีนสกุล (2520) *ระบบสื่อการสอน*
กรุงเทพมหานคร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____ (2521) *ระบบสื่อการสอน* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____ (2523) *กระบวนการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา* กรุงเทพมหานคร จุฬาลักษณ์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2528) *ชุดการสอนระดับประถมศึกษา* หน้า 117-119 กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____ (2537) *เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 2 ยูไนเต็ด
โปรดักชั่น

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539) *ชุดการสอนระดับประถมศึกษา เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วย 8-15* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2539) *การจัดการเรียนการสอน ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการสอน หน่วยที่ 10* หน้า 53 - 60 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____ . (2540) *สื่อการศึกษาพัฒนาสรร* หน่วยที่ 5 หน้า 148-175 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____ . (2540) “ชุดการสอนรายบุคคล” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนาสรร* หน่วยที่ 4 หน้า 113 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____ . (2541) *ชุดการสอนระดับประถมศึกษา ใน เอกสารการสอนชุดวิชา สื่อการสอนระดับประถมศึกษา* หน่วยที่ 14 หน้า 459-500 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2542) “สื่อการสอนกับนักเรียนมัธยมศึกษา” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา* หน่วยที่ 1 หน้า 26-28 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____ . (2543) *กระบวนการสันนิเวทนาการและระบบสื่อการสอน ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา* หน่วยที่ 2 หน้า 114-117 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ นิคม ทาแดง และศรีสุดา จรรย์กุล (2543) *นวัตกรรมการศึกษา (1) ใน เอกสารการสอนเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา* หน่วยที่ 11 หน้า 755-757 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545) *มิติที่ 3 ทางการศึกษา : สานฝันสู่ความเป็นจริง* กรุงเทพมหานคร เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์
- _____ . (2546) *การผลิตชุดการเรียนอิเล็กทรอนิกส์* กรุงเทพมหานคร เอ็มพันธ์
- _____ . (2549) “สื่อการสอนกับเด็กระดับประถมศึกษา” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา* หน่วยที่ 1 หน้า 22-28 พิมพ์ครั้งที่ 4 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ทิตินา แคมณี (2547) *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยบุปผชาติพิพท์กรณ

- ทิตินา แชนนี (2541) *ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ศูนย์พัฒนาหนังสือ
- ธีระชัย ปุณณโชติ (2537) *การสร้างผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543) *นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา* นนทบุรี เอสอาร์ พรินต์ติ้ง
- บุญชม ศรีสะอาด (2533) *การวัดผลการศึกษา* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
 _____ (2538) *วิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 6* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
 _____ (2541) *การพัฒนาสื่อการสอน แก้ไขเพิ่มเติม* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
 _____ (2541) *การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 มหาสารคามปรกรณ์ ประจัญบาน (2547) *โปรแกรมวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานจากเครื่องมือวิจัย (โปรแกรมคอมพิวเตอร์)* พิษณุโลก มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ประศักดิ์ หอมสนธิ (2539) “วิธีการเรียนการสอน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการสอน* หน่วยที่ 6 หน้า 235-237 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พัฒนา จันทร์นา (2545) *เสริมทักษะการเรียนการสอนสังคมศึกษา ภาควิชามัธยมศึกษา* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รุ่งทิพา จักรกร (2527) *วิธีสอนทั่วไป* กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545) *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544* กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิค
- วาสนา ขาวหา (2525) *เทคโนโลยีทางการศึกษา* ชลบุรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
 _____ (2533) *สื่อการเรียนการสอน ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี โอเอส พรินต์ติ้งเฮ้าส์
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2540) “ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนสรร* หน่วยที่ 3 หน้า 25, 60 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 _____ (2541) “ปฏิบัติการชุดสื่อประสมเพื่อการศึกษา” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา* *ประสบการณ์ วิชาชีพเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา* หน่วยที่ 7 หน้า 224-231 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) *การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์

- สุนันท์ สังข์อ่อง (2526) *สื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
หน้า 134
- สุพรรณิ มีภูเวียง (2550) “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบเทคนิค STAD
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” วิทยานิพนธ์หลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุภาพ ชนะบัว (2551) “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมโอวาท 3 โดยใช้หนังสือ
นิทานประกอบภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม” วิทยานิพนธ์หลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุวิทย์ มูลคำ และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550) *การพัฒนาผลงานทางวิชาการ ผู้การเลื่อน
วิทยฐานะ* กรุงเทพมหานคร อี เค บุคส์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) *20 วิธีการจัดการเรียนรู้ ภาพพิมพ์* กรุงเทพมหานคร
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) *วิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*
กรุงเทพมหานคร ดวงกลมสมัย
- สมใจ ธีระนันท์ (2544) “การสร้างชุดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- ทอง ลั่นไธสง (2551) “การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง หลักธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- อรพรรณ พรสีมา (2543) *การคิด* กรุงเทพมหานคร สถาบันพัฒนาทักษะการคิด
- Brown, James W. A. V. (1973) *Instruction Technology, Media and Method*. New York:
McGraw-Hill.
- Brown, J. W., R.B. Lewis, and F.F. Harclerod. (1985). *A-V Instruction Technology
Media and Methods*. 6th ed. New York: Mc Graw-Hill.
- Brown, J. W., R.B. Lewis, and F.F. Harclerod. (1985). *A-V Instruction Technology
Media and Methods*. 6th ed. New York: Mc Graw-Hill.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: Mc Graw-Hill Book
Company.

- Erickson, Carlton W.H. (1971). *Administrating of Instructional Media Programmes*.
New York: The MacMillian Co.
- Gerlach, Vernon S.; & Ely, Donald P. (1971). *Teaching and Media: A Systematic Approach*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Houston. Robert W. and other (1972). *Developing instructional Modular System for Writing Modules*. Texas : College of Education, University of Houston.
- Kapfer, Phillipp Miriam. (1972). *Instruction to learning Packages : Learning Packages in American*. Education. New Jersey : Education Technology Publication.
- Kemp, J. E. and D.K. Dayton. (1985). *Planning and Producing Instructional Media*.
New York: Harper & Row
- Moore, Kenneth D. and J.W. Blankenship. (1974). *Teaching Basic Science Skills through*
- Smith, A. James. (1973). *Creative Teaching of the Language Arts in Elementary School*. Boston : Ally and Bencon, Inc.



ภาคผนวก



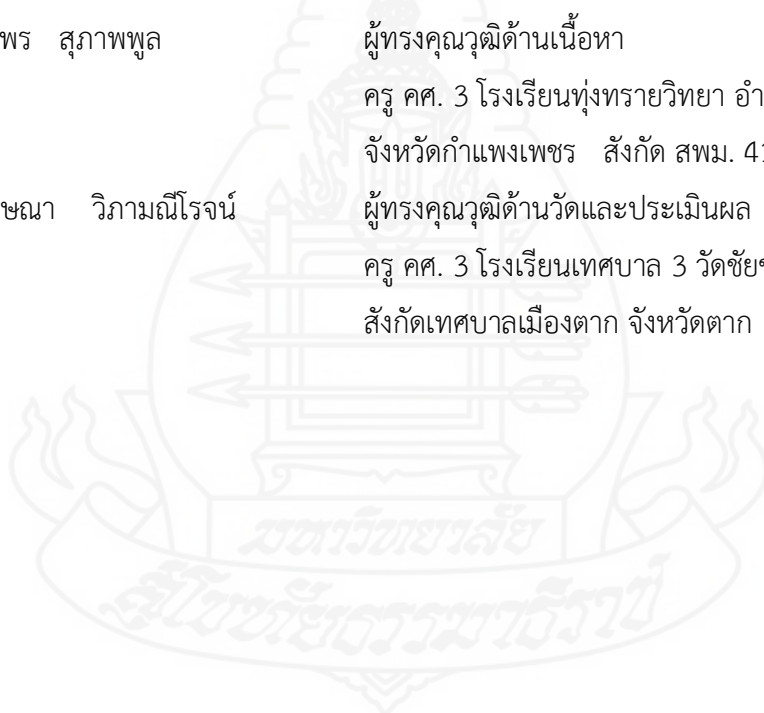
ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นางสาวสมสวรรค์ เหล่าทรัพย์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา
ครู คศ. 3 โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา อำเภอทรายทองวัฒนา
จังหวัดกำแพงเพชร สังกัด สพม. 41
2. นางกิติภา โสทะ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา
ครู คศ. 3 โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา อำเภอทรายทองวัฒนา
จังหวัดกำแพงเพชร สังกัด สพม. 41
3. นางสาวภคพร ศรีเดช ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา
ครู คศ. 3 โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา อำเภอทรายทองวัฒนา
จังหวัดกำแพงเพชร สังกัด สพม. 41
4. นางศิวพร สุภาพพูล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา
ครู คศ. 3 โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา อำเภอทรายทองวัฒนา
จังหวัดกำแพงเพชร สังกัด สพม. 41
5. นางกฤษณา วิภามณีโรจน์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล
ครู คศ. 3 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม
สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก



ภาคผนวก ข

แบบประเมินคุณภาพชุดการสอนแผนจุฬา



แบบประเมินคุณภาพของชุดการสอนแผนจุฬา

หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสี่มหาราช

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา)

คำชี้แจง โปรดประเมินระดับคุณภาพของชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสี่มหาราช

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในด้านต่าง ๆ โดยกาเครื่องหมาย ✓

ในระดับที่ท่านเห็นสมควร ดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง ดีมาก

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง ดี

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง น้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง ปรับปรุง

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	ปรับปรุง 1	
1. ภาพประกอบในสไลด์ คอมพิวเตอร์						
1.1 ภาพมีความชัดเจน						
1.2 ภาพมีความสอดคล้องกับเนื้อหา						
1.3 สีพื้นของจอภาพ						
1.4 การวางตำแหน่งภาพมี ความเหมาะสมกับเนื้อหา						
1.5 คำอธิบายประกอบภาพมีความถูกต้องกับภาพ						
2. เสียงประกอบสไลด์คอมพิวเตอร์						
2.1 เสียงมีความชัดเจน						
2.2 เสียงและภาพมีความสอดคล้องกัน						
3. ตัวอักษรประกอบในสไลด์คอมพิวเตอร์						
3.1 ขนาดของตัวอักษร						
3.2 สีของตัวอักษร						
3.3 รูปแบบของตัวอักษร						

โดยภาพรวมคุณภาพของชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง การใช้รูปประโยคปัจจุบันกาล อยู่ในระดับใด

ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย ปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

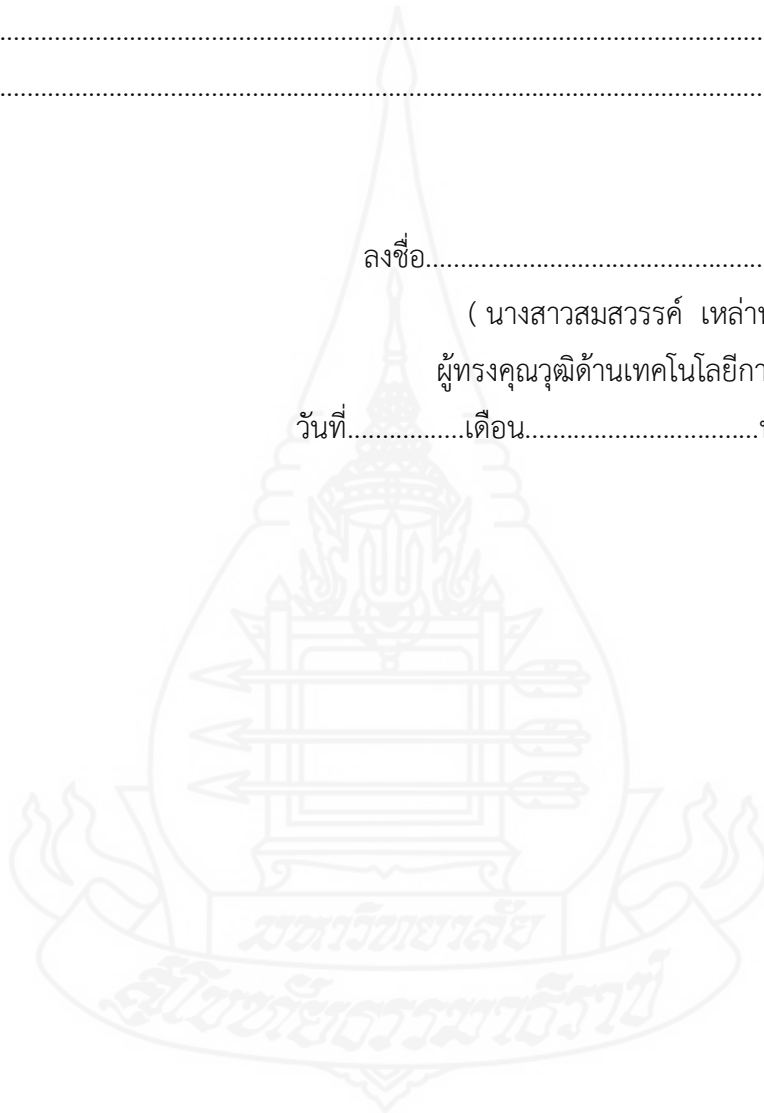
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวสมสวรรค์ เหล่าทรัพย์)

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....



ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่มีต่อชุดการสอน
แผนจุฬา หน่วยที่ 2 เรื่องเมืองสี่มหาราช

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น
1. ภาพประกอบในสไลด์ คอมพิวเตอร์	
1.1 ภาพมีความชัดเจน	4
1.2 ภาพมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4
1.3 สีพื้นของจอภาพ	4
1.4 การวางตำแหน่งภาพมี ความเหมาะสมกับเนื้อหา	4
1.5 คำอธิบายประกอบภาพมีความถูกต้องกับภาพ	4
2. เสียงประกอบสไลด์คอมพิวเตอร์	
2.1 เสียงมีความชัดเจน	3
2.2 เสียงและภาพมีความสอดคล้องกัน	4
3. ตัวอักษรประกอบในสไลด์คอมพิวเตอร์	
3.1 ขนาดของตัวอักษร	5
3.2 สีของตัวอักษร	4
3.3 รูปแบบของตัวอักษร	5

จากตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่มีต่อชุดการสอน
แผนจุฬา หน่วยที่ 2 เรื่องเมืองสี่มหาราช พบว่า เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมมีความคิดเห็นว่ามี
เหมาะสมในระดับดี

แบบประเมินคุณภาพของชุดการสอนแผนจฬา

หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา)

คำชี้แจง โปรดประเมินระดับคุณภาพของชุดการสอนแผนจฬา หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในด้านต่าง ๆ โดยกาเครื่องหมาย ✓

ในระดับที่ท่านเห็นสมควร ดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง ดีมาก

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง ดี

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง น้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง ปรับปรุง

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	ปรับปรุง 1	
1. เนื้อหา						
1.1 ความสอดคล้องของ วัตถุประสงค์กับเนื้อหา						
1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหา กับวัยของผู้เรียน						
1.3 ความถูกต้องของเนื้อหา						
1.4 ความทันสมัยของเนื้อหา						
1.5 ความสอดคล้องของภาพ กับเนื้อหา						
1.6 เนื้อหา มีการเรียงลำดับจากง่าย ไปยาก						
1.7 ความชัดเจนในการอธิบาย เนื้อหา						
1.8 ภาษาที่ใช้เขียนในเนื้อหาเข้าใจ ได้ง่าย						
1.9 เนื้อหาให้ความรู้เรื่อง เกี่ยวข้อง กับเมืองสีมหาราช						

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	ปรับปรุง 1	
2. กิจกรรมการเรียนการสอน						
2.1 กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา						
2.2 คำถามในแบบฝึกปฏิบัติมีความชัดเจน						
2.3 กิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติมีความหลากหลาย						
2.4 แนวตอบของกิจกรรมมีความชัดเจนและถูกต้อง						

โดยภาพรวมคุณภาพของชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช อยู่ในระดับใด

ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย ปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางกิติภา โสทะ)

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินคุณภาพของชุดการสอนแผนจฬา

หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา)

คำชี้แจง โปรดประเมินระดับคุณภาพของชุดการสอนแผนจฬา หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในด้านต่างๆ โดยกาเครื่องหมาย ✓ ในระดับที่ท่านเห็นสมควร ดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง ดีมาก

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง ดี

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง น้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง ปรับปรุง

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	ปรับปรุง 1	
1. เนื้อหา						
1.1 ความสอดคล้องของ วัตถุประสงค์กับเนื้อหา						
1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหา กับผู้เรียน						
1.3 ความถูกต้องของเนื้อหา						
1.4 ความทันสมัยของเนื้อหา						
1.5 ความสอดคล้องของภาพ กับเนื้อหา						
1.6 เนื้อหามีการเรียงลำดับจาก ง่ายไปยาก						
1.7 ความชัดเจนในการอธิบาย เนื้อหา						
1.8 ภาษาที่ใช้เขียนในเนื้อหา เข้าใจได้ง่าย						
1.9 เนื้อหาให้ความรู้เรื่อง เกี่ยวข้องกับเมืองสีมหาราช						

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	ปรับปรุง 1	
2. กิจกรรมการเรียนการสอน						
2.1 กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา						
2.2 คำถามในแบบฝึกปฏิบัติมีความชัดเจน						
2.3 กิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติมีความหลากหลาย						
2.4 แนวตอบของกิจกรรมมีความชัดเจนและถูกต้อง						

โดยภาพรวมคุณภาพของชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช อยู่ในระดับใด

ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย ปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวภคพร ศรีเดช)

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินคุณภาพของชุดการสอนแผนจฬา

หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา)

คำชี้แจง โปรดประเมินระดับคุณภาพของชุดการสอนแผนจฬา หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในด้านต่างๆ โดยกาเครื่องหมาย ✓

ในระดับที่ท่านเห็นสมควร ดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง ดีมาก

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง ดี

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง น้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง ปรับปรุง

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	ปรับปรุง 1	
1. เนื้อหา						
1.1 ความสอดคล้องของ วัตถุประสงค์กับเนื้อหา						
1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหา กับวัยของผู้เรียน						
1.3 ความถูกต้องของเนื้อหา						
1.4 ความทันสมัยของเนื้อหา						
1.5 ความสอดคล้องของภาพ กับเนื้อหา						
1.6 เนื้อหา มีการเรียงลำดับจากง่าย ไปยาก						
1.7 ความชัดเจนในการอธิบาย เนื้อหา						
1.8 ภาษาที่ใช้เขียนในเนื้อหาเข้าใจ ได้ง่าย						
1.9 เนื้อหาให้ความรู้เรื่อง เกี่ยวข้อง กับเมืองสีมหาราช						

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	ปรับปรุง 1	
2. กิจกรรมการเรียนการสอน						
2.1 กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา						
2.2 คำถามในแบบฝึกปฏิบัติมีความชัดเจน						
2.3 กิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติมีความหลากหลาย						
2.4 แนวตอบของกิจกรรมมีความชัดเจนและถูกต้อง						

โดยภาพรวมคุณภาพของชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช อยู่ในระดับใด

ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย ปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางศิวพร สุภาพพล)

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา ที่มีต่อชุดการสอนแผนจุฬา
หน่วยที่ 2 เรื่องเมืองสี่มหาราช

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			\bar{x}	S.D.
	1	2	3		
1. เนื้อหา					
1.1 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา	4	5	5	4.67	0.58
1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหาเกี่ยวกับวัยของผู้เรียน	5	4	4	4.33	0.58
1.3 ความถูกต้องของเนื้อหา	5	5	4	4.67	0.58
1.4 ความทันสมัยของเนื้อหา	4	5	4	4.33	0.58
1.5 ความสอดคล้องของภาพกับเนื้อหา	4	4	3	3.67	0.58
1.6 เนื้อหามีการเรียงลำดับจากง่าย ไปยาก	3	4	4	3.67	0.58
1.7 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	5	4	4	4.33	0.58
1.8 ภาษาที่ใช้เขียนในเนื้อหาเข้าใจง่าย	4	5	4	4.33	0.58
1.9 เนื้อหามีความสอดคล้องเกี่ยวข้องกับเมืองสี่มหาราช	5	5	4	4.67	0.58
2. กิจกรรมการเรียนการสอน					
2.1 กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	5	4	4	4.33	0.58
2.2 คำถามในแบบฝึกปฏิบัติมีความชัดเจน	4	4	5	4.33	0.58
2.3 กิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติมีความหลากหลาย	4	5	4	4.33	0.58
2.4 แนวตอบของกิจกรรมมีความชัดเจนและถูกต้อง	5	4	4	4.33	0.58
รวมเฉลี่ย				4.23	0.58

จากตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา ที่มีต่อชุดการสอนแผนจุฬา
หน่วยที่ 2 เรื่องเมืองสี่มหาราช พบว่า เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมมีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสม
ในระดับดี คือ มีระดับ $\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.58

แบบประเมินคุณภาพของชุดการสอนแผนจฬา

หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล)

คำชี้แจง โปรดประเมินระดับคุณภาพของชุดการสอนแผนจฬา หน่วยที่ 2 เรื่อง เมืองสีมหาราช

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในด้านต่าง ๆ โดยกาเครื่องหมาย ✓

ในระดับที่ท่านเห็นสมควร ดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง ดีมาก

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง ดี

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง น้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง ปรับปรุง

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	ปรับปรุง 1	
1. แบบทดสอบก่อนเรียน						
1.1 แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม						
1.2 ภาษาที่ใช้ในข้อคำถามมีความชัดเจน						
1.3 คำถามมีความชัดเจนไม่ชี้แนะแนวคำตอบ						
1.4 ตัวเลือกรมีความสอดคล้องกับคำถาม						
1.5 ตัวเลือกในแบบทดสอบสามารถลวงผู้ทำแบบทดสอบได้						
1.6 ตัวเลือกที่ไม่ถูกไม่เด่นชัด						
2. แบบทดสอบหลังเรียน						
2.1 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม						
2.2 คำถามมีความชัดเจน ไม่วกวน						

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	ปรับปรุง 1	
2.3 ตัวเลือกมีความสอดคล้องกับ คำถาม						
2.4 คำถามสามารถให้นักเรียนคิด วิเคราะห์						
2.5 คำถามไม่ชี้แนะแนวคำตอบ						
2.6 ตัวเลือกข้อถูกมีความชัดเจน และถูกต้องตามเนื้อหา						
3. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เป็นแบบคู่ขนาน						
4. แบบทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียนมีความสอดคล้องกับเนื้อหา						

โดยภาพรวมคุณภาพของชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช อยู่ในระดับใด

ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย ปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางกฤษณา วิภามณีโรจน์)

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล ที่มีต่อชุดการสอนแผนจุฬา
หน่วยที่ 2 เรื่องเมืองสี่มหาราช

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น
1. แบบทดสอบก่อนเรียน	
1.1 แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	5
1.2 ภาษาที่ใช้ในข้อคำถามมีความชัดเจน	5
1.3 คำถามมีความชัดเจนไม่ชี้นำคำตอบ	5
1.4 ตัวเลือกมีความสอดคล้องกับคำถาม	5
1.5 ตัวเลือกในแบบทดสอบสามารถลวงผู้ทำแบบทดสอบได้	5
1.6 ตัวเลือกที่ไม่ถูกไม่เด่นชัด	5
2. แบบทดสอบหลังเรียน	
2.1 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	5
2.2 คำถามมีความชัดเจน ไม่วกวน	5
2.3 ตัวเลือกมีความสอดคล้องกับคำถาม	5
2.4 5 คำถามสามารถให้นักเรียนคิดวิเคราะห์	4
2.5 คำถามไม่ชี้นำคำตอบ	5
2.6 ตัวเลือกข้อถูกมีความชัดเจน และถูกต้องตามเนื้อหา	5
3. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเป็นแบบคู่ขนาน	4
4. แบบทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียนมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	5

จากตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล ที่มีต่อชุดการสอนแผน
จุฬา หน่วยที่ 2 เรื่องเมืองสี่มหาราช พบว่า เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมมีความคิดเห็นว่ามี
เหมาะสมในระดับดีมาก

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (สร้างแบบทดสอบ)



ตารางที่ 4 การวิเคราะห์วัตถุประสงค์แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช

วัตถุประสงค์	พุทธิพิสัย						ทักษะ พิสัย
	ความ รู้	ความ เข้าใจ	นำไป ใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินผล	
1. นักเรียนสามารถอธิบาย ความหมายของ สี่มหาราชได้ ถูกต้อง	2	2	2				
2. นักเรียนสามารถบอกพระ ราชประวัติและ พระราช กรณียกิจของพ่อขุนรามคำแหง มหาราชได้ถูกต้อง	2	1	1				
3. นักเรียนสามารถอธิบาย พระราชประวัติและ พระราช กรณียกิจของสมเด็จพระ นเรศวรมหาราชได้ถูกต้อง	2	1	1				
4. นักเรียนสามารถอธิบาย พระราชประวัติและพระราช กรณียกิจของสมเด็จพระ นารายณ์มหาราชได้ถูกต้อง	2	1					
5. นักเรียนสามารถอธิบาย พระราชประวัติและพระราช กรณียกิจของสมเด็จพระเจ้า ตากสินมหาราชได้ถูกต้อง	2	1					
รวม (20 ข้อ)	10	6	4	-	-	-	-

ข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์วัตถุประสงค์แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช

วัตถุประสงค์	พุทธิพิสัย						ทักษะ พิสัย
	ความ รู้	ความ เข้าใจ	นำไป ใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินผล	
1. นักเรียนสามารถอธิบาย ความหมายของ สี่มหาราชได้ ถูกต้อง	2	2	2				
2. นักเรียนสามารถบอกพระ ราชประวัติและ พระราช กรณียกิจของพ่อขุนรามคำแหง มหาราชได้ถูกต้อง	2	1	1				
3. นักเรียนสามารถอธิบาย พระราชประวัติและพระราช กรณียกิจของสมเด็จพระ นเรศวรมหาราชได้ถูกต้อง	2	1	1				
4. นักเรียนสามารถอธิบาย พระราชประวัติและพระราช กรณียกิจของสมเด็จพระ นารายณ์มหาราชได้ถูกต้อง	2	1					
5. นักเรียนสามารถอธิบาย พระราชประวัติและพระราช กรณียกิจของสมเด็จพระเจ้า ตากสินมหาราชได้ถูกต้อง	2	1					
รวม (20 ข้อ)	10	6	4	-	-	-	-

ข้อสอบภาคทฤษฎีจำนวน 20 ข้อ

ภาคผนวก ง

ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยง
ของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน



การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้จากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้นำชุดโปรแกรมช่วยงานวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาซึ่งพัฒนาโดย นายปรกรณ์ ประจัญบาน มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2541 เพิ่มเติมโดย นายศักดิ์สิทธิ์ วัชรรัตน์ วิทยาลัยสารพัดช่างพิษณุโลก สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา, 2552 มีค่าความสอดคล้องคือ 1 หมายถึง แน่ใจว่าวัดได้ตรง 0 หมายถึงไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรงหรือไม่ และ -1 หมายถึง แน่ใจว่าวัดไม่ได้ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์แบบทดสอบ เพื่อหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

ข้อที่	ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)			\bar{x}	การแปลความหมาย
	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ				
	1	2	3		
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	0	0.67	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	0	1	1	0.67	ใช้ได้
6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	0	0.67	ใช้ได้
8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	0	1	1	0.67	ใช้ได้
10	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	0.67	ใช้ได้
12	0	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	0	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	0.67	ใช้ได้
15	1	1	1	0.67	ใช้ได้
16	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)			\bar{x}	การแปลความหมาย
	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ				
	1	2	3		
17	0	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	0.67	ใช้ได้
20	1	1	1	1.00	ใช้ได้

การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้หาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ผู้วิจัยได้นำชุดโปรแกรมช่วยงานวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาซึ่งพัฒนาโดย นายปกรณ์ ประจัญบาน มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2541 เพิ่มเติมโดย นายศักดิ์สิทธิ์ วัชรรัตน์ วิทยาลัยสารพัดช่างพิษณุโลก สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2552

ดังนั้นโปรแกรมช่วยวิเคราะห์ข้อสอบแบบตัวเลือกหรือถูกผิดนี้ จะช่วยวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือที่เป็นข้อสอบให้ท่านสามารถตัดสินใจเลือกใช้ข้อสอบข้อใดบ้างหรือต้องปรับปรุงข้อใดบ้าง ทั้งยังสามารถนำมาใช้ในการตรวจข้อสอบให้คะแนนได้อีกด้วย ตามทฤษฎีที่นำมาใช้อ้างอิง คือ การคิดค่าคะแนนแบบอิงกลุ่ม ค่าความยากง่ายคำนวณด้วยสูตร $P=r/n$ ค่าอำนาจจำแนกคำนวณด้วยสูตร Item Total Correlation และค่าความเที่ยงคำนวณด้วยสูตร Kuder-Richardson (KR-20)

การคิดค่าคะแนนแบบอิงเกณฑ์ ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากง่ายคำนวณด้วยสูตร $P=r/n$ ค่าอำนาจจำแนกคำนวณด้วยสูตรของ Brennan: B-Index และค่าความเที่ยงคำนวณด้วยสูตรของ Lovett Reliability

ตารางที่ 7 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช

ข้อที่	แบบทดสอบก่อนเรียน		แบบทดสอบหลังเรียน	
	ดัชนี ค่าความยากง่าย	ดัชนี ค่าอำนาจจำแนก	ดัชนี ค่าความยากง่าย	ดัชนี ค่าอำนาจจำแนก
1	0.47	0.54	0.43	0.44
2	0.50	0.57	0.47	0.46
3	0.60	0.74	0.53	0.52
4	0.27	0.54	0.40	0.51
5	0.37	0.86	0.63	0.54
6	0.50	0.57	0.53	0.49
7	0.43	0.56	0.43	0.57
8	0.37	0.86	0.47	0.52
9	0.27	0.72	0.67	0.56
10	0.53	0.62	0.57	0.56
11	0.40	0.38	0.63	0.54
12	0.57	0.71	0.50	0.46
13	0.30	0.45	0.37	0.47
14	0.57	0.80	0.33	0.49
15	0.47	0.67	0.57	0.62
16	0.37	0.86	0.53	0.52
17	0.63	0.67	0.60	0.62
18	0.40	0.83	0.57	0.52
19	0.27	0.54	0.37	0.47
20	0.27	0.72	0.50	0.39

การหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยคำนวณความเที่ยงด้วยสูตร ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน Kuder-Richardson (KR-20) ของแบบทดสอบทั้งสองฉบับ ผลการหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบก่อนเรียนคือ 0.95 และผลการหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบหลังเรียนคือ 0.89

การหาค่าความแปรปรวน (pq) ของแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน
โดยคำนวณจาก

p	คือ สัดส่วนของนักเรียนที่ตอบข้อสอบได้ถูกต้อง
q	คือ สัดส่วนของนักเรียนที่ตอบแต่ละข้อผิด
pq	คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
\bar{x}	ค่าเฉลี่ย
Σ	คือ ผลรวมของจำนวนข้อที่นักเรียนตอบถูก
Σpq	ผลบวกของ pq



ตารางที่ 8 ความแปรปรวน ของแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยที่ 2 เมืองสีมหาราช

ข้อที่ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Σ	\bar{x}	x^2
1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	7	0.4	0.16
2	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	17	0.85	0.72
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20	1	1
4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0.05	0
5	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	8	0.4	0.16
6	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0.1	0.01
7	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	7	0.35	0.12
8	1	0	1	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0	11	0.55	0.3
9	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0.15	0.02
10	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0.15	0.02
11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0.05	0
12	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	17	0.85	0.72
13	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	14	0.7	0.49
14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0.05	0
15	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1	0	10	0.5	0.25
16	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	5	0.25	0.06
17	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	6	0.3	0.09
18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20	1	1
20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	19	0.95	0.9
21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	18	0.9	0.81
24	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	12	0.6	0.36
25	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	6	0.3	0.09
26	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	14	0.7	0.49
27	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0.2	0.04
28	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	0	11	0.55	0.3
29	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0.1	0.01
30	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	17	0.85	0.72
Σ	14	15	18	8	11	15	13	11	8	16	12	17	9	17	14	11	19	12	8	8	256	13	169
p	0.47	0.50	0.60	0.27	0.37	0.50	0.43	0.37	0.27	0.53	0.40	0.57	0.30	0.57	0.47	0.37	0.63	0.40	0.27	0.27	8.6	0.42	
q	0.53	0.50	0.40	0.73	0.63	0.50	0.57	0.63	0.73	0.47	0.60	0.43	0.70	0.43	0.53	0.63	0.37	0.60	0.73	0.73	11	0.60	
pq	0.25	0.25	0.24	0.20	0.23	0.25	0.25	0.23	0.20	0.25	0.24	0.25	0.21	0.25	0.25	0.23	0.23	0.24	0.20	0.20	4.7	0.23	

$$\Sigma = 256$$

$$\Sigma pq = 4.70$$

ตารางที่ 9 ค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ 2 เมืองสีมหาราช

ข้อที่ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Σ	\bar{x}	x^2
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20	1	1
2	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	14	0.7	0.49
3	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	16	0.8	0.64
4	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	19	0.95	0.9
5	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0.1	0.01
6	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	7	0.35	0.12
7	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	13	0.65	0.42
8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20	1	1
9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1	12	0.6	0.36
11	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	7	0.35	0.12
12	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	14	0.7	0.49
13	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1	14	0.7	0.49
14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1	10	0.5	0.25
16	0	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	10	0.5	0.25
17	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	15	0.75	0.56
18	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0.25	0.06
19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	1	9	0.45	0.2
21	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	14	0.7	0.49
22	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	13	0.65	0.42
23	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	0	12	0.6	0.36
24	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	0	12	0.6	0.36
25	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	7	0.35	0.12
26	0	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	7	0.35	0.12
27	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	7	0.35	0.12
28	1	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0	10	0.5	0.25
29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0.05	0
30	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	1	0	1	1	0	13	0.65	0.42
Σ	13	14	16	12	19	16	13	14	20	17	19	15	11	10	17	16	18	17	11	15	303	15.15	230
p	0.43	0.47	0.53	0.40	0.63	0.53	0.43	0.47	0.67	0.57	0.63	0.50	0.36	0.33	0.57	0.53	0.60	0.57	0.36	0.50	10.08	0.50	
q	0.57	0.53	0.47	0.60	0.37	0.47	0.57	0.53	0.33	0.43	0.37	0.50	0.64	0.67	0.43	0.47	0.40	0.43	0.64	0.50	9.92	0.49	
pq	0.25	0.25	0.25	0.24	0.23	0.25	0.25	0.25	0.22	0.25	0.23	0.25	0.23	0.22	0.25	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	4.84	0.24	

$$\Sigma = 303$$

$$\Sigma pq = 4.84$$

ภาคผนวก จ

ตารางคะแนนทดสอบประสิทธิภาพ
แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม



การหาค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2

จากสูตร

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N} \right]}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุด รวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N} \right]}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

ตารางที่ 10 แสดงคะแนนเฉลี่ย ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช จากการทดสอบแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน

ลำดับที่	คะแนนระหว่างเรียน (20)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (20)
1	18	19
2	15	14
3	14	13
รวม	47	46

แทนค่า จากสูตร	แทนค่า จากสูตร
$E_1 = \left[\frac{\sum X}{N} \right] \times 100$	$E_2 = \left[\frac{\sum F}{N} \right] \times 100$
$E_1 = \frac{47}{3} \times 100$	$E_2 = \frac{46}{3} \times 100$
$E_1 = 78.33$	$E_2 = 76.66$
$E_1 / E_2 = 78.33 / 76.66$	

ตารางที่ 11 แสดงคะแนนเฉลี่ย ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช จากการทดสอบแบบกลุ่ม จำนวน 6 คน

ลำดับที่	คะแนนระหว่างเรียน (20)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (20)
1	19	17
2	16	16
3	15	18
4	17	12
5	18	19
6	14	13
รวม	99	95

<p>แทนค่า จากสูตร</p> $E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N} \right]}{A} \times 100$ $E_1 = \frac{99}{3} \times 100$ $E_1 = 82.50$	<p>แทนค่า จากสูตร</p> $E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N} \right]}{B} \times 100$ $E_2 = \frac{95}{6} \times 100$ $E_2 = 79.17$
$E_1 / E_2 = 82.50 / 79.17$	

ตารางที่ 12 แสดงคะแนนเฉลี่ย ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช จากการทดสอบแบบภาคสนาม จำนวน 31 คน

ลำดับที่	คะแนนระหว่างเรียน (20)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (20)
1	17	18
2	16	15
3	15	17
4	17	18
5	18	15
6	16	19
7	17	20
8	19	18
9	19	18
10	17	16
11	16	17
12	17	16
13	16	12
14	17	16
15	16	14
16	17	15
17	19	17
18	16	18
19	17	12
20	16	17
21	16	15
22	18	16
23	16	17
24	15	16
25	19	18

ลำดับที่	คะแนนระหว่างเรียน (20)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (20)
26	15	17
27	15	18
28	10	19
29	10	14
30	16	17
31	16	15
รวม	504	510

ตารางที่ 13 (ต่อ) แสดงคะแนนเฉลี่ย ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช จากการศึกษาทดสอบแบบภาคสนาม จำนวน 31 คน

แทนค่า จากสูตร	แทนค่า จากสูตร
$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N} \right]}{A} \times 100$	$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N} \right]}{B} \times 100$
$E_1 = \frac{504}{31} \times 100$	$E_2 = \frac{510}{31} \times 100$
$E_1 = 81.29$	$E_2 = 82.25$
$E_1 / E_2 = 81.29 / 82.25$	

ภาคผนวก ฉ

ตารางคะแนนความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน
ที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา



ตารางที่ 14 คะแนนความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา
หน่วยที่ 2 เมืองสี่มหาราช จำนวน 31 คน

นักเรียน คนที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (20)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (20)	คะแนน ความก้าวหน้า	D ²
1	10	18	8	64
2	8	15	7	49
3	11	17	6	36
4	12	18	6	36
5	8	15	7	49
6	14	19	5	25
7	12	20	8	64
8	9	18	9	81
9	12	18	6	36
10	11	16	5	25
11	7	17	10	100
12	12	16	4	16
13	8	12	4	16
14	13	16	3	9
15	11	14	3	9
16	12	15	3	9
17	13	17	4	16
18	14	18	4	16
19	9	12	3	9
20	12	17	5	25
21	10	15	5	25
22	7	16	9	81
23	12	17	5	25
24	11	16	5	25
25	13	18	5	25

นักเรียน คนที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (20)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (20)	คะแนน ความก้าวหน้า	D^2
26	12	17	5	25
27	13	18	5	25
28	15	19	4	16
29	7	14	7	49
30	8	17	9	81
31	11	15	4	16
รวม	337	510	$\Sigma D = 173$	$\Sigma D^2 = 1083$
เฉลี่ย	10.87	16.45	5.58	34.93
S.D.	2.24	1.89		



ภาคผนวก ข

ตารางแสดงค่าความถี่คะแนนความคิดเห็นของนักเรียน
ที่มีต่อคุณภาพของชุดการสอนแผนจุฬา



ตารางที่ 15 ค่าความถี่คะแนนความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแผนจุฬา หน่วยที่ 2
เรื่อง เมืองสี่มหาราช จำนวน 31 คน

รายการ	5	4	3	2	1	\bar{x}	S.D.
1. สื่อที่ใช้ในชุดการสอนแผนจุฬา							
1.1 ประมวลสาระช่วยให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น	18	5	7	1	0	4.29	0.94
1.2 สไลด์คอมพิวเตอร์แนะนำการเรียนช่วย ให้นำเรียน	25	3	2	1	0	4.68	0.75
1.3 สไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบกิจกรรมช่วย ให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้ดียิ่งขึ้น	28	2	1	0	0	4.87	0.43
1.4 สไลด์คอมพิวเตอร์สรุปบทเรียนช่วย ให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหามากขึ้น	24	3	1	3	0	4.55	0.96
1.5 นักเรียนได้บันทึกเนื้อหาสาระในแบบฝึก ปฏิบัติ	21	2	6	2	0	4.35	1.02
1.6 แบบทดสอบก่อนเรียนช่วยประเมิน ความรู้เดิมก่อนเรียน	21	4	6	0	0	4.48	0.81
1.7 แบบทดสอบหลังเรียนช่วยประเมิน ความรู้หลังเรียน	6	17	8	0	0	3.94	0.68
2. กิจกรรมการเรียน							
2.1 การเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา ทำให้ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน	5	17	7	2	0	3.81	0.79
2.2 กิจกรรมที่กำหนดให้มีความเหมาะสมกับ ระยะเวลาที่กำหนด	8	15	7	1	0	3.97	0.80
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน							
3.1 การเรียนจากชุดการสอนแผนจุฬานี้ช่วย ให้นำความรู้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	24	5	2	0	0	4.71	0.59
3.2 นักเรียนชอบชุดการสอนแผนจุฬา เรื่อง เมืองสี่มหาราช	18	7	3	3	0	4.29	1.01
3.3 นักเรียนต้องการให้มีชุดการสอนแผน จุฬานี้ในรายวิชาอื่น ๆ ด้วย	23	5	2	1	0	4.61	0.76
รวม	221	85	52	14	0	4.38	0.26

ภาคผนวก ซ

แบบสัมภาษณ์แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบสอบถามความคิดเห็น



แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองแบบเดี่ยวและแบบกลุ่มที่มีต่อชุดการสอนแผนจุฬา

หน่วยที่ 2 เมืองสีมหาราช

1. สไลด์คอมพิวเตอร์ แนะนำการเรียน

การบรรยาย

ตัวหนังสือ.....

ภาพประกอบ.....

2. สไลด์คอมพิวเตอร์ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเมืองสีมหาราช

การบรรยาย

ตัวหนังสือ.....

ภาพประกอบ.....

3. สไลด์คอมพิวเตอร์ เรื่อง เมืองสีมหาราช

การบรรยาย

ตัวหนังสือ.....

ภาพประกอบ.....

4. สไลด์คอมพิวเตอร์ สรุปบทเรียน

การบรรยาย

ตัวหนังสือ.....

ภาพประกอบ.....

5. ประมวลสาระ

ความยากง่ายของเนื้อหา.....

ภาษาที่ใช้ในเนื้อหา.....

ความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ประโยชน์ได้.....

ความชัดเจนของภาพประกอบ.....

ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา.....

6. แบบฝึกปฏิบัติ

เวลาที่พอสำหรับประกอบกิจกรรม.....

ครอบคลุมทุกกิจกรรม.....

7. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

คำถามมีความชัดเจน.....

ตัวเลือกอ่านเข้าใจ.....

ระยะเวลาที่ใช้.....

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแผนจุฬา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องเมืองสี่มหาราช

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็น ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

หมายเลข 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

หมายเลข 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

หมายเลข 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

หมายเลข 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

หมายเลข 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	สื่อที่ใช้ในชุดการสอนแผนจุฬา					
	1.1 ประมวลสาระช่วยให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น					
	1.2 สไลด์คอมพิวเตอร์แนะนำการเรียนช่วยให้นำเรียน					
	1.3 สไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบกิจกรรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระดีขึ้น					
	1.4 สไลด์คอมพิวเตอร์สรุปบทเรียนช่วยให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหา มากขึ้น					
	1.5 นักเรียนได้บันทึกเนื้อหาสาระในแบบฝึกปฏิบัติ					
	1.6 แบบทดสอบก่อนเรียนช่วยประเมินความรู้เดิมก่อนเรียน					
1.7 แบบทดสอบหลังเรียนช่วยประเมินความรู้หลังเรียน						
2.	กิจกรรมการเรียน					
	2.1 การเรียนด้วยชุดการสอนแผนจุฬา ทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อน					
2.2 กิจกรรมที่กำหนดให้มีความเหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด						
3.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน					
	3.1 การเรียนจากชุดการสอนแผนจุฬานี้ช่วยให้นำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					
	3.2 นักเรียนชอบชุดการสอนแผนจุฬานี้					
	3.3 นักเรียนต้องการให้มีชุดการสอนแผนจุฬานี้ในรายวิชาอื่น ๆ ด้วย					
	รวม					
	ค่าเฉลี่ย					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....



ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวจิตรา ทองคำ
วัน เดือน ปีเกิด	5 มิถุนายน 2505
สถานที่เกิด	จังหวัดตาก
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตร์บัณฑิต เอกสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2539 ประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาสอนเทคนิศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2551
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยชนะสงคราม
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน

